

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 3 och 4 juni justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Suzanne Svensson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Andre vice talmannen meddelade att *Linda Snecker* (V) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 22 juni, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Torbjörn Björlund* (V).

§ 4 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Torbjörn Björlund* (V) skulle tjänstgöra som ersättare för *Linda Snecker* (V) under tiden för hennes ledighet den 17 augusti–21 december.

§ 5 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält *Torbjörn Björlund* som suppleant i justitieutskottet och utbildningsutskottet under *Linda Sneckers* ledighet samt

att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Suzanne Svensson* som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation och *Lars Mejern Larsson* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 17 augusti–
21 december* till

suppleant i justitieutskottet
Torbjörn Björlund (V)

suppleant i utbildningsutskottet
Torbjörn Björlund (V)

Andre vice talmannen förklarade valda till

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation
Suzanne Svensson (S)

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation
Lars Mejern Larsson (S)

§ 6 Anmälan om gruppledare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas partigrupp anmält *Andreas Carlson* (KD) som gruppledare för partigrupp från och med den 16 juni.

§ 7 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:689

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:689 Företagens sjuklöneansvar
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 27 augusti 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 9 juni 2015

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:690

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:690 Hotad övningsverksamhet
av Mikael Oscarsson (KD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällena som finns före den 22 juni 2015 har andra åtaganden.

Stockholm den 16 juni 2015

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Diamant

Departementsråd

Prot. 2014/15:119

22 juni

Interpellation 2014/15:694

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:694 Antalet flygplatser i Stockholm

av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 17 juni 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:695

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:695 Statsrådets syn på flygplatserna Arlanda och Bromma

av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 17 juni 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:696

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:696 Nivån på myndighetsavgiften för flyget

av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 september 2015.

Prot. 2014/15:119
22 juni

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 17 juni 2015
Näringsdepartementet
Anna Johansson (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 8 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM36 En europeisk migrationsagenda *KOM(2015) 240* till socialförsäkringsutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:680 om en ny avfallsutredning

Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Ola Johansson har frågat mig tre saker: när jag bedömer att det nya systemet med kommunala insamlingsmonopol kan träda i kraft, vilka konsekvenser den fördröjning som regeringen beslutar om för insamling, återvinning och utbyggnad av service till hushållen får samt hur regeringen avser att involvera alla aktörer i arbetet.

För oss i Sverige är det en självklarhet att vi ska bidra i miljöarbetet med att sortera vårt avfall. Kommunerna har haft en stor del i utbyggnaden av denna källsortering. I samband med att producentansvaret infördes 1994 har delar av kommunernas ansvar flyttats till producenterna. Det har inneburit ökad källsortering och att mer avfall materialåtervinns. Det har också medfört en lång rad problem med framför allt återvinningsstationerna, till exempel långa avstånd för att bli av med avfallet, buller och nedskräpning. För den enskilde kan det också vara svårt att förstå varför det ska finnas olika insamlingssystem, när det innebär att hushållen ska transportera bort visst avfall till särskilda insamlingsplatser medan annat avfall ska läggas i soppåsen under diskbänken.

Jag anser därför att det är viktigt med en huvudman för allt det dagliga hushållsavfallet, även förpackningsavfall och returpapper. Det kommer att underlätta för hushållen och möjliggöra enkla och lättillgängliga system. Det är därför vi avser att lägga ansvaret för insamlingen av förpackningsavfallet och returpapperet från hushållen på kommunerna. Producentansvaret i princip ska samtidigt kvarstå.

En utredare ska nu se över hur en förändring av insamlingsansvaret kan genomföras på det mest effektiva sättet, hur omfattande förändringarna ska vara och hur ansvaret i detalj ska fördelas mellan kommuner och producentcenter. Något formellt beslut finns inte ännu om detta. Jag kan därför inte heller exakt svara på när det nya systemet kan träda i kraft. Det ska utredaren föreslå.

Min förhoppning är att den nya ansvarsfördelningen kan träda i kraft så snart som möjligt så att alla aktörer snarast får tydliga spelregler att förhålla sig till. Men det är också viktigt att de berörda aktörerna kan ge sina synpunkter i den här processen, både under framtagandet av förslagen och efteråt när förslagen ska remitteras.

Till dess att reformen är genomförd kommer det nuvarande ansvaret att ligga fast. Insamlingen kommer således att fortsätta som tidigare. Det är min övertygelse att förändringen på sikt kommer att innebära att vi möjliggör för en ökad resurseffektivitet och en enklare vardag för människor som vill vara med och ta sitt miljöansvar. Jag är mån om att det ska lösas snabbt. Men det är också viktigt att det blir rätt.

Anf. 2 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det räcker att gå ned i sovrummet där hemma för att inse hur problematiskt det är för hyresgäster att förhålla sig till sortering av hushållsavfall och sopor. Det handlar inte bara om brist på kunskap om olika förpackningar och material eller brist på insikt om hur systemen fungerar utan också om brist på förtroende. Det är många som inte litar på att allt man lägger tid på att sortera hemma inte hamnar i samma lass när det transporteras bort.

För några veckor sedan kunde vi se och höra att kommunägda avfallsbolag importerat sopor till sina förbränningsanläggningar utan att känna till vad de innehåller eller vilka miljöskador och hälsorisker rökgaserna utsätter oss för. Många av de här förbränningsanläggningarna har en överkapacitet som beror på att mer svenskt avfall återvinns och mindre förbränns. Det illustrerar också hur illa det är ställt i de länder som dessa fraktioner kommer från när alternativet till att sälja sopor för att åtminstone utvinna energi är att lägga dem på deponi med risk för läckage till grundvatten.

Det här visar framför allt hur olika landets 290 kommuner ser på sin del av ansvaret för insamling och återvinning av avfall. Bättre än så här kan det inte illustreras hur problematiskt det kommer att bli om ansvaret för förpackningsinsamling plötsligt lyfts till kommunerna, som i sin tur anlitar egna bolag med olika entreprenörer som de ska teckna avtal med för insamling, sortering och återvinning.

Herr talman! Jag ska naturligtvis tacka statsrådet för svaret, även om det inte på någon punkt gav ytterligare klarhet i de tre frågor som ställdes i interpellationen:

- När kan det kommunala insamlingsmonopolet vara på plats?
- Vilka konsekvenser får det när frågan om hur avfall från hushållen ska samlas in och återvinnas utreds igen?
- Hur ska aktörerna involveras igen efter att de så sent som för tre år sedan riktade skarp kritik mot förslaget att kommunalisera den verksamhet de byggt upp under mer än 20 år?

Regeringen har inte beslutat om direktiv till utredningen eller lyckats hitta någon person som vill åta sig uppdraget att genomföra dess beställningsverk att i ett slag överföra ansvaret från en part – producenterna – till landets 290 kommuner. Varför inte?

Detta sker bara tre år efter det att den tidigare avfallsutredaren presenterade liknande förslag och möttes av skarp kritik. Vem ska utreda? Vad ska utredas? När startar arbetet, och hur ska förslagen – om det blir några – kunna genomföras?

I stället för att svara på mina frågor målar miljöministern upp en situation där det nuvarande systemet, som bygger på principen att förorenaren ska betala, beskrivs som ett problem som det bara finns ett sätt att lösa – och det är genom att rasera ett system med en tydlig ansvarsfördelning där alla parter är överens om att de kan bidra till att förbättra resultaten och öka tydligheten och servicegraden gentemot hushållen.

Dagens system har förbättringspotential. Bättre samverkan med kommunerna är ett mål som förpackningsindustrin prioriterar. För Centerpartiet är det viktigt att vi är tydliga med att det är handeln och förpackningsindustrin som ska ta ansvar för det och att det är vår uppgift att ställa krav och samtidigt erbjuda dem möjlighet att forma ett hållbart system som kan anpassa sig till och även styra utvecklingen av förpackningar.

Herr talman! Det som oroar mig är frågan hur det ska bli möjligt att nå insamlingsmålen 2020 samtidigt som ett utredningsarbete påbörjas som rycker undan förutsättningarna. Om det mot förmodan skulle presenteras ett förslag före årsskiftet som därefter ska remitteras kommer det att ta åratal att genomföra förändringen.

Denna oro delar jag med de aktörer som i dag har tagit på sig ansvaret för insamling av returpapper och kartong-, plast- och metallförpackningar och som ända sedan 1994 har byggt upp en modell för ersättning med incitament för insamling och återvinning som ger likvärdighet över landet.

Den nya förordningen som Lena Ek presenterade skärper insamlingsmålen och lägger tillsynsansvaret hos Naturvårdsverket, som dessutom ges i uppdrag att utarbeta metoder för att utveckla systemet till att omfatta fler fraktioner, till exempel textilier som vi vet är resurskrävande vid tillverkning och ofta innehåller mycket kemikalier.

Att låta utreda en kommunalisering utan att veta vart det leder och hur ansvar ska fördelas är oansvarigt, inte minst gentemot miljömålen och kommande generationer.

Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack så mycket för frågorna, Ola Johansson! Det här är en av de mest frekvent debatterade miljöfrågorna i hela Sverige, tror jag, eftersom alla hushåll och alla familjer är berörda.

Det finns väl inget som så väl speglar vår diskussion om vad som kan bli ett hållbart samhälle som våra samtal med barnen om vad soporna kan gå till om man ska använda resurserna. Att barn kan säga att deras skolbuss går på biogas som görs av matrester som de har varit med och samlat ihop och slängt i särskilda kärl som samlas in av kommunen är ett viktigt steg, tror jag, för att få varje hushåll att förstå vilken viktig kugge det faktiskt är.

Införandet av producentansvaret var viktigt. Den principen är viktig – att producenterna i ökad utsträckning har ansvar för återvinningsbarheten och för att de produkter de sätter på marknaden återvinns.

Det är inte samma sak som att säga att de också ska ha det primära ansvaret för att samla in dessa produkter från hushållen. Från hushållens

perspektiv är det mer logiskt att man hanterar alla sina sopor på ett likvärdigt sätt. Det problem som har funnits när det gäller producentansvaret och hushållsinsamlingen handlar just om principen att det ska vara lätt att göra rätt. Det ska vara lätt att sortera. Det ska vara lättare att sortera än att inte göra det. Det är den principen vi verkligen vill genomföra.

I dag är det lättare för hushållen att inte sortera. Det är lättare att skicka allt i samma soppåse och låta den gå med kommunens insamling. Vi vill att det ska bli lätt för enskilda människor att sortera och bidra på bästa sätt till miljönyttan. Det är bara på så sätt vi kan ta steg framåt.

Insamlingsmålen höjs 2020. Det är viktiga mål. Det är mål som vi tänker fortsätta att implementera. Vi har också till riksdagen aviserat en proposition om att tydliggöra avfallshierarkin i lagstiftningen. Det var ett förslag från Avfallsutredningen som den förra regeringen tyvärr inte gick vidare med.

Jag tror att det är viktigt att se att det finns en tandem här. Det handlar om att både gentemot kommuner och producenter vara tydliga med principen. Sverige måste kunna återvinna ännu mer. I dag har vi kommit några steg på vägen, men precis som interpellanten påpekar ser vi i dagliga nyheter att Sverige kan förbättra sin sophantering i många steg. Ett sådant är att låta hushållen sortera sina sopor på ett samlat sätt och att därför ha en enda huvudman för själva insamlingen.

Detta tar inte bort producentansvaret, vars principer finns kvar. Det tar inte bort principen om att förorenaren betalar och tar ansvar för utsättande av varor. Men det underlättar för dem som faktiskt gör grovjobbet för att möjliggöra en hög grad av återvinning i Sverige, det vill säga för hushållen i det här fallet.

Det görs alltså inga skillnader i de delar som handlar om mål. Vi för dessutom vidare de förslag som ligger från den förra regeringen om att utöka och titta på fler fraktioner, antingen med producentansvar eller med annat, men där insamlingen gentemot de enskilda är en viktig komponent. Vi vet ju att detta är sporren för var och en att delta. Ska det bli en enklare vardag för människor som vill vara med och ta sitt miljöansvar måste vi också göra vår uppgift och vidareutveckla producentansvaret. Det har inte varit enkelt för enskilda att sortera sopor i det system vi har nu. Därför måste vi titta på insamlingsfrågan.

Anf. 4 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Tack för genmälet, ministern! Frågorna kommer nära. Det ska vara lätt att göra rätt. Här står vi och diskuterar principer, men människor vill se resultat, och då kanske principfrågan också är viktig.

Ministern nämnde avfallshierarkin med dess fem steg och det odelade producentansvaret med principen att det är förorenaren som ska betala. Detta har varit vägledande ända sedan Olof Johansson deltog i klimatmötet i Rio. Det skifte i synsätt som regeringen aviserade, först i regeringsförklaringen och sedan igen den 7 maj, har redan skapat en osäkerhet hos de företag som tills nu har haft ansvaret för att bygga upp och utveckla systemet för insamling, hos de aktörer som arbetar med återvinning och som investerar i anläggningar som på ett miljösäkert och resurseffektivt sätt återvinner material och utvecklar nya tekniska lösningar och hos förpackningsindustrin, som tjänar på att minimera avfallsmängderna och göra dem enklare att sortera och återvinna. Inte minst skapar detta en osäkerhet hos

kommunerna, som redan tyngs av ansvar för drift av skola, omsorg, bostadsplanering och annan teknisk verksamhet.

Herr talman! Min tredje fråga handlade om hur olika aktörer ska involveras. Den rymmer hela frågans komplexitet. De ersättningsystem som ska ersätta dagens förpackningsavgifter och finansiera dagens materialåtervinning ska omförhandlas mellan 290 kommuner och 10 000 producentföretag. Kommer de inte överens väntar segdragna förhandlingar och osäkerhet om när och hur kommuninvånarna ska kunna göra av med sina sopor och vara miljösmygga utan att behöva betala mer än de redan gör.

Kommuner som redan är effektiva i sin insamling kommer att tvingas stå för notan för dem som av olika skäl inte kan eller vill medverka till en heltäckande insamling. De problem som finns, med nedskräpning, avstånd, tillgänglighet och överfulla containrar och kärl, kommer sannolikt att finnas kvar under väldigt lång tid framöver.

Den nya förordningen, som nämndes tidigare, bereddes av Lena Ek och beslutades i augusti. Den syftade till att komma till rätta med detta, att höja målen och skärpa kraven. De som välkomnade detta och lovade att uppfylla målen kommer under lång tid att känna sig osäkra och därför avstå från att investera och utveckla verksamheten.

Det ska vara lätt att göra rätt, men ett kommunalt ansvar skapar osäkerhet. Inte minst kommer människor med rätta att fråga sig varför olika fraktioner ska avlämnas på olika sätt på olika ställen i den kommun där man arbetar, i den kommun där man bor och i den kommun där man firar sin semester.

Förutom att jag efterlyser svar på de tre ursprungliga frågorna undrar jag nu: Hur lång tid kommer det att ta innan vi återigen kommer att veta hur avfallet ska tas om hand och få en fungerande återvinning? Under tiden utreder nu regeringen och genomför sitt aviserade beställningsverk.

Sedan centerledaren och miljöministern Olof Johansson reste till Rio och därefter introducerade producentansvaret som princip för hur vi ska nå målen har utvecklingen varit positiv. Ministern nämnde också detta.

Vilken är nyttan för mig som kommuninvånare och målmedveten konsument med att förändra detta? Vad är det som säger att en spridning av ansvaret i 290 kommuner skulle göra det enklare för mig och mina grannar att göra rätt och orientera oss bland olika behållare i soprummet där hemma? Löser ett samlat ansvar problemet?

Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det system vi har i dag är i många delar bra men långt ifrån perfekt, och det ger oss långt ifrån den resurseffektivitet i avfallshandlingen som vi skulle behöva. Sett med europeiska mått står Sverige och stannar. Vi har hög insamling av vissa fraktioner. Den är låg när det gäller plast, men den är högre när det gäller en del annat. Här behöver både mål och medel skärpas för att Sverige ska komma in i ett riktigt resurseffektivt samhälle, där vi också kan göra resurser av det som kallas för avfall.

När det gäller hushållen är tröskeln till insamlingen en av de saker som diskuteras allra mest. Jag beundrar interpellantens förmåga att måla upp dagens situation med överfulla återvinningsstationer på för stora avstånd, där man ibland behöver biltransport för att kunna göra sig av med en viss typ av avfall, eller soppliserna, som står och anmärker när en stekpanna

går i metallåtervinningen för förpackningar, eftersom det inte är någon förpackning. Detta är problem som vi har att handskas med. Det är problem som vi, med ett starkt stöd från Sveriges kommuner, menar är lättare att lösa om insamlingen från just hushållen reformeras. Vi ska inte undanta producentansvaret – det kan vi vidareutveckla i många delar – men vi måste ta det till en ny nivå, där vi samarbetar. Redan i dag sker insamlingen av avfall på olika sätt i olika kommuner. Där blir det alltså ingen större skillnad om vi också säkerställer att kommunerna får huvudansvaret för insamlingen av förpackningar och returpapper.

Regeringen avser att så snart som möjligt besluta om utredningen, som ska titta på de konkreta överföringsbitarna, och få regler på plats. Jag håller dock med interpellanten om att det i det skede då vi föreslår de exakta regelförändringarna, som Avfallsutredningen tyvärr aldrig riktigt kom fram till, är viktigt att också aktörerna – Sveriges kommuner, Avfall Sverige och de privata återvinningsaktörerna – får lämna synpunkter under färden och komma med remissvar för att det regelverk som sedan levereras från Regeringskansliet ska vara bra. Det måste ta vår svenska sophantering till en ny nivå.

I dagsläget står Sverige och stampar. Vi är inte så bra som en del kanske tror, även om de senaste månadernas rapportering på tv nog har tagit bort en del av den aura som det svenska avfallshanteringssystemet har haft.

Det finns mycket att förbättra. Regeringen tar tag i de frågor som ligger framför oss, och vi tänker inte tumma på att ha högre ambitioner och högre mål för insamling och återvinning. Det är snarare så att Sverige måste trappa upp i de delarna. Här kan jag dela den oro interpellanten ger uttryck för när det gäller den överkapacitet som har bildats i de kommunala avfallsförbränningsstationerna, och det är därför vi har aviserat ett regelförtydligande när det gäller avfallshierarkin.

Detta ska i flera mått också säkerställa att Sverige kan leverera en bättre avfallshantering som leder till en mer resurseffektiv ekonomi och samtidigt bygger både på principen att förorenaren betalar och på den enkla principen att människor måste få det enkelt att i sin vardag bidra till ett bra miljöansvar. Det är inte så att man ska behöva fundera jättemycket, veta massor och vara tekniskt kunnig för att klara av att sortera sopor, utan det ska man kunna göra ändå.

Anf. 6 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Man ska vara något kunnig i att tolka statistik om man ska kunna dra slutsatser av vad jämförelsen mellan olika länder i Europa säger. Jag hörde till exempel att man i Belgien räknar in PET-flaskor, som vi lämnar in som pant, i det underlag man beräknar utgör återvinningsbar plast.

Det är bara ett exempel på hur komplicerat det är att jämföra olika länders återvinningsgrad – vi pratar om en insamling som vi under lång tid har byggt upp och lärt oss att beräkna här i Sverige och som vi jämför med länder som har ett mycket sämre utgångsläge. De har heller inte alls samma typ av förståelse och kunskap bland människor när det gäller hur man sorterar. Jag värjer mig alltså mot den typen av jämförelser, för de fungerar helt enkelt inte.

Det som föreslås här är inte ett odelat ansvar, utan det är ett splittrat ansvar som är otydligt. Producenter och konsumenter kommer att få betala – men utan att kunna påverka prislappen. Ökade kostnader kommer att drabba hushållen när priset på varorna höjs eller när verksamheten i kommunal regi inte går ihop och skattebetalarna i stället får gå emellan och betala de merkostnader som blir. Med ett ansvar som är fördelat på 290 olika händer ökar risken för att kunskapen hos människor minskar, och då får vi ett avfall som – likt hur det är i Belgien – inte sorteras rätt och blir svårare att återvinna.

På vilket sätt tror alltså ministern att den här plötsliga förändringen, från ett system hon själv erkänner fungerar bra, gör det enklare för människor att sortera och göra rätt? Det kan man fråga sig. Att dessutom exemplifiera med de problem kommunerna har när det gäller komposterbart avfall och grovsopor, och beskriva det som någonting som gör att den fungerande verksamheten med att samla in återvinningsbart material skulle vara ett dåligt exempel, är ju en nästan häpnadsväckande jämförelse att göra.

Det är många kommuner som gör ett gott arbete för att sluta kretsloppen, minska användningen av gifter och ställa om till fossiloberoende transporter. Låt dem få fortsätta med det, men lämna ansvaret för förpackningarna till branschen!

Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag är glad att Ola Johansson på slutet nämner att det finns många kommuner som gör saker och ting bra.

Det vi har sett där man har kunnat vidareutveckla avfallshanteringen på ett bra sätt är nämligen att det är kommunerna som tillsammans med privata entreprenörer – för det är en växelverkan och ett samarbete i de allra flesta delar av Sverige – har kunnat leverera tjänster som i väldigt stor utsträckning har underlättat för de enskilda. Det är ju vi enskilda i hushållen som ändå gör grovjobbet när det gäller om avfallet ska lämnas på ett så miljöbra sätt som möjligt, så att det kan tas om hand med hög återvinningsgrad och på ett miljöbra sätt.

Det är för att vi har sett dessa initiativ från kommunerna – och för att vi hör att majoriteten av kommunerna verkligen önskar få ansvar för insamlingen också när det gäller förpackningar, för att kunna ta ett helhetsgrepp – vi gör detta, och det var också därför avfallsutredaren föreslog det i sitt betänkande. Jag värjer mig lite mot att Centerpartiet nu står och förfäktar att det är den konstigaste idé man skulle kunna ha, med tanke på de centerpartistiska kommuner som var väldigt glada när avfallsutredaren för några år sedan kom och pekade just på att kommunerna hade det här som en viktig del i sitt kretsloppsarbete.

Jag är övertygad om att jag kommer att återkomma till kammaren och då bättre redogöra för detaljerna i det kommande regeringsuppdraget när det gäller vad utredaren kommer fram till för att vi ska förbättra och höja nivån i det svenska avfallsarbetet. Det är ändå en gemensam ambition vi har, och jag hoppas att vi delar den med Sveriges riksdag.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 8 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Vi fortsätter med en interpellation från Anders Forsberg, som har frågat mig hur stor skogsareal som regeringen menar att vi definitionsmässigt skyddar i dag och hur stor andel av Sveriges skogsareal som regeringen anser att vi behöver avsätta genom formella och frivilliga skydd.

Statistiska centralbyrån har i maj 2015 redovisat statistik om skyddade områden i Sverige per den sista december 2014. Av redovisningen framgår att 3,7 procent av den produktiva skogsmarken har ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken. Jag har ingen annan uppfattning i den frågan.

Till detta kommer områden där det långsiktiga skyddet är säkrat men där länsstyrelsernas beslutsprocess ännu inte är slutförd. Det finns ca 400 öppna ärenden hos länsstyrelserna om bildande av naturreservat där markersättningsfrågan är helt löst men där det återstår att fatta ett formellt beslut om inrättande av reservat och genomföra de praktiska åtgärder som behövs i form av gränsmarkering och skyltning. Därutöver finns 0,1 procent produktiv skogsmark i ett tidsbegränsat skydd som naturvårdsavtal.

Totalt uppskattas att ca 5 procent av den produktiva skogsmarken i dag har eller i närtid kommer att få ett formellt skydd. Utöver de formellt skyddade områdena avsätter skogsbruket på frivillig basis ca 5 procent av den produktiva skogsmarken.

Det finns ytterligare värdefulla skogar som behöver skydd. Naturvårdsverket har redovisat att de kända arealerna omfattar ca 880 000 hektar produktiv skogsmark nedanför den fjällnära gränsen. Den exakta arealen av oskyddade värdekärnor är okänd, men Naturvårdsverket bedömer att den totalt kan uppgå till 1,3–1,5 miljoner hektar produktiv skogsmark nedanför den fjällnära gränsen. Det är i dag inte klarlagt i vilken grad de frivilligt avsatta områdena omfattar dessa områden.

Regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar. Stora ansträngningar bör göras av såväl staten som skogsbruket för att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. Skydd av värdefulla skogar är en prioriterad fråga för regeringen för att uppnå miljö kvalitetsmålen och bevara den biologiska mångfalden.

Regeringen föreslår därför i vårändringsbudgeten att anslagen till Naturvårdsverket att använda för skydd av värdefulla områden ökas med 250 miljoner kronor under 2015. Från och med 2016 aviserar regeringen i vårpropositionen en ökning med 590 miljoner kronor. Därutöver aviseras en ökning av Skogsstyrelsens anslag med 100 miljoner kronor för skydd av skog från och med 2016 och framåt.

Anf. 9 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar miljöministern för svaret, och jag får be att önska henne välkommen tillbaka efter att kanske ha firat midsommar – en traditionell, svensk högtid som är en omistlig del av vårt svenska kulturarv.

Nåväl, låt oss diskutera interpellationen! Den handlar om hur regeringen ser på arealen skyddad skog i Sverige och om hur det kommer sig att det tycks råda en begreppsförvirring kring hur vi räknar skyddade arealer – det vill säga det faktum att Sverige verkar använda en alldeles unik, egen

definition av vad som är skyddad skog, eftersom vi inte tar med de skogsklädda impedimenten.

Lite fakta först: Vi i Sverige har historiskt sett aldrig haft så mycket skog. Vi har över 3 000 miljoner kubikmeter skog. Inte en enda art har utrotats i Sverige under de senaste åren. Historiskt sett, fram till för ungefär hundra år sedan, bedrev vi ett skogsbruk som höll på att ta kål på den svenska skogen, men nu växer skogarna som aldrig förr. Skogen är en viktig del för Sveriges byggindustri, som bygger med den klimatsmarta råvaran trä. Det är en förnybar råvara där ungskogarna kan lagra koldioxid och verka för det goda klimatmålet. Skogsbruket bidrar också till sysselsättning och en levande landsbygd, och stora arealer har redan avsatts frivilligt.

Låt oss då kolla! Vi kan framför allt fastslå ganska klart att Statistiska centralbyrån inte är någon expertmyndighet när det kommer till skog. De är väldigt duktiga på mycket, men det verkar naturligare att fråga Skogsstyrelsen. Läser man statistiken från Skogsstyrelsen ser man att 25 procent av skogsmarken i dag är undantagen från skogsbruk. Man räknar med formella avsättningar på 7 procent, och man räknar med frivilliga avsättningar på ca 4 procent. Dessutom har vi de generella hänsynen, där de senaste resultaten visar att ungefär 6 procent av skogsmarken är undantag.

Utöver det är 14 procent av skogsmarken skyddad enligt skogsvårdslagen. Det är den så kallade improduktiva skogen, alltså bergknallar, mossar och vad det än må vara. Där får man inte avverka.

Skulle man räkna på det här viset, en ganska enkel matematik, är vi uppe i 31 procent skyddad skog i Sverige. Det tycker jag är positivt, och jag hoppas att miljöministern också upplever det som positivt. När miljöministern nämmer de formella avsättningarna som 3,7 procent skulle jag, utan att veta, misstänka att det kanske talas om just den icke-fjällnära skogen.

Dessutom är det ganska märkligt att vi i Sverige använder en egen definition av skyddad skogsmark. Skulle man jämföra med många andra länder som använder FAO:s definition inkluderar man även mark som vi skulle kalla för parker.

Vidare kan man resonera kring formuleringen ”långsiktigt skydd enligt miljöbalken”. Jag uppfattar miljöministerns svar som att skogen inte är skyddad genom att staten de facto eller i princip inte har tagit över marken. Det är nästan ett rent socialistiskt tänk, ett resonemang som tyder på ett lågt förtroende för landets 330 000 skogsägare och för de certifieringsorgan som till exempel stadgar att nyckelbiotoper inte får avverkas av en skogsägare som är certifierad.

Diskussionen är väldigt enkelspårig, för summan av den skyddade marken måste väl ha en betydelse för den biologiska mångfalden? Skulle vi då räkna in all den skyddade skogsmarken så skulle vi kunna få en bättre grund för analysen, kan jag tycka.

Egentligen måste man ställa sig ett antal frågor. Vilken typ av skog tycker miljöministern ska skyddas för att vi ska nå målen för den biologiska mångfalden? I dag stirrar sig regeringen blind på den produktiva skogsmarken, men alla de frivilliga avsättningarna då, den generella hänsynen, de skogsklädda impedimenten som sumpmark, bergknallar och annan mark som inte lämpar sig för skogsbruk? Varför duger inte det åt miljöministern?

Anf. 10 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för en debatt som handlar om kärnan i miljömålet kring biologisk mångfald!

Sverige är ett rikt skogsland, ett skogsland där våra näringar har byggts på skogsbruk, där vår försörjning och vår värme i bostäderna har byggts på skogen men också där vår biologiska mångfald bygger på levande skogar.

Det var en faktafråga som riksdagsledamoten Anders Forsberg ställde, alltså hur mycket skyddad mark regeringen anser att vi har. Jag svarade med den statistik som är den officiella, det vill säga från Statistiska centralbyrån.

5 procent av den produktiva skogsmarken är, eller kommer inom närtid att bli, skyddad genom ett formellt skydd. Det beror också väldigt mycket på om sådana resurser avsätts för att formellt kunna skydda skog och faktiskt ersätta markägare, och de resurserna har under de senaste åren varit knappa. Jag är ändå glad att den här regeringen som satsar på miljöarbete också säkerställer att ett gott miljöarbete i skogen handlar om att man ska kunna ersätta de skogsägare där man får inrättat naturreservat och fler delar av formellt skydd.

Detta innebär att med 250 extra miljoner redan i år och 590 extra miljoner som jag aviserade för de kommande åren i ramen kommer detta formella skydd också att verkligen kunna genomarbetas. Trots den budget som Sverigedemokraterna valde att rösta på genomför vi alltså nu sådana insatser, just för att markägare ska kunna få ersättning enligt lagen för ett formellt skydd.

5 procent av den produktiva skogsmarken är alltså skyddad, 5 procent beräknar man finns i de frivilliga avsättningarna. Det är bra, men vi har alltså kring en miljon hektar produktiv skogsmark som Naturvårdsverket bedömer skulle behöva skydd, eftersom det är värdefull skog.

Det är här vi pratar om miljömålen. Det är värdefulla skogar ur ett biologiskt perspektiv som vi behöver skydda för framtiden, därför att det är de som ger liv till skogen. Det är i skogsmarker där man av olika naturliga händelser helt enkelt har en riktigt produktiv miljö som de olika arterna får sin näring.

Allt är inte frid och fröjd när det gäller miljömålet om biologisk mångfald. Vi ser i Artdatabanken, som nu är de som redogör för situationen, att vi har närmare 4 000 arter som på olika sätt är hotade i Sverige. Bara för att ingen art har konstaterats utrotad de senaste åren betyder inte det att framtiden är ljus. Den är snarare ganska mörk. Inte minst med tanke på klimatförändringarna är det flera av arterna i det svenska skogslandskapet som kommer att få problem.

Vi behöver fortsätta att skydda värdefull skog i Sverige för att möjliggöra levande skogar som är levande ur alla de aspekter som vårt samhälle i dag kräver, både av rekreationsskäl som jakt och bärplockning och för skogsindustrin och produktiva skäl. Vi gör väldigt mycket nyttiga saker av den svenska skogen, och jag och regeringen vill verka för det ska kunna göras på ett hållbart och levande sätt också i framtiden.

Herr talman! Den särskilda diskussionen om att det inte skulle vara meningsfullt att räkna improduktiv skog handlar bara om en statistikuppgift. Jag har inga problem med att räkna in den improduktiva skogsmarken och säga att skyddet är 7 procent. Men vad vill då riksdagsledamoten komma till i sin fråga? Tycker inte Anders Forsberg att mer skog behöver

skyddas i Sverige? Är allt frid och fröjd när det gäller den biologiska mångfalden? Ska inte markägare få betalt när staten går in och formellt skyddar områden?

Anf. 11 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Tack för svaret, miljöministern! Tack också för frågan – jag återkommer till svaret på den.

I en tågkampanj från Naturskyddsföreningen för några år sedan kunde man följa sagofiguren Nils Holgersson när han flög på en ny resa genom Sverige. I den kampanjen talade man om att det inte gick att känna igen sig, för nu fanns det bara hyggen och skog överallt.

Det är ungefär som om skogen var orörd på Selma Lagerlöfs tid för 200 år sedan. Men då fanns det ett kalhugget Småland, ett Västergötland bestående av ljunghedar och ett Bergslagen med bruksorter och järnframställning som hade satt sina tydliga spår. I norra Sverige hade baggböleriet skövlat den skog som inte bruken hade tagit. Men den insikten kanske inte skapar några nya sagor.

En annan myt är att miljön i skogen skulle bli sämre och sämre. Följer man Riksskogstaxeringen ger den vid handen att till exempel miljötilståndet blir bättre än redan högt ställda förväntningar. Alla med ett sant skogligt miljöintresse borde glädjas åt detta. Men om det blir bättre kanske Miljöpartiets livsluft inte längre existerar. Skulle det vara ett problem om miljön visar sig bli bättre?

Vad vill regeringen? Jag läser i regeringens politiska inriktning att man vill att fler naturskogar ska skyddas och att naturvårdshänsynen ska öka i den brukade skogen. Regeringen vill kraftigt öka anslagen till skydd av värdefull natur. Dessutom har regeringen lovat en översyn av skogsvårdslagen där miljökraven ska skärpas.

I den skogliga debatten kanske det här mest exemplifieras av myndigheten Naturvårdsverkets uppfattning att det moderna skogsbruket är den största utmaningen för biologisk mångfald.

Har man en sådan verklighetsuppfattning är jag orolig, och därför är det inte underligt att det kommer att ställas krav på en ändrad skogspolitik. Faktum är att vi har ett antal faktorer som visar en positiv trend de senaste 20 åren. Jag tror att även miljöministern kan hålla med om det.

Statistiken visar att mängden död ved ökar. Antalet gamla träd och grova lövträd ökar. Man visar också att hälften av alla skogslevande, rödlistade arter är beroende av död ved, och den döda veden har ökat framför allt efter 1990 med den nya skogsvårdslagen.

Om man tolkar ovanstående är det kanske så att situationen faktiskt håller på att bli bättre.

Utöver detta har Skogsstyrelsen visat att antalet hänsynsytor som skogsägarna frivilligt sparar är större än man tidigare trott – 8 procent mot tidigare 3 procent. Och som vi sa förut: Skogen växer mer än någonsin. Det finns en bred politisk samsyn i och med att skogsprodukter är viktiga i omställningen mot ett hållbart samhälle. Det verkar dock finnas en okunighet och en likgiltighet i samhället inför de konsekvenser som just dessa beslut kan ha för enskilda skogsägare.

Jag är glad att Åsa Romson ställer frågorna till mig. Hur mycket ska vi skydda i Sverige? Den tes jag vill driva, och framför allt tror jag att skogs-

ägarna själva anser det, är att vi skyddar en väldigt stor areal i dag i Sverige. Man kanske också måste fundera på vilka de viktigaste prioriteringarna är. Vad är det vi kan prioritera, och vilka åtgärder kan vi lägga på andra delar?

Miljöministern nämner rödlistade arter. Vi kan se att man till exempel har plockat in brunbjörn i Artdatabankens rödlistningar. Jag tror inte att någon människa i den här salen eller någon annanstans tror att björnen kommer att bli utrotad från Sverige inom de närmaste 100 åren.

Det vore som sagt intressant att höra en ytterligare utveckling av vad miljöministern anser vara nog. Är det denna en miljon hektar som vi ska komma åt med produktiv skogsmark?

Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för en debatt om kärnvärdena i hur vi ser på den svenska skogen. Jag anser att vi har en stor samsyn i riksdagen om att vi ska både bevara de höga naturvärdena i den svenska skogen och bedriva ett långsiktigt hållbart skogsbruk som är oerhört viktigt för vår ekonomi och för landsbygdsnäringsarna.

Jag menar att dessa är förenliga, men bara om vi vågar ta varje steg mot att också modernisera synen på hur ett skogsbruk kan bedrivas på bästa möjliga sätt utifrån miljöhänsyn. Ny kunskap kommer in. Det är därför inte konstigt att man tittar på frågorna. Det har också Skogsstyrelsen gjort.

Framför allt skogsägarna själva har i allt större utsträckning börjat efterfråga bruksmetoder och finlemmad kunskap om avverkning, inte minst för att få högre värde på den avverkade skogen. Den skog som är bra för timmervärdet ska avverkas medan annan skog får stå orörd. Där kommer andra värden att växa till. Inte minst ser vi att turist- och rekreationsvärdena ökar starkt. I alla ekonomiska kalkyler är det de värdena som kommer att öka mycket. Jaktintressena är starka. Det gäller även bär- och svamp-plockning. Det gäller också rent rekreationsmässigt.

Det blir allt tydligare att även i fråga om folkhälsan har naturen och skogen ett starkt värde. Där kommer regeringens särskilda satsningar på att stärka närrurområden att spela in. Med en allt större del av befolkningen som bor i städer finns det ett starkt behov av att säkerställa att den gröna infrastrukturen kommer med.

Men det var inte detta interpellanten frågade om. Frågan handlade om hur mycket formellt och informellt skydd det finns för den svenska skogen. Varför finns det informella skyddet?

Med ett starkt produktionsintresse i svenska skogen har det vuxit fram ett oerhört behov av att tydliggöra områden där det inte finns produktions-skog. Kan det vara andra produktionsmetoder i skogen? I förlängningen finns långsiktiga och miljövänliga produktionsmetoder. Om vi når så långt behövs inga formellt avsatta områden över huvud taget. Men dagens produktionsätt i skogen bygger på att värdekärnor bevaras. Det bygger på att vi har formella och informella avsättningar av områden där det inte ska råda normalt skogsbruk. Det är det som gör det möjligt för arterna i den skogen att berika övriga skogsområden.

Det är dagens skogsbruksmetoder som gör att kraven på det formella och informella skyddet av skogsområden är så starkt.

Jag har som minister ingen annan uppfattning än Naturvårdsverkets redovisning, som omfattar ca 880 000 hektar produktiv skogsmark nedanför den fjällnära gränsen som har behov av skydd. Jag är också angelägen om att de 400 öppna ärenden om skydd för skog som finns på länsstyrelsen ska få ett formellt avslut så att de skogsägarna får betalt för intrånget som det ytterligare formella skyddet betyder. Det är viktigt för att miljömålet Biologisk mångfald ska kunna uppnås. Det var också därför viktigt för regeringen att höja anslagen för skydd av skog i budgeten.

Det behövs ett skogsbruk som genererar avkastning i form av näringsprodukter – som Sverige av tradition har – och samtidigt säkerställer den långsiktiga hållbarheten i skogen.

Anf. 13 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar för att vi i alla fall har en samsyn när det gäller skogsbruket och hur viktigt det är för landsbygden och industrin.

Miljömålet Levande skogar är ett bra exempel på bristerna i det miljömålskoncept som Sverige arbetar efter. Det sattes upp ett antal delmål 1999 i fråga om hård död ved, formellt och frivilligt skydd, mer gammal skog och mer äldre lövrik skog. Alla målen är uppnådda. Men de mer omfattande och för samhället mer kostsamma insatserna i form av reservat, frivilliga avsättningar och så vidare görs och fortsätter att göras, men man har ändå inte nått målen.

Låt oss titta på det så kallade generationsmålet till 2020. Med de kriterier som har satts upp för målet Levande skogar kommer målet inte att nås – inte ens om allt skogsbruk upphör i morgon. Även om all mänsklig verksamhet försvann i morgon från Sveriges yta skulle vi fortfarande inte nå miljömålen. Det är ett grundfel som måste tas med. Det här är kanske inte miljöministerns fulla ansvar, utan det finns faktiskt ett antal andra partier som behöver ta sig i kragen.

Vi kan också diskutera att vi har så olika syn på skogsbruket och skogen som resurs. Vi sverigedemokrater anser att skogsbruket ska utgöra ett långsiktigt brukande. Vi förlitar oss på de kunskaper och erfarenheter som skogsbrukarna har. Vi anser att man inte behöver detaljreglera alltför mycket. Det är viktigare att behålla den välfungerande dialogen och inte låta miljömålen bli alltför dominerande.

För oss är det viktigt med frihet under ansvar. Skogen är en fantastisk resurs som levererar många livsnödvändiga ekosystemtjänster, till exempel träråvara, bioenergi, naturupplevelser, livsmedel. Det är en resurs som ska byggas långsiktigt och ansvarsfullt. Det är en resurs som är en förutsättning för att många svenskar ska kunna bo, verka och leva på landsbygden.

Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar för meningsutbytet om hur vi kan se på behovet av att skydda värdefulla skogar i Sverige.

Det är tråkigt att Sverigedemokraterna uppenbarligen inte instämmer i miljömålet Levande skogar, ett miljömål som de flesta svenskar anser vara ett viktigt och bra mål.

Sverige är ett skogsland. Utan levande skogar kan man verkligen fråga sig hur landet ska utvecklas också i en hållbar riktning.

Det är också tråkigt att man från Sverigedemokraternas sida indikerar att man inte ser något behov av ytterligare skydd av värdefulla skogar, trots att Naturvårdsverket tydligt pekar på att nästan 1 miljon hektar behöver ytterligare skydd. Man säger också nej till den satsning som regeringen gör för att skogsägarna ska få betalt när naturreservat inrättas.

Jag delar däremot interpellantens syn på att skogen ur näringssynpunkt är en värdefull resurs för hela Sverige. Det gäller också rekreation, livskvalitet och att hela Sverige kan leva. Vi ska vårda och värna den resursen, och det ska vi göra med de bästa metoderna vi har. Med dagens skogsbruk finns en balans i att skydda områden där den värdefullaste skogen finns för att ge livsnerv till hela skogslandskapet. I andra områden finns produktivt skogsbruk, som ska utövas hänsynsfullt och med långsiktig miljöhänsyn för ögonen. Men utan de skyddade skogarna kommer miljömålet Levande skogar inte att uppfyllas. Jag hoppas nå en samsyn i riksdagen om att genomföra det miljömålet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:681 om stöd till de småskaliga vattenkraftverken i Sverige

Anf. 15 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Sten Bergheden har frågat mig om jag kommer att ta upp frågan om stöd till de småskaliga vattenkraftverken i Sverige i mina samtal med de ansvariga myndigheterna, vad jag avser att göra för att rädda de småskaliga vattenkraftverken på landsbygden och om det, enligt mig, är rimligt att när vi behöver mer miljövänlig el tvinga fram en nedläggning av fungerande småskalig vattenkraftsproduktion trots att den har pågått i flera generationer.

Herr talman! Inledningsvis vill jag konstatera att i många av Sveriges strömmande vattendrag finns dammar och vattenkraftverk från olika tidsåldrar med olika höga kulturvärden som påverkar de akvatiska ekosystemen. Särskilt vandrande fisk och andra arter hindras i sin utbredning om inte miljöanpassningar av kraftverken finns och fungerar. Jag konstaterar också att det för anläggande och drift av dammar och kraftverk krävs tillstånd.

Jag förutsätter att Sten Bergheden och jag är överens om att vattenverksamhet även fortsättningsvis som huvudregel ska vara tillståndspliktig.

Av miljöbalken följer en skyldighet för tillsynsmyndigheten att utöva tillsyn över de verksamheter som omfattas av tillsynsansvaret. Länsstyrelsen ansvarar som huvudregel för tillsynen över vattenverksamheter och ska därmed se till att sådana verksamheter inom länet bedrivs på ett sätt som är förenligt med miljöbalkens bestämmelser. Om en tillståndspliktig verksamhet bedrivs utan tillstånd är det tillsynsmyndighetens ansvar att se till att rättelse sker.

Jag har dock uppfattat att olika länsstyrelser i kontakterna med småskaliga vattenkraftsägare arbetat på olika sätt i dialogen kring prövningarna. Jag avser därför i den kommunikation som Miljö- och energidepartementet har med länsstyrelserna att uppmuntra länsstyrelserna att utbyta

erfarenheter om tillsynsarbetet och dialogen med ägare till småskalig vattenkraft.

Jag vill tydliggöra att regeringen inte har någon avsikt att fatta beslut som innebär införande av generella förbud mot vare sig småskalig eller storskalig vattenkraft i Sverige. Vattenkraften utgör en stor del av Sveriges förnybara energiproduktion och har när det gäller stora och medelstora kraftverk en avgörande roll i kraftsystemet som regler- och balanskraft.

Det är dock viktigt att framhålla att fysisk påverkan i vattendrag från vattenverksamheter av vattenmyndigheterna har identifierats som ett stort problem för Sverige i förhållande till de kvalitetskrav om god ekologisk status och god ekologisk potential som följer av EU:s vattendirektiv. Påverkan på naturmiljön från vattenverksamheter utgör även ett problem i förhållande till förutsättningarna att nå miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv. Miljömålen omfattar även bevarande av kulturmiljövärden, och många småskaliga vattenkraftverk kan finnas i eller utgöra en väsentlig del av kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Det stora flertalet vattenverksamheter, såsom bland annat dammar och markavvattningar, har inte prövats mot miljöbalken utan endast enligt 1918 års vattenlag eller än äldre bestämmelser.

Vattenkraften byggdes ut under en tid när miljökraven inte var desamma som i dag. Det har i huvudsak inte genomförts några miljöanpassande åtgärder under den tid som anläggningarna varit i drift. Samtidigt är vattenkraften viktig i omställningen till ett helt förnybart energisystem och därmed miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. En framtida reglering behövs se till att vi ökar takten för att anpassa vattenkraften till miljökraven och att vi når de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen samt de målsättningar som finns inom energi- och klimatpolitiken. Det fortsatta arbetet måste samtidigt präglas av en flexibilitet för att möjliggöra avvägningar mellan olika intressen som till exempel fiskvandring men också värnande av kulturmiljöintressen.

Jag vill därför se en lösning som kombinerar en klimativänlig kraftproduktion med miljöanpassade åtgärder som fungerar.

Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack, ministern för svaret, även om jag saknade svar på mina frågor! Det var kanske mer en redogörelse för hur ministern ser på vattensituationen och hur man ska jobba vidare med den här frågan.

Jag tycker att det är en allvarlig situation. Vi har en mängd olika vattenkraftsägare runt om i landet som i dag är oerhört oroliga för den situation som nu innebär att man ska begära en ny prövning av tillstånden. Detta kommer att äventyra det för många. Det kommer att göra att många tvingas lägga ned. Andra har inte råd att göra den nya prövningen utan står inför ett läge där man måste avveckla under tvång.

Vi har ca 2 000 småskaliga vattenkraftverk i drift i Sverige. Där produceras ca 4,3 terawattimmar per år. Nyligen har länsstyrelserna gjort en bedömning som medfört att många vattenkraftsägare tvingas söka nytt tillstånd för sina anläggningar trots att dessa varit i drift sedan många år tillbaka. Kostnaderna är dessutom höga. De kan uppgå till över 1 miljon kronor. Många av de här kraftverken har varit igång i olika skepnader, i olika kvarnar och annat, sedan 1500-talet eller 1600-talet. Det här är ingenting som behöver inträffa nu eller på dagen för att rätta till eller förändra de här

delarna. Dessa har man redan använt för att kunna bedriva landsbygdsföretag och kunna försörja sig på landsbygden.

Dessutom är det av ett stort kulturvärde för landet att vi har kvar dem. Det är många, både hembygdsföreningar och andra, som jobbar för att kunna utveckla dem så att de går vidare. Det är många människor som fortfarande livnär sig på dem och har sågverk, kvarnar och annat ute på landsbygden.

Vi moderater vill hitta en bra lösning för den småskaliga vattenkraftsproduktionen. Vi vill att den ska kunna leva vidare och även i framtiden skapa jobb ute på landsbygden. Samtidigt vill samhället producera mer miljövänlig el. Att då införa nya krav, på någonting som redan finns, som är så extrema att man i värsta fall tvingas lägga ned eller står inför stora kostnader som man inte klarar av är helt orimligt.

Då måste jag upprepa de frågor jag ställde i min interpellation till ministern. Jag lyssnade också på den interpellationsdebatt som ministern var med i den 5 juni. Även där framhöll ministern att man skulle ha en dialog med de berörda länsstyrelserna om hur man jobbar vidare med detta.

Vi måste komma ihåg att vi äger den här frågan i riksdagen, och det är regeringen som är ytterst ansvarig för vilken väg vi väljer när vi går vidare i frågan. Vi kan inte skylla på myndigheter. Vi kan inte skylla på verk. Det är våra lagar och regler som vi i så fall kan justera och ändra för att tillmötesgå och rätta till detta.

Har ministern haft en dialog med länsstyrelserna? I så fall undrar jag: Vad har resultatet blivit? Jag har inte märkt av något än i de kontakter jag har med kraftägarna. Vad avser ministern konkret att göra för den miljövänliga småskaliga elkraftsproduktionen på landsbygden, så att den verkligen kan fortleva?

Att man bevarar vattnet och alltihop har ministern redogjort för. Men hur ser ministern på själva vattenkraftverken? Hur ska de kunna leva vidare i den miljön och kunna behållas ute på landsbygden? Är det rimligt med kostnaderna för nyprövning, som kan gå uppemot 1 miljon? Är det rimligt för en enskild fastighetsägare i de här lägena att stå för hela den kostnaden, som man har kommit på nu i efterhand? Har ministern en vilja att lyssna in de småskaliga kraftägarna? Har man en vilja att lyssna in de oroliga människorna ute på landsbygden när det gäller den här frågan? Och har man en vilja att bevara det svenska kulturarvet när det gäller de småskaliga elkraftverken?

Anf. 17 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag är glad att interpellanten hänvisade till en tidigare interpellationsdebatt där vi hade för avsikt att debattera det här i sin helhet kring de småskaliga vattenkraftsverksamheterna.

Herr talman! Man ska skilja på två olika processer som pågår. Den ena handlar om länsstyrelsernas tillsynsverksamhet, som sker löpande och som, som jag sa i interpellationssvaret, måste ske enligt lagkraven, dikterade av denna riksdag, som handlar om att säkerställa att vattenverksamheter bedrivs enligt tillstånd. Grunden för det är att det ska finnas ett tillstånd. Och grunden till att det inte anses finnas ett tillstånd för en del av de riktigt gamla småskaliga vattenkraftsverksamheterna i Sverige i dag är just att de inte har kommit till på ett sådant sätt att man med den nuvarande, moderna, lagstiftningen ser att det är att jämföra med ett tillstånd.

Man behöver helt enkelt se till att det blir tillstånd för den typen av verksamhet, och det är tillsynsmyndighetens ansvar att vägleda så att processen blir sådan att man bedriver verksamhet enligt tillstånd, enligt lagar och regler som är beställda och beslutade av denna riksdag.

Jag tror att riksdagsledamoten och jag kan vara överens så långt: Lagar och regler ska följas. Det betyder att huvudprincipen är att man har tillstånd för vattenverksamhet av det här slaget.

Den andra processen handlar om att det finns förslag från Vattenverksamhetsutredningen. Det var en utredning som särskilt tittade på hela vattenkraften, framför allt i förhållande till miljömålen om rikt växt- och djurliv och strömmande vatten, där vi ser att vi har ett av våra biologiska problem i Sverige.

Vi har inrättat vattenkraftverk som är byggda under en tid när den miljöhänsyn som vi vill se i vattendragen i dag inte var för ögonen. Samtidigt vet vi att det finns bra tekniker för att säkerställa att man kan bedriva vattenkraftsverksamhet och säkerställa möjligheterna för vandrande fisk, till exempel. Det handlar om att man inte skär av och att man inte omöjliggör för den stora och utbredda aktiviteten sportfiske, till exempel. Det handlar också om husbehovsfiske som bedrivs i dag i Sverige. Det ska inte försämrats utan snarare förbättras och kunna utvecklas.

Det handlar om att se de här sakerna. Det gör att vi också har en pågående process. Den förra regeringen initierade en viktig utredning, som nu har lagts på den här regeringens bord. Och ett omfattande remissarbete sedan i höstas är under beredning.

Detta ska inte sammanblandas. Frågan om de småskaliga vattenkraftsägarna, som Sten Bergheden diskuterar här, handlar just om dem som har hamnat i kläm i fråga om att det har ansetts att de inte har tillstånd. Det är tillsynsmyndighetens, länsstyrelsens, plikt att vägleda i den processen.

Den dialog som Miljö- och energidepartementet har med länsstyrelserna är löpande. Vi avser att säkerställa att de tittar på goda exempel från länsstyrelser som har haft en dialog med småskaliga vattenkraftsägare. Det handlar om information om: Vad betyder nyprövningen? Hur kan man göra det här på bästa möjliga sätt? På vilket sätt kan man vägleda?

Precis som interpellanten påpekar kan det vara enskilda personer och små företag som sedan länge driver historiska vattenkraftverk. Jag är övertygad om att det behövs en annan vägledning från myndigheterna än om man hanterar detta i dialog med till exempel något av de stora energibolagen, som har den storskaliga vattenkraften.

Miljökraven är dock sådana att vi måste se till att vi tar de steg vi kan för att säkerställa att den biologiska mångfalden kan förbättras. Där finns det teknik i dag. Jag avser att verka för att dialogen bland aktörerna kan förbättras.

Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack, Åsa Romson, för svaret så långt!

Jag vill återigen påpeka att de här kraftverken har varit i drift under ett par hundra år. Det är ingen ko på isen att lösa detta inom ett eller två år för att rädda någon, som ministern påstår, fisk eller något annat i de här områdena. Den här omställningen har pågått under lång tid. Vi har gott om tid att se över hur vi kan lösa detta på ett rimligt sätt för de småskaliga vattenkraftsägarna och till rimliga kostnader.

Vi fick miljöbalken 1998. År 2012 kom sedan en dom som pekar på att det behövs en nyprövning i de här delarna. Om vi då uppfattar detta som ett för långtgående krav kan vi ta initiativ här i riksdagen till att ändra lagstiftningen. Vi kan ta ett år på oss att gå igenom lagstiftningen.

Från oppositionens och Moderaternas sida välkomnar vi en översyn av om det finns någonting i miljöbalken som vi behöver justera för att underlätta för de mindre, småskaliga kraftverken att kunna leva vidare utan att hamna i en nyprövning av ett verk som kanske är uppriggt på 1500- eller 1600-talet. Vi har haft ett flöde av vatten otaliga år sedan dess. Helt plötsligt får den här regeringen makten, sätter ned foten och säger: Det här måste vi rätta till omgående.

Vi har gott om tid på oss. Det är ingen ko på isen.

Sedan är det allvarligt, detta som ministern antyder i interpellationssvaret, att det inte finns någon dialog mellan de olika länsstyrelserna, utan ministern måste hjälpa till för att den ska bli bättre och de ska lära av varandra. Länsstyrelserna är statens förlängda arm. De råder under samma lagar i Sverige från söder till norr. Detta ska man inte behöva tala om för länsstyrelserna. Detta ska länsstyrelserna med automatik sköta enligt de regler som finns. Om vi vill ändra någonting i lagarna gör vi det här i riksdagen, och sedan får länsstyrelserna jobba utifrån det.

Jag tycker att det är mycket allvarligt att man ska behöva påpeka för länsstyrelserna att de ska föra en dialog och se till att följa lagar och regler, precis som ministern tar upp, men också se till att hitta möjligheter och återkoppla till politiken och tala om att det kanske är orimligt att en småkraftsägare i detta läge ska åka på 1 miljon för nya tillstånd för en verksamhet som man har bedrivit i generationer, kanske under ett par tre hundra års tid.

Jag har med mig ett yttrande från Havs- och vattenmyndigheten i Sverige där det står så här om ett ärende: Havs- och vattenmyndigheten yrkar i första hand att ansökan om tillsyn ska avvisas. Havs- och vattenmyndigheten yrkar i andra hand att ansökan om tillstånd ska avslås. Havs- och vattenmyndigheten yrkar på ett ersättningsbelopp som senare kommer att anges.

Det är precis det här det handlar om. Man försöker lägga ned de verk som finns av olika anledningar. Dessutom skickar man över en prislapp till kraftägarna som kan sluta på precis vad som helst. Är det inte rimligt att sätta en summa för vad de nya tillstånden max får kosta för vattenkraftverken? Då kan man inte ta ut kostnaden på löpande faktura.

I detta fall stämmer inte kartan med verkligheten. Vi vill någonting annat och vill faktiskt bevara de småskaliga vattenkraftverken här i Sverige. Nu är våra regelverk så konstruerade att det äventyrar dem. Ja, men då måste vi självklart se över om vi kan förändra våra regelverk så att vi kan behålla och utveckla våra småskaliga vattenkraftverk.

När kartan inte stämmer med verkligheten är det mycket enklare att ändra kartan än verkligheten i detta fall.

Anf. 19 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Precis som framgick av interpellationsdebatten den 5 juni har jag och regeringen synen att de svenska lagarna och reglerna ska följas, vilket betyder att det är tillståndspliktigt att bedriva vattenverksamhet och kraftverk i dammar och svenska vattendrag. Jag tror att det är en viktig

grundbult för att möjliggöra ett aktivt miljöarbete men också för ett aktivt arbete där vi inte får ett oreglerat tillstånd för stora resurser i form av vattenkraft. Vi har byggt vattenkraften i Sverige med regler och lagar om tillstånd och med vattendomar. Det är de beslut och regler som vi har på bordet, och det är dessa beslut och regler som också myndigheterna följer.

Jag kan som minister naturligtvis inte kommentera ett yttrande i ett enskilt ärende som interpellanten här läste upp. Jag förutsätter att de centrala myndigheterna och länsstyrelserna jobbar enligt den lagstiftning som riksdagen har fastslagit.

Som interpellanten nämnde är det inte den här regeringen som har beslutat att inte ge tillstånd för ett antal småskaliga vattenkraftverk byggda på urminnes hävd, utan det är Miljödomstolen som har avgjort ett mål 2012. Det är inte någon nyhet i sammanhanget.

Dialogen om behovet av att det ska finnas tillstånd för de här verksamheterna pågår. Det är en pågående tillsynsdialog som länsstyrelserna har. Det är också för att främja den dialogprocessen som min dialog från Miljö- och energidepartementet har varit generell, precis som vi har en generell dialog med våra myndigheter, bland annat länsstyrelserna, om hur man kan hitta bra arbetssätt i tillsynsverksamheten.

När det gäller hur man bedriver tillsyn finns det riktlinjer, lagar och förordningar som ska följas. Utöver detta handlar det väldigt mycket om en process i kommunen, länsstyrelsen eller centrala myndigheter där handläggarna har tillräckligt med tid för att kunna vara tillmötesgående mot enskilda och svara på de frågor de ställer i samband med tillsynen. Där ser jag, som jag också redogör för i svaret, att olika länsstyrelser har varit olika duktiga. Det finns de länsstyrelser som har haft en väldigt god dialog och där det verkar vara mycket enklare för de enskilda att få svar på frågorna om hur en nyrövning egentligen går till.

Det här är en process som också kommer att vägledas av domstolarna, som har att avgöra vilka regler och vilken processledning som ska tillämpas när det gäller den modellen. De kan titta på modeller som begränsar det ekonomiska ansvaret.

Men i grund och botten ska vattenverksamhet i Sverige bedrivas enligt tillstånd. Det tycker jag är en ganska bra princip som den här riksdagen också står bakom, eftersom det är dessa lagar och regler som har byggt inte bara den svenska vattenkraften utan också det regelsystem som riksdagen själv beslutar om.

Sedan handlar det om att säkerställa att man har en bra dialog och att nyrövningsinstrumentet går att anpassa så att det fungerar inte bara för stora kraftägare utan även för små kraftägare. Det handlar också om att på ett ordentligt sätt väga in kulturmiljöaspekterna, för det är viktigt att vi ser att det finns sådana aspekter här också.

Samtidigt har vi moderna miljökrav på anläggningar. Precis som vi har moderna miljökrav på vindkraft och andra förnybara elproduktionskällor har vi moderna miljökrav på vattenkraften, där man ska använda befintlig teknik för att säkerställa förekomsten av vandrande fisk och berika de svenska vattendragen.

Anf. 20 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag tror att det finns en stor vilja bland de små kraftverken att lösa saker och ting men till en rimlig summa.

De nya tillstånden, som kan ligga på ½–1 miljon, är inte rimliga. Det betyder nedläggelse. Och i nästa steg kan det handla om en avvecklingskostnad som kan vara lika hög. Först läggs kraftverket ned och sedan kommer en avvecklingskostnad. Det är oerhörda kostnader.

Då vill jag återigen fråga ministern: Finns det en vilja att se över miljöbalken? Jag tror att det finns en majoritet i Sveriges riksdag för att se över reglerna om vi kan underlätta i den här delen.

Tycker ministern att de höga kostnaderna som finns runt detta är rimliga? Eller kan man sätta ett maxbelopp för tillstånden för att hålla nere kostnaderna för de mindre verken?

Sedan en liten kuriosafråga: Har ministern besökt något av dessa vattenkraftverk, sett hur verksamheten fungerar och lyssnat på de oroliga människorna som finns därute?

Frågan är: Är vi beredda att se över miljöbalken? Är ministern beredd att sätta en lägre fast summa i detta läge? Och är vi beredda att ändra lagar och regler i viss mån för att kunna behålla de småskaliga vattenkraftverken? Jag skulle gärna vilja ha ett svar i den delen.

Som jag sa inledningsvis är det ingen ko på isen. Vi kan gott och väl göra halt i ett år för att utreda detta och kika på om vi kan ändra miljöbalkens lagstiftning i vissa delar för att underlätta för de småskaliga vattenkraftverken. Oppositionen är beredd att backa upp att man tittar vidare på det.

I stället för att belasta landsbygdens folk med ännu mer regelkrångel, avgifter, skatter och annat borde man hjälpa till, så i detta fall: Gör halt, gör om och gör rätt!

Anf. 21 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Under förra mandatperioden diskuterades i miljö- och jordbruksutskottet, där jag själv deltog aktivt, och i alliansregeringen hur vi kan få ett bättre tillstånd för den biologiska mångfalden i våra strömmande vattendrag. Detta drevs inte minst på av att vi ser vilken otrolig resurs fisket är i dessa områden och av att den moderna tekniken gör det rimligt att ställa moderna miljökrav också på vattenverksamheter samtidigt som dessa verksamheter producerar god förnybar energi för Sverige.

Den småskaliga vattenkraften producerar en mindre del av den svenska energin. De 1 500 minsta kraftverken står för ca 2 procent av den svenska energiförsörjningen.

Lite av dilemmat i förra mandatperiodens diskussion var att man stirrade sig blind på relationen till de större vattenkraftverken. Jag är därför positiv till att vi nu också har en debatt om hur vi får ett fungerande och rättvist regelverk även för småskalig vattenverksamhet.

Vi behöver ordning och reda, vi behöver tillstånd där det ska finnas tillstånd och vi behöver en god tillsyn med en god dialog. Här uppvisar några länsstyrelser goda exempel, och jag vill medverka till att de också sprids till andra länsstyrelser.

Jag är övertygad om att vi kan hitta system där nyprövningen inte blir en sådan omöjlighet som en del enskilda vattenkraftverksägare har fått känslan av.

Om oppositionen och andra är intresserade av att titta på detta och har olika idéer om avgiftssättningar och sådant är jag helt öppen för samtal om det.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:682 om bekämpning av översvämningsmygg

Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Margareta B Kjellin har frågat mig varför regeringen vill dra in det enda effektiva bekämpningsmedel som finns innan ett fullgott alternativ är framtaget. Margareta B Kjellin frågar även varför regeringen vill begränsa statens bidrag för bekämpning då kostnaderna för myggbekämpning är höga och svåra att finansiera lokalt samt slutligen om jag anser att den forskning som finns inte är vetenskapligt belagd och vilken forskning som regeringen grundar sina förslag på.

Jag vill klargöra att regeringen inte har agerat för att bekämpningsmedlet i fråga ska dras in eller ändrat regler för användningen av det. Sannolikt kommer ansökningar om att få använda bekämpningsmedlet att behöva hanteras även fortsättningsvis.

Tillstånd till användningen hanteras normalt av Naturvårdsverket. Regeringen kan i vissa fall behöva ta ställning till om Naturvårdsverket ska få ge tillstånd. Regeringen har i år, liksom tidigare år, tillåtit att Naturvårdsverket ger tillstånd till bekämpning.

I likhet med den föregående regeringen ser den nuvarande regeringen det som mycket angeläget att arbetet med långsiktigt hållbara metoder när det gäller stickmyggor kommer igång. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har på uppdrag av regeringen redovisat förslag till förebyggande åtgärder. Exempel på åtgärder som föreslås är slätter och bete samt en ändrad vattenreglering inom ramarna för kraftverksbolagets gällande tillstånd. Länsstyrelsen bedömer att bekämpning med bekämpningsmedel kommer att behövas som ett komplement.

Regeringen avser inte att ta bort möjligheterna till statlig och annan finansiering av åtgärder för att hantera myggproblem. Inom ramen för det nu godkända landsbygdsprogrammet finns möjlighet för länsstyrelserna att prioritera medel för bland annat åtgärder för att begränsa höga koncentrationer av översvämningsmyggor.

Jag och regeringen anser, i likhet med den förra regeringen, att frågan i första hand ska hanteras på lokal och regional nivå.

Frågan om vilken forskning som förslagen grundar sig på verkar syfta på påståendet att regeringen tänker dra in det biologiska bekämpningsmedel som används. Som jag tidigare sa är så inte fallet.

Den nuvarande regeringen har samma farhågor som den förra regeringen i fråga om oönskade konsekvenser av en omfattande och återkommande bekämpning med BTI. Jag ser därför fram emot att senare i år ta del av Naturvårdsverkets slutredovisning av regeringsuppdraget att utreda olika risker med bekämpningsmedlet, exempelvis att myggorna utvecklar resistens mot detta.

Anf. 23 MARGARETA B KJELLIN (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Tyvärr har jag inte fått så mycket svar på mina frågor utan mest hänvisningar till tidigare regering.

Regeringen har i sin budgetproposition angivit att myggbekämpningen ska finansieras lokalt och regionalt samt att bekämpningen på sikt ska ske utan BTI.

Att minska finansieringen och kräva annan bekämpningsmetod utan att det i dagsläget finns ett alternativ är inte rimligt. Människor och djur som bor i trakterna där översvämningsmyggor lever får utan bekämpning ett mycket begränsat liv. Det går inte att vistas utomhus, tamboskapen lider svårt och jag kan tänka mig att en del av de vilda djuren flyr undan.

Regeringen har i år minskat anslagen med 25 procent, vilket kommer att få stora konsekvenser. Egentligen borde anslagen ökas om man ska hålla kvar vid att staten ska stå för 50 procent av finansieringen. Att använda lokala medel skapar stora orättvisor eftersom varken kommuner eller regioner kan påverka naturen.

Det har funnits diskussioner om att göra slätterängar och ha tamboskap som betar på markerna. Det kan kanske fungera i teorin – om tamboskapen överlever ett dygn utan myggbekämpning. I verkligheten kan detta dock göra myggorna en tjänst eftersom hålen efter klövarna i den våta marken utgör en bra miljö för myggtillväxt. Forskarna dömer också ut metoden. Dessutom bedöms kostnaden bli betydligt högre. Det talas om 25 miljoner.

Just i dag kom ett larm om att årets pengar är slut. Det finns inte finansiering för ytterligare besprutning. Det är extra svårt en sommar när regnet ser ut att bli rikligt.

I dagsläget finns ingen annan bekämpningsmetod än BTI. Regeringens farhåga är att myggorna ska bli resistent. Men forskning och användning i Tyskland går nästan 40 år tillbaka i tiden, och där kan man inte se några sådana effekter. Man har jämfört inom olika områden.

För att få en bild av hur svårt det kan bli i dessa områden har man gjort olika jämförelser med myggfällor. I Stockholmstrakten får man en fångst på 4–5 myggor per natt. I Norrbotten, som är känt för att vara ett myggområde, får man 4 000–5 000. I Nedre Dalälven handlar det om 50 000–75 000 myggor på en enda natt. Då är det enkelt att förstå att det är omöjligt att vistas utomhus.

Jag har själv varit där i full mundering med hatt med myggnät, handskar, byxor och vindtät jacka. Det räckte inte. Myggorna stack genom byxorna. De sticker direkt när de sätter sig. De letar inte efter en lämplig plats. Myggorna följer med in också. När man sätter sig i bilen får man hela bilen full med myggor. En timme i bikini är inte att tänka på om man ska överleva. Ett barn i barnvagn kan inte vara ute.

En anledning till att jag har ställt interpellationen är ett antal uttalanden som ministern har gjort. Jag återkommer till dem i nästa inlägg.

Anf. 24 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är inte tu tal om att översvämningsmygg är ett problem på några platser i Sverige. Nedre Dalälven är det mest omtalade området, men även Forshaga är en sådan plats.

Det är ett stort problem. Man kan inte sopa det under mattan och säga: Ingen svensk sommar utan lite mygg.

Så är det absolut inte. Översvämningsmyggen är ett stort problem i dessa områden.

Det är jag fullt medveten om, och det är anledningen till att regeringen under många år har försökt stötta länsstyrelserna och kommunerna i arbetet med att hitta hanterbara och långsiktigt hållbara metoder för att bekämpa dessa myggor.

Tyvärr är vi inte riktigt framme vid det ännu. BTI har heller inte visat sig ha en långsiktigt hållbar användning ännu eftersom myggorna återkommer hela tiden. Man hade hoppats att det skulle få andra resultat, men detta bekämpningsmedel är i dag godkänt för användning. Regeringen har godkänt det inom områden där Naturvårdsverket är förhindrat att ge sådana godkännanden.

Liksom tidigare regeringar agerar denna regering för att myggbekämpningen ska ske så effektivt och hållbart som det går. Den nya regeringen har efterfrågat att analysarbetet ska intensifieras kring olika åtgärder för att se om man kan kombinera åtgärder om man analyserar bakåt vilka åtgärder man har vidtagit och vilka konsekvenser dessa har fått. Vi har också gett Naturvårdsverket i uppdrag att göra en slutredovisning av det arbetet senare i år, och den ser jag fram emot.

Det är viktigt att vi trycker på och är tydliga med att detta är ett stort problem som kräver mer kunskap och analys. Det arbete vi gör nu är det arbete vi kan göra. Vi tillåter bekämpningsmedlet där man ansöker om det. Det genomförs, och jag är angelägen om att lösa problemen. Men vi måste också titta på andra, kompletterande åtgärder för att kunna hålla mygginvasionen stången.

Precis före helgen fick jag meddelande om att Länsstyrelsen i Gävleborg har ansökt om mer pengar för att man ser att de eventuellt inte räcker säsongen ut. Denna ansökan har kommit in till regeringen, som har den under beredning.

Precis som jag sa i interpellationssvaret hänvisar regeringen, när det gäller statliga medel, till att det finns öppningar bland de regionala pengarna i landsbygdsprogrammet för att möjliggöra för den här typen av aktiviteter.

Man kan slå fast att det är viktigt att vi ser att det har en regional karaktär. Det är inte rimligt att vi ska behandla olika typer av problematik över hela landet när det handlar om vissa områden, utan det är rimligtvis där man har mest kunskap.

Denna kunskap är samlad i kommunerna och länsstyrelserna i dessa områden, och jag är mån om att den ska få företräde så att man ser regionalt vilka metoder som är bäst. Någon från Stockholm ska inte tala om vad som är bäst att föreskriva när det gäller att bli av med översvämningsmygg i Nedre Dalälven, utan de analyserna måste man göra på plats i regionen. Då tror jag nämligen att resultatet blir bäst.

Det tror jag var svar på interpellantens frågor hittills.

Anf. 25 MARGARETA B KJELLIN (M):

Herr talman! En anledning till att jag har ställt interpellationen är att det finns rapporter, bland annat från SVT, som säger att regeringen vill fasa ut användningen av myggbekämpningsmedlet BTI, som används i Dalälven.

Miljöministern har sagt att man vill se mer långsiktiga metoder för att hålla nere myggbeståndet, och regeringen drog ned på anslaget till årets myggbekämpning från 4 till 3 miljoner, av en sammanlagd budget på 8. Orsaken är att man vill pressa fram alternativa metoder för bekämpning av mygg.

Man vet att BTI har en nedbrytningstid på 24 timmar. Det kan aldrig bli långsiktigt. Det är kanske heller inte eftersträvansvärt, om man inte vill påverka naturen för mycket. Detta kan man verkligen diskutera.

Visst kan man säga att det har en regional karaktär, men myggor flyger faktiskt. Även om de inte flyger så långt har vi sett att det finns en spridning. Ett sådant här område har en nationell betydelse. Det är ett Natura 2000-område, som ska vara tillgängligt för hela landet. Det är inte tillgängligt när dessa myggor finns.

I samma tv-sammanhang sa ministern att man ser i rapporterna att man inte lyckas åtgärda problemen med stickmyggor, det vill säga att de återkommer. Det är självklart, eftersom medlet inte har en långtidseffekt. Det kan bara ges precis när myggorna och larverna finns där. Det har ingen långsiktig effekt.

Den nya regeringen kräver att den som vill bekämpa mygg med BTI ska redovisa en plan för alternativa metoder i framtiden. Det är detta forskarna jobbar med. Jag tror inte att länsstyrelsen jobbar med forskning på det viset i Gävleborg eller någon annanstans, utan där är till exempel Uppsala universitet framstående.

Man har tittat på alternativa metoder med betesdjur och annat, men det stöds inte av experterna. Deras erfarenheter av skötsel av älvängar är att man kan få ned mängden larver, men inte i närheten av vad som behövs för en bekämpning. Man måste ändå komplettera ordentligt med BTI på samma sätt som man gör nu.

I stället ser man fram mot den nya metod där man steriliserar hanmyggor som släpps ut och lurar honmyggorna så att det inte blir några mygglarver. Men det ligger i framtiden, och jag vet att man ska forska i ett område i Västmanland eller om det var Uppsala. Det var i Heby eller något sådant. Där ska man släppa ut sterila hanmyggor.

Man ser nu att det behövs mer pengar, och man har ansökt om 5 miljoner. Det är mer än det ursprungliga anslaget på 3 miljoner. Det är ju så med myggen att det är olika. Vissa perioder och somrar kanske det kostar 20 miljoner, medan det kostar betydligt mindre under andra. Därför behöver man en stadig finansiering så att man kan samla i ladorna under de perioderna. För det är bråttom.

Jag funderar över vad statsrådet tycker till exempel om hur barnen i det här området ska ha det, om man inte kan bekämpa mygg. Hur ska landsbygdsstödet användas – vad är det man ska prioritera bort som man använder inom andra områden som landsbygdsstödet är till för? Vad är det som kan undvaras i området för att bekämpa mygg?

Det är intressanta frågor att fundera över. Hur ska vi kunna hantera medlen lokalt och regionalt och ändå ha samma förutsättningar som resten av Sverige?

Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Som jag sa i mitt tidigare inlägg ser jag väldigt allvarligt på problematiken med översvämningsmygg. Det är en stickmygga av en

helt annan kaliber, inte minst i omfattning, som interpellanten har redogjort för. Därför är det en angelägen fråga, inte minst när det gäller att hitta långsiktiga lösningar.

Där är vi inte ännu. Det finns inga långsiktiga, heltäckande lösningar, utan vi behöver fortsätta att hantera det säsong för säsong. Precis som jag redogjorde för i svaret hanterar denna regering det på samma sätt som den förra regeringen, det vill säga vi ger godkännande i de delar där regeringens godkännande krävs för bekämpning med bekämpningsmedlet BTI.

Vi har också gett och ger särskilda statliga pengar. Men det stämmer att vi har gjort en nedfasning från 4 till 3 miljoner i det anslaget, eftersom vi vill att det ska gå över till en regional hantering i och med att de regionala skillnaderna och framför allt den regionala kunskapen om detta står i fokus.

Vi har från regeringen varit tydliga med att vi vill se mer analyser av olika åtgärder och bekämpningsscenarioer, antingen ensamma eller som komplement. Det är viktigt för att bygga mer kunskap. Där delar jag vad jag tror är forskarnas syn på vad som är viktigt, det vill säga att man ger mer underlag för att ta fram mer kunskap i framtiden. Det är bara på det sättet vi kan komma till rätta med detta.

Att ha ett särskilt BTI-anslag i den statliga budgeten som något slags buffert – interpellanten föreslog 20 miljoner per år för att det alltid ska finnas pengar tillgängliga – är inte ett sedvanligt sätt att budgetera i den svenska statsbudgeten. Det är inget som den tidigare alliansregeringen har använt sig av, och det är inget som den nuvarande regeringen tänker använda sig av.

Det blir en lösning där man säkerställer att godkännanden ges när så krävs men där det finns ett tryck från regeringen på att titta på kompletterande och mer långsiktiga åtgärder som man kan kombinera för att ta fram analyser så att vi vet mer och kan hantera detta bättre i framtiden.

För övrigt kan jag notera att området i Nedre Dalälven inte bara är ett Natura 2000-område utan också en nationalpark. Jag är väldigt angelägen om att ett så naturskönt område är tillgängligt hela året. Jag är medveten om att vi har problematiken med översvämningsmyggor under vissa perioder av året i den nationalparken och även i Forshaga.

Regeringen tar detta på stort allvar och tar de beslut som krävs för att man ska kunna hantera detta på bästa sätt. Men att inte efterfråga mer kunskap och inte se att vi behöver en kombination av åtgärder, att de behöver analyseras bättre och att den kunskapen finns regionalt tror jag vore att skjuta sig själv i foten, utifrån ett förvaltningsperspektiv. Här är nog regeringen tydlig med att vi behöver fortsätta med kunskapsuppbyggandet för att också kunna hantera stickmyggsproblematiken.

Anf. 27 MARGARETA B KJELLIN (M):

Herr talman! Statsrådet säger nu att vi inte är där än när det gäller att hitta andra bekämpningsmedel, men ändå drar man ned på medlen. Jag vet att den tidigare regeringen också hade funderingar, men de insåg hur verkligheten såg ut och drog inte ned några pengar. Det gör ni direkt.

Man söker olika åtgärder, men i dagsläget säger forskningen att det inte finns några olika åtgärder. Om man inte vid forskningsinstitutionen vid Uppsala universitet, där FN håller på med sterila myggor, för det finns ju

myggproblem överallt i världen, har hittat bättre lösningar, då tror jag inte att man klarar det regionalt.

Man har i år besprutat det största området någonsin sedan vi 2002 startade i Sverige, 3 700 hektar. Det är den största bekämpningen sedan 2002. Det är så mycket regn.

I dag ser vi hur lågtrycken vandrar in. Men pengarna är slut. Jag hoppas att regeringen tar beslut om extra pengar nästa vecka, för det är nya lågtryck på rad.

I en tidigare interpellationsdebatt med Mikael Oscarsson sa ministern att man ser att det inte biter. Då undrar jag: Vad är det som behövs för att man ska säga att det biter? Man har ju ett medel som har effekt bara i 24 timmar, och det är egentligen vitsen med det – att det inte kan vara skadligt. Det är betydligt mindre skadligt att använda BTI än exempelvis att använda kopparfärger på båtar, som man vet har långvariga effekter på djurlivet. Det har inte BTI, utan det påverkar stickmyggorna beroende på hur det ser ut med pH-värdet i deras tarm.

Jag hoppas att regeringen verkligen menar allvar och slutar att tvinga fram lösningar från en lokal och regional myndighet som inte har kraft nog att åstadkomma det och låter pengar finnas där vi har ett bra alternativ.

Anf. 28 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för en debatt om ett inte minst i dessa dagar mycket aktuellt ämne, även om stickmyggsproblematiken i Nedre Dalälven och Forshaga har en helt annan karaktär än den vanliga midsommarmyggen, som jag tror att en hel del har varit utsatta för under den ganska regniga helg som har varit.

Jag är inte lika övertygad som interpellanten om att BTI är det enda sättet att bekämpa stickmyggsproblem på i Sverige i de här områdena för lång tid och för all framtid. Jag är intresserad av mer kunskap, och samtidigt använder vi de metoder som vi kan använda just nu, och då är det BTI. Det har den här regeringen hanterat på precis samma sätt som tidigare regeringar.

Jag är medveten om att länsstyrelsen i Gävleborgs län nu har ansökt om mer pengar. Det har kommit en skrivelse till regeringen under förra veckan. Vi avser att besvara det brevet skyndsamt.

Vi kan ha olika syn på att binda sig vid särskilda vetenskapliga metoder. Jag tror som politiker att det är ett dåligt sätt. Jag tror att det är bättre att vara öppen och alltid efterfråga mer kunskap och också kompletterande analyser av vilka effekter tidigare åtgärder har fått, vad man kan lära av det och vilka slutsatser man kan dra för framtiden. Jag tror att det är viktigt i myggbekämpningsärenden precis som i andra ärenden.

Vi ska hela tiden utveckla miljölagstiftningen och också utveckla och ta bästa miljöbeslut framöver. Det är ju inte så att den kunskap man har i dag alltid är den bästa för morgondagen. Vi har som regering ansvar för att efterfråga att kunskapsuppbyggnaden för morgondagen sker, liksom vi har att säkerställa att de regionala myndigheterna, våra länsstyrelser, har ordentliga anslag för att kunna hantera regional miljöpåverkan. Därför är jag glad att regeringen i vår budget framöver ger mer pengar till länsstyrelserna, så att de kan sköta sitt arbete. Det drog alliansregeringen ned på.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2014/15:686 om analysgrupper och framtidens välfärd

Anf. 29 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Tack till interpellanten för frågan! Tina Ghasemi har frågat mig hur arbetet går för de tre analysgrupper som har tillsatts och vilka politiska förslag som jag och analysgrupperna har kommit fram till. Tina Ghasemi undrar vidare hur det arbetet kommer att påverka framtidens framtidsutmaningar och välfärden.

Regeringens framtidsarbete handlar om att i god tid förstå de långsiktiga hoten och möjligheterna och formulera en genomtänkt politik som kan bidra till en hållbar utveckling. Vi lever i en tid när stora och systemkritiska frågor kräver svar. Det rör sig om klimatet, miljön, jobben och inkomstfördelningen, demografin, välfärden, energiförsörjningen, globalt samarbete och mycket mer. Dessa utmaningar måste hanteras genom samordnade insatser från många olika politikområden samtidigt.

De tre analysgrupper som jag har tillsatt är Arbetet i framtiden, Grön omställning och konkurrenskraft samt Global samverkan. Grupperna har fått breda uppdragsbeskrivningar, och inledningen av arbetet, som för övrigt sköts utan min inblandning, har under den första tiden gått ut på att ringa in områden av särskilt intresse för fortsatt analys samt planera arbetet.

Analysgruppen Arbetet i framtiden kommer bland annat att behandla frågor som rör arbetstillfällenas rörlighet, välfärdens finansiering, inkomstfördelning, dynamiska villkor för företagande och entreprenörskap samt arbetslivets kvalitet. Även frågor om konsekvenserna av ny teknik, global konkurrens och nya organisationsformer i näringslivet kommer att beröras.

Gruppen Grön omställning och konkurrenskraft undersöker nödvändiga förändringar för genomförandet av ett hållbart samhälle som samtidigt kan främja Sveriges konkurrenskraft. Inriktningen är att Sverige ska placera sig i framkant av den gröna tillväxten internationellt. Exempel på frågor som gruppen behandlar är behov av investeringar, ekonomiska incitament, systemlösningar, forskning och utbildning samt stads- och landsbygdsutveckling.

Utgångspunkten för analysgruppen Global samverkan är post-2015-processen och de nya mätbara, universellt tillämpliga hållbarhetsmålen – sustainable development goals, SDG, som de kallas. Gruppen utgår från dessa mål och kommer att analysera vad som krävs för ett effektivt och hållbart genomförande på några utvalda områden, såväl i Sverige som globalt. En fråga som gruppen behandlar är nära kopplad till SDG-målet om tillväxt och sysselsättning, nämligen visionen om en Global Deal. Gruppen kommer utöver det att diskutera möjligheter och utmaningar för det multilaterala samarbetet i framtiden samt globala cyberfrågor.

Analysgrupperna har en kontinuerlig dialog och ett informationsutbyte med Regeringskansliet i övrigt för att se till att gruppernas arbete är relevant och inte dubblar det arbete som redan utförs i Regeringskansliet.

När det gäller Tina Ghasemis fråga om hur arbetet kommer att påverka framtidens utmaningar och välfärd vill jag säga att det ligger i analysgruppernas uppdrag att kontinuerligt leverera promemorior under året och re-

dovisa slutsatser, strategiska överväganden samt förslag till politiska åtgärder. De sammantagna förslagen kommer att redovisas i februari mars 2016 för samtliga tre grupper. Därefter kommer de avlämnade förslagen att beredas och diskuteras inom ansvariga departement och inte minst mellan ansvariga departement.

Jag tror att många av de frågor som vi diskuterar skulle kunna få en god uppslutning i riksdagen när det är dags, och jag ser fram emot fortsatt dialog med riksdagen när analysgrupperna har kommit lite längre i sitt arbete, vilket betyder under hösten, med ett slutresultat i februari mars, som jag sa.

Anf. 30 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka framtidsminister Kristina Persson för svaret och för att hon är här i dag och debatterar denna fråga.

Många frågor kvarstår dock obesvarade, och den kanske främsta frågan är: Vad är framtidsministerns egna analyser av Sveriges utmaningar och lösningar på längre sikt?

Tidigare i år aviserade framtidsministern att hon skulle inrätta tre analysgrupper med uppgift att utveckla regeringens politik. Uppgiften som ministern har fått är att hitta lösningar på de framtidsutmaningar som vi står inför. Där ska lösningar för grön omställning, arbetet och arbetsmarknaden i framtiden men också hur vi kan samverka i en globaliserad värld ingå. I detta arbete har ministern också upprättat ett så kallat framtidskansli.

Mina frågor till statsrådet Kristina Persson var därför följande: Hur går arbetet för dessa analysgrupper, och vilka politiska förslag har statsrådet och analysgrupperna kommit fram till? Och hur kommer detta arbete att påverka framtidens välfärd och framtidsutmaningarna?

Jag måste tyvärr säga att svaret är något av en besvikelse. Jag hade hoppats att statsrådet skulle kunna komma hit till riksdagen i dag och ge några besked, eller i alla fall någon form av inriktning. Svaret är dessutom oroande. Det verkar som att framtidsministern helt har delegerat bort stora delar av ansvaret för detta arbete.

Ministern nämnde också tidigare att varje grupp arbetar självständigt och i frihet. Med all respekt för de personer som har en bred kompetens och erfarenhet och som är utvalda att sitta i dessa arbetsgrupper, men vad är framtidsministerns roll i detta arbete? Jag hoppas att svaret inte är att det endast är att samordna möten. Jag hoppas att framtidsministern, som är ansvarig för dessa frågor i regeringen, har egna tankar, funderingar och en hel del idéer om hur vi ska möta Sveriges framtidsutmaningar.

Vi lever allt längre, och vi blir allt friskare. Vi har dessutom en allt äldre befolkning, och färre ska försörja allt fler. Vilka utmaningar ser statsrådet när det gäller vår gemensamma välfärd? Och hur tycker du, Kristina Persson, att framtidens välfärd ska finansieras?

I en radiointervju med Nordegren & Epstein i P1, som du, Kristina Persson, gjorde tre dagar efter att du utsågs, svarade du att din första uppgift var att jobba för grön omställning. Då är min fråga: Hur går detta arbete med grön omställning, och vilka konkreta förslag har ni kommit fram till?

Jag är glad att framtidsministern är här i riksdagen i dag, och jag ser mycket fram emot att få höra hennes personliga syn och reflektioner på

Anf. 31 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för Tina Ghasemis intresse för frågorna. Det gläder mig. Vi behöver vara många som engagerar oss för det långsiktiga perspektivet. Det brister många gånger. Det gäller inte bara i den nuvarande regeringens arbete, utan det gäller nog alla tidigare regeringar. Jag har varit engagerad inom detta område i många år – 40 år. Redan i början av 1970-talet jobbade jag i Statsrådsberedningen med framtidsfrågor. Det har alltid varit ett problem att få in och få utrymme för det långa perspektivet i regeringsarbetet och inte minst i riksdagens arbete. Vi behöver vara många som trycker på.

Jag ser fram emot fortsatta diskussioner och möjligheter att få redovisa vad vi kommer fram till i vårt arbete. Det är inte mer än drygt åtta månader sedan vi tillträdde. Jag gjorde en snabb insats med att etablera den organisation som vi nu har med tre oberoende analysgrupper, som består av personer med stor kompetens från olika områden – näringslivet, akademien, organisationer och så vidare – för att samla den bästa kompetensen för att kunna besvara frågor på dessa mycket stora och breda områden som varje grupp har fått.

Grupperna kom igång med sitt arbete i våras. De är i full färd med att bedriva ett analysarbete. Jag vill inte föregripa deras arbete genom att säga vad jag anser att de ska komma fram till. Jag har naturligtvis många tankar på detta område om vad som är de stora problemen och vad man skulle kunna göra. Men grupperna har fått ett uppdrag att jobba självständigt och fritt. De kommer att göra det. Vi ska inte styra dem och bestämma vad de ska komma fram till. Men jag har naturligtvis en dialog med dem. Jag har tillsatt ett framtidskansli som ska serva dessa grupper med analysarbete, administration och allt det utåtriktade arbete som vi samtidigt ska bedriva. I morgon har vi till exempel två möten i gruppen Arbetet i framtiden. Det ena mötet är en diskussion med företrädare från näringslivet, och det andra mötet är en diskussion med arbetsmarknadens parter.

I takt med att det börjar komma fram resultat hoppas jag få tillfälle att redovisa det här i kammaren och i andra former och också för riksdagens ledamöter.

När det gäller frågan om hur det går kan jag svara att det går väldigt bra och att jag ser ett oerhört stort behov av det arbete vi gör. Jag ser att vi kommer att komma fram med intressanta, och ibland kanske kontroversiella, förslag som kanske inte alla gånger kommer att älskas av alla som är berörda av förslagen men som är nödvändiga att diskutera för att vi i tid ska kunna formulera en bra politik som en majoritet av ledamöterna i riksdagen ska kunna ställa sig bakom.

När det gäller den fråga som Tina Ghasemi särskilt lyfte fram om välfärden och dess finansiering står vi inför ett stort problem som har att göra med att vi äldre blir allt fler och att allt färre kommer att vara tvungna att försörja till exempel det stora antalet personer över 80 år. Tack vare invandringen kommer vi kanske att kunna hantera denna fråga lite lättare genom att vi har förutsättningar att få en bättre balans mellan arbetande

och försörjda. Men det kräver naturligtvis att vi också lyckas med integrationspolitiken mycket bättre än vad vi hittills har gjort. Det är bara ett exempel på ett sådant område som är prioriterat.

Anf. 32 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Det gläder mig att framtidsministern länge har haft ett engagemang i dessa framtidsfrågor. Jag personligen har inte lika lång erfarenhet, men jag har kanske ett desto större intresse för min egen framtid men också för andra i min generation när det gäller dessa frågor.

Jag förstår och hör vad framtidsministern säger. Jag förstår att arbetsgrupperna jobbar. De jobbar dessutom, som ministern uttryckte det, självständigt och i frihet.

Men jag är fortsatt intresserad av att veta vad framtidsministerns egna spaningar är. Jag förstår att man inte kan föregripa arbetet helt. Men det vore intressant att få höra ministerns syn på denna typ av frågor.

Ministern har haft sitt uppdrag i över sju månader. Under dessa sju månader måste, utöver att dessa arbetsgrupper har tillsatts, en hel del ha hunnit göras, stöpas och blötas. Jag tycker att det skulle vara intressant att höra framtidsministerns analyser på dessa områden.

Vi ser bland annat att sjukskrivningstalen ökar. Vi har en åldrande befolkning, som du själv också nämnde, och allt färre ska försörja fler. Vi ser också en hel del integrationsutmaningar i samhället. Vi ser också digitaliseringen i samhället som påverkar inte minst jobben i framtiden. Det finns alltså en hel del att bita i. Jag skulle därför gärna vilja höra ministerns reflektioner på dessa områden.

Med anledning av att statsrådet i och med detta framtidsarbete har tillsatt ett så kallat framtidskansli har jag några ytterligare frågor.

Hur är dessa arbetsgrupper tillsatta, och vilket mandat har de? Du nämnde någonting om att de skulle komma med en slutleverans i februari mars 2016. Vilka ingår i detta framtidskansli? Är de tillsatta av regeringen eller av Socialdemokraterna?

Du nämnde också att syftet var att dra upp riktlinjerna. Vilka riktlinjer har ni kommit fram till?

Jag undrar också: Vad skiljer arbetsgruppernas arbete från universitetens forskningsenheter där man forskar just på framtidens utmaningar?

Statsrådet nämnde också när det gäller arbetsgrupperna att politiken måste förändras av egen kraft. Vad avser statsrådet med detta uttalande?

När statsrådet säger att arbetsgrupperna ska arbeta självständigt undrar jag: Vad är då statsrådets roll i detta arbete?

Anf. 33 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Det var många frågor, men jag börjar med den sista frågan. Min roll är naturligtvis att sätta igång, följa och organisera arbetet, definiera uppdragen och se till att det håller hög kvalitet och fungerar väl. Det var i det syftet som framtidskansliet tillsattes utan några som helst sneglingar på politiska sympatier eller tillhörigheter. Det gäller både kansliet och grupperna. Jag har inte haft partitillhörighet i åtanke när jag har tillsatt grupperna och kansliet. Jag vet inte vilken partitillhörighet som de flesta av dem har. Det har inte intresserat mig, utan det är den professionella kompetensen, erfarenheterna och bredden som har haft betydelse.

Grupperna har fått väldigt breda uppdrag. Det betyder att de inte kommer att hinna besvara alla frågor på ett år. Det är deras sak att diskutera vad som är mest prioriterat och vad de framför allt vill lyfta fram och formulera förslag om.

Det är just detta som är det speciella med det här arbetet. Det har bedrivits framtidsarbete och gjorts analyser i tidigare regeringars regi, inte minst hade den förra regeringen en framtidskommission och ett globaliseringsråd. Skillnaden mellan deras och vårt arbete är väldigt stor. Vi är stenhårt inriktade på att försöka besvara hur-frågan. Hur löser man problemen? Hur finansierar man framtidens välfärd? Hur ser man till att det skapas tillräckligt många jobb, trots att automatisering och digitalisering riskerar att ta bort mer än hälften av alla de arbetstillfällen som finns i dag i samhället? Hur skapar man balans mellan efterfrågan på arbete och människors behov och vilja att bidra till sin egen försörjning och till samhället? Hur ska de systemen se ut? Hur ska de ekonomiska incitamenten vara utformade så att man faktiskt uppnår detta?

Det handlar alltså om hur-frågan. Det är inte akademiska analyser, inte akademisk forskning och inte analysbeskrivning av problemen. I framtidskommissionen och globaliseringsrådet beskrev man problemen, men man fick inte besvara frågan. Det ville framtidskommissionen göra, den ville gå vidare och svara på frågan hur problemen ska lösas.

Här börjar vi. Vi börjar med huvudfrågan. Vi utgår ifrån att all den kunskap som är insamlad under så många år finns på universiteten, inom instituten, utomlands och i Sverige – problemen är ju gemensamma över hela världen. Men det behövs ett fokuserat tänkande kring hur denna kunskap kan användas och hur man löser problemen. Hur ser vi till att vi får ett koldioxidfritt, neutralt samhälle med koldioxidfri produktion och konsumtion i Sverige till 2050, som den här kammaren har beslutat att vi ska vara inriktade på. Hur ser vi till att få ett transportsystem med fossiloberoende fordonsflotta till 2030? Hur går det till?

Det är alltså en stor skillnad jämfört med vad man sysslar med på universiteten och vad tidigare regeringar har gjort inom liknande initiativ.

Anf. 34 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Jag vill bara understryka att jag tycker att det är väldigt bra att ha en framtidsspaning och dessa analysgrupper. Det är inte det som jag vänder mig emot. Jag vet mycket väl att den tidigare alliansregeringen arbetade med den så kallade framtidskommissionen, men där hade politiken en tydlig roll. Den tidigare statsministern, Fredrik Reinfeldt, var ordförande där och ledde detta arbete. Därav min fråga.

Jag är intresserad av vad arbetet leder till, vilka visionerna är och vilken inriktning det ska ha. Jag är såklart också intresserad nu när ministern har en roll och ett uppdrag som framtidsminister. Det borde finnas en viss form av politisk inriktning i arbetet. Detta vill jag säga med all respekt för personerna som ingår i arbetsgrupperna.

Jag vill försöka att vara konkret. Vi var inne på välfärd, och det var också en av mina huvudfrågor. Vi blir allt äldre och friskare, och många vill därför också jobba längre. Att fortsätta att vara med och bidra, tjäna lite extra pengar eller att man helt enkelt trivs med sitt jobb är viktiga faktorer att ta till vara. Att fortsätta att arbeta kan förbättra livskvaliteten för

många, det vet vi. Som vi också tidigare nämnde blir befolkningen dessutom allt äldre, och färre ska försörja allt fler.

Ett längre arbetsliv behövs därför för att vi ska kunna finansiera välfärden på sikt. Men för att äldre ska kunna stanna kvar på arbetsmarknaden måste det även finnas arbetsgivare som är villiga att anställa äldre. Samhället måste också se äldre människors kompetens.

Min fråga till statsrådet är: Vad tycker du om regeringens förslag om att höja kostnaderna för att anställa äldre?

Anf. 35 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Det viktiga i min roll är naturligtvis vad som händer när förslagen börjar lämnas in. Vi har ingen glädje av aldrig så intressanta, spännande intellektuella analyser och förslag om de inte också kan förverkligas och påverka politiken. Det är den stora utmaningen. Det gäller alltså steget från intressanta förslag till faktisk politik – förslag som hamnar här i kammaren och kan fattas beslut om och därmed påverkar verkligheten. Det är min viktigaste roll. Jag är tacksam för att du tog upp frågan om vad min roll innebär. Det är övergången från idéer och förslag till politik som kommer att vara den svåra processen.

Detta kommer jag gradvis att urskilja i diskussionerna. Tillsammans med den övriga regeringen och statsministern har vi kommit överens om att en mindre krets statsråd utgör huvudsakliga mottagare av förslag och diskussion. Förslagen ska sedan bearbetas och gå vidare in i Regeringskansliets ordinarie arbetsformer.

Parallellt med att vi identifierar nya områden att gå in på – när de nuvarande arbetsgrupperna har avslutat sitt arbete – kommer vi förstås att jobba med genomförandet. Då kommer så småningom tillfällena till diskussion i riksdagen att bli fler, när det verkligen handlar om hårda förslag.

En nyckelfråga för alltihop är hållbar utveckling, ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Det kan låta banalt, men det viktiga är ju hur detta hänger ihop, hur de tre olika aspekterna stöder varandra. Det är också någonting som är försummat och som vi behöver driva väldigt hårt. Det är en anledning till att Stefan Löfven gav mig det här uppdraget.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2014/15:615 om tak för hemtjänstavgifter

Anf. 36 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Jeff Ahl har frågat mig vad som föranledde regeringen att föreslå denna reform trots att den beräknas innebära en nettoförlust för 64 000 av våra äldre?

Regeringen har i 2015 års ekonomiska vårproposition aviserat att den i budgetpropositionen för 2016 avser att föreslå att takbeloppen i högkostnadsskyddet för hemtjänst höjs från 2016. En departementspromemoria om höjt avgiftstak har remitterats. Regeringen återkommer i höstens budget med sitt förslag.

I vårändringsbudgeten för 2015 har regeringen föreslagit ett antal satsningar som syftar till att stärka äldre kvinnors och mäns situation. Bland annat föreslås en satsning på ökad bemanning inom äldreomsorgen för att höja kvaliteten. En utökad bemanning bidrar till ökad trygghet och kvalitet för den enskilde inom äldreomsorgen. En stärkt bemanning kan skapa utrymme för personalen att tillbringa mer tid med den enskilde. Satsningen på bemanning föreslås finansieras delvis genom omprioritering av medel inom området, delvis med inkomstförstärkningar. Vidare föreslår regeringen att bostadstillägget för pensionärer höjs från och med den 1 september 2015. Bostadstillägget fyller en väsentlig funktion för pensionärer med låga inkomster, inte minst kvinnor. Dessutom har regeringen aviserat att den avser att investera betydande medel i investeringsstöd för äldreboende.

Den samlade effekten av regeringens förslag om höjt bostadstillägg och det remitterade förslaget om höjt takbelopp för maxtaxan inom äldreomsorgen innebär en ökad disponibel inkomst för 232 000 personer. En majoritet av hemtjänstanvändarna och framför allt de med lägst inkomst, varav majoriteten är kvinnor, kommer att vara opåverkade av förslaget om ett höjt avgiftstak.

Anf. 37 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation. Jag kan dock konstatera att svaret inte är riktigt tillfredsställande eftersom det inte tas hänsyn till den problematik som höjningen av taket vad avser hemtjänstavgifter innebär för våra äldre.

Det är viktigt att retorik och praktisk politik hänger samman när vi agerar i riksdagen och i regeringen. Om ett parti påstår sig värna de äldres rätt att leva ett värdigt liv är det viktigt att också visa det i praktisk politik. Det är föga solidariskt att man ger med den ena handen och tar tillbaka med den andra, framför allt när det slår mot de ekonomiskt mindre bemedlade i samhället.

Sammantaget innebär förslaget en nettoförlust för 64 000 av våra äldre. Det är de som har det ekonomiskt svårast, de som vrider och vänder på sina enkronor för att få ekonomin att gå ihop. Man kan konstatera att de äldre lovas en hel del inför varje nytt val. När valet väl är över sviker man alla löften man har gett. Som politiker är det viktigt att vara ärlig med sina prioriteringar och tydlig – både före och efter ett val – med var miljonerna och miljarderna hamnar när pengarna i statsbudgeten ska fördelas.

Staten beräknas spara 148 miljoner kronor med reformen. Det innebär att regeringen avser att spara in 148 miljoner på de pensionärer som har det svårast ekonomiskt. Därmed är frågan om regeringens retorik och praktiska politik hänger samman. Svaret på frågan blir såklart nej.

Intressant är att under samma utgiftsområde och till och med samma anslag, utgiftsområde 25 och anslag 1:1, återfinns en utgiftspost på 300 miljoner kronor i år. De pengarna är tänkta att gå till de så kallade papperslösa, till dem som uppehåller sig illegalt i Sverige, för att subventionera deras sjuk- och tandvård. Bland annat har vi den ökända tandvården för 50 kronor för dem som uppehåller sig illegalt i landet. Det är en summa som ingen av våra äldre någonsin kan tillskriva sig när de besöker tandvården eller sjukvården.

Frågan är om det är rimligt att regeringen gödslar med hundratals miljoner kronor, pengar som går till människor som befinner sig illegalt på svenskt territorium, när man samtidigt försämrar för tusentals äldre som vigt sina liv åt att få det här samhället att gå runt. I rimlighetens namn borde svaret också på den frågan vara nej.

Utifrån dessa faktum uppstår två följdfrågor till ministern. För det första: Varför föreslår regeringen försämringar för 64 000 av våra äldre, de som redan har det kärvt ekonomiskt, samtidigt som regeringen påstår sig ha en politik för dessa tusentals äldre? För det andra: Kan regeringen tänka sig att använda de 300 miljonerna, som ska gå till dem som befinner sig olagligt i Sverige, till att förhindra den osolidariska reformen vad avser taket för avgifter inom hemtjänsten och kanske i stället genomföra förbättringar inom densamma?

Anf. 38 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Jeff Ahl! Det här är ett förslag, det har ännu inte beslutats om det. Det är ute på remiss. 75 procent av de äldre kommer inte att beröras av förslaget. När det gäller maxtaxan i äldreomsorgen handlar det om dem som har de bästa pensionerna. Den infördes i ett läge när den skulle utgöra 5 procent av finansieringen av äldreomsorgen. Den andelen har sjunkit till 4 procent. Det är ytterligare ett skäl till att göra ändringen.

Jeff Ahl säger många fina saker. Han säger att retorik och praktisk politik måste hänga ihop, och han talar om ett parti som påstår sig värna de äldre. Sedan säger han: Äldre lovas en hel del inför varje nytt val. Men Jeff Ahl, vad gjorde ni i budgetomröstningen, när ni röstade emot regeringens proposition?

Sverigedemokraterna röstade bort 3 miljarder – 3 miljarder! – till äldreomsorgen. Jag har gått tillbaka och tittat i alla papper för att se om det verkligen var så att ni tyckte att en ökning av bemanningen var en viktig fråga. Ja, det står överallt att ni tyckte det. Ni lovade det i valrörelsen. Sedan röstade ni emot 3 extra miljarder till äldreomsorgen, förutom de 5 miljarder som nu kommer att gå till just bemanning i äldreomsorgen. Det vore mycket intressant att få din kommentar, Jeff Ahl, till hur ni kunde göra det, om det som du står och säger är sant.

Det här förslaget handlar helt enkelt om att uppnå de 5 procent som var avsikten när maxtaxan, eller taket, i äldreomsorgen infördes. Det kommer inte att beröra dem som har de sämsta pensionerna. Det kommer att beröra dem som har de högsta. Den stora majoriteten av de äldre kommer inte att beröras av förslaget om det blir verklighet. Förslaget är nu ute på remiss.

Anf. 39 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Socialdepartementet har skickat ut det på remiss. Där konstateras att 296 000 kan förvänta sig en genomsnittlig ökning med 1 200 kronor. Av dessa 296 000 kommer 64 000 inte att få en förbättring utan en försämring. Det räknar man med.

Att vi valde att rösta som vi gjorde i samband med att vi behandlade höstbudgeten är ganska enkelt. Vi sträckte ut handen till er, statsrådet. Ni hade möjlighet att tala med oss, att förhandla med oss. Om ni hade gjort det hade ni alla gånger fått igenom de förslag som ni föreslår. Eftersom vi har det system vi har, med en pensionsbroms som slår till titt som tätt, innebär det generellt sett ganska kraftiga försämringar för våra äldre.

Det som krävs för att förbättra för våra äldre rent generellt är att man tar bort hela den straffskatt som våra pensionärer har, det som gör att de har samma skattesats som vi som arbetar. Det är en självklarhet. Sedan måste vi såklart också öka garantipensionerna betydligt, vilket vi föreslagit i våra skuggbudgetar.

Vi väljer framför allt att prioritera. Det är lite grann det som det handlar om. Det är intressant att vi under samma utgiftsområde och samma anslag kan se att regeringen väljer att lägga 300 miljoner på dem som uppehåller sig illegalt i Sverige samtidigt som man försämrar för dem som arbetat hela sitt liv för samhällets bästa. Statsrådet väljer att inte svara på den frågan, vilket också är ganska intressant.

Regeringen hade möjlighet att få igenom sin budget om man hade förhandlat med oss, eller åtminstone valt att tala med oss. Regeringen vill fortfarande lägga 300 miljoner på dem som befinner sig olagligt i Sverige i stället för på dem som arbetat hela sitt liv för samhällets bästa och nu tar ut pension.

Anf. 40 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Men, Jeff Ahl, ni har väl ansvar för vad ni lovar pensionärerna i valrörelsen? Ni valde att rösta emot 8 miljarder som vid det tillfället förslogs i budgetpropositionen för ökad bemanning i äldreomsorgen. Det var 3 miljarder mer än vad oppositionen föreslog, med det var det förslaget, 3 miljarder mindre, som ni röstade för. Det får du ta ansvar för! Det var du som tillsammans med ditt parti lovade att de äldre i Sverige skulle få de medlen. Det är inte mitt ansvar!

Det förslag som ni röstade på hade ungefär samma anslag till migration och integration som regeringens förslag och ändå gick ni på den linjen. Också det tycker jag att vi ska lägga på dig och inte på mig. Dessutom har regeringen sedan interpellationen ställdes definierat ytterligare en skattesänkning till Sveriges pensionärer, vilket alltså kommer att gynna de äldre.

Som jag sa berör förslaget inte 75 procent av dem som har hemtjänst. Jag kommer inte att ställa olika grupper mot varandra. Vi gör en rad satsningar som bland annat gäller bostäder. Det handlar om 3,2 miljarder som vi kommer att definiera inför budgetpropositionen. En av tre saker är stöd till äldrebostäder, men framför allt har vi den stora satsningen på bemanning i äldreomsorgen. 8 miljarder skulle det ha blivit under mandatperioden. Du röstade emot det förslaget tillsammans med dina kollegor, Jeff Ahl. Vi kommer att lägga fram en handlingsplan för kvalitet inom äldreomsorgen. Det kommer att gynna de äldre så att de får valuta för sina pengar.

Anf. 41 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Jag konstaterar återigen: Hade regeringen förhandlat med oss hade vi kunnat lägga fram skarpa förslag som gjort det betydligt bättre för våra äldre. Men det är fortfarande så att regeringen under den här mandatperioden inte har finansiering till att till exempel ta bort hela straffbeskattningen vad gäller våra pensionärer jämfört med dem som arbetar.

Totalt sett ger ni med ena handen men tar tillbaka med den andra. Det är symtomatiskt för den här regeringen hur man agerar. Man gynnar vissa grupper, i det här fallet till exempel dem som olagligt befinner sig på svenskt territorium och alltså inte har rätt att befinna sig här, men gör det

samtidigt sämre för dem som har arbetat, gjort rätt för sig och hjälpt till att få det här samhället att gå runt. Åsa Regnér pratar om att man inte ska ställa grupp mot grupp, men det är precis det ni gör i er praktiska politik.

Vi har problematiken med pensionsbromsen. Totalt sett har pensionerna försämrats under en längre period, vilket gör att det såklart behövs kraftiga förbättringar för våra pensionärer. Det finns bara ett parti som budgeterar för kraftigt höjda garantipensioner och borttagning av hela straffbeskattningen av våra äldre, och det är vi. De smulor ni tillskjuter hjälper ingenting i det stora hela, när det de facto ändå blir en praktisk försämring.

Om ni bara gjort en så enkel sak som att bjuda in oss till förutsättningslösa samtal är det mycket möjligt att er budget hade gått igenom. Men i stället valde ni att lägga fram ett minoritetsförslag. Vi lever i en demokrati, och i en demokrati bör man förankra sina förslag hos majoriteten, för majoriteten bör rimligen styra över minoriteten och inte tvärtom. Det är regeringens ansvar att få igenom sin politik. Det är inte vår roll som oppositionspolitiker att låta er sitta vid ratten helt utan att förhandla med övriga partier i riksdagen.

Anf. 42 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Vi som politiker har ett jätteansvar för att genomföra det vi säger. Det står i alla era valdokument, på er hemsida och så vidare att ni vill satsa på bemanning i äldreomsorgen. Men när ni hade chansen röstade ni emot det. Det var sammanlagt 3 miljarder extra till äldreomsorgen – 8 miljarder under mandatperioden. Det vi talar om nu är en besparing på 150 miljoner. Vi får se vilken storlek det blir på det.

Jag är väldigt stolt över att ingå i regeringen och leda ett arbete för en bättre äldreomsorg med de äldre i fokus. Vi har sett till att det finns medel. Vi kommer också att följa upp detta arbete med en kvalitetsplan för äldreomsorgen. Detta står i regeringsförklaringen; så viktigt är det för oss. Vi föreslår även en skattesänkning för pensionärer, höjt bostadstillägg och ökade pengar till bemanning. Jag är stolt över den politiken.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:633 om könssegregeringen i samhället

Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig om jag och regeringen kommer att agera mot den ökande könssegregeringen i samhället med lagstiftning på samma sätt som man tänker agera för könsfördelade styrelser eller om könsfördelningen är mindre viktig bland vanliga medborgare.

Regeringen är, som framgick av regeringsförklaringen, en feministisk regering. Det innebär att hämmande könsroller och strukturer ska bekämpas, så att både samhälle och individ kan nå sin fulla potential.

För att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv är det centralt att

bekämpa alla former av könssegregering. Det gäller inte minst den könssegregerade arbetsmarknaden, där kvinnor har lägre löner och sämre karriärmöjligheter, trots att de har en högre utbildningsnivå än männen. Men – och det är viktigt – segregeringen ökar inte, utan minskar, om än alltför långsamt.

När det gäller jämställdhet i börsbolagens styrelser, som Mikael EskilanderSSons resonemang tar sin utgångspunkt i, uppmanar regeringen börsbolagen att på eget initiativ verka för ökad jämställdhet. Men om det visar sig att detta inte leder till önskat resultat kommer andra åtgärder att vidtas. En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser visserligen inte problemet med bristen på jämställdhet i samhället, men är ett viktigt steg som tillsammans med andra leder i riktning mot ett samhälle där kvinnorna har halva makten och hela lönen.

Men det är vad jag förstår inte Mikael EskilanderSSons huvudproblem, utan det rör främst hur kommunala simhallar arrangerar sin verksamhet eller hur skolornas gymnastiklektioner genomförs. Jag utgår ifrån att det sker i samband med gällande lagstiftning som förbjuder diskriminering, bland annat på grund av kön.

Anf. 44 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag tackar Åsa Regnér för svaret. Jag frågade mycket riktigt om den ökande könssegregeringen i samhället och om man kan tänka sig att agera mot den könssegregering som sker ute i kommunerna i likhet med vad man hotar att göra med bolagsstyrelser. Min fråga handlar alltså främst om könssegregering och inte om jämställdhet i sig. Jämställdhet och könssegregering är inte riktigt samma sak. Dock är de ofta ganska sammanhängande. Könssegregering finns till exempel på toaletter, men där tycker vi att det är ganska jämställt trots det.

Åsa Regnér inleder med att förklara vad man menar med feminism. Jag citerar ur interpellationssvaret: ”Det innebär att hämmande könsroller och strukturer ska bekämpas, så att både samhälle och individ kan nå sin fulla potential. För att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv är det centralt att bekämpa alla former av könssegregering.” Åsa Regnér avslutar med att konstatera att det finns lagar mot diskriminering och att det räcker. Det är uppenbart att man inte ser något större problem med till exempel könssegregering av badtider. Vad jag kan förstå krävs enligt regeringen ingen lagstiftning.

Åsa Regnér påstår att könssegregeringen har minskat. Jag håller inte riktigt med. När jag gick i grundskolan kunde alla mina klasskompisar följa med och bada, även tjejerna. I dag får en del av min dotters klasskompisar inte ens gå med till badhuset när min dotter går dit med den övriga klassen. Har då jämställdheten verkligen ökat? Har de här flickorna verkligen samma möjlighet att välja sitt liv?

Statsrådet säger att hon vill bekämpa alla former av könssegregering. Är det bara tomma ord, eller är man verkligen beredd att gå till handling och sätta ned foten? Och varför driver Socialdemokraterna en helt annan linje i kommunerna? I kommunerna är man för den här könssegregeringen. Det är Socialdemokraterna som har varit med och genomfört detta. Det är de som har bestämt att vi ska ha könssegregerade badtider. Där har vi varit ganska ensamma som motståndare.

Lokalt brukar de rödgröna försvara sin könssegregering med att alla som motsätter sig separata badtider är rasister, har någon form av dold agenda eller har en märklig människosyn. Något egentligt försvar för separata badtider finns sällan, mer än att sådana efterfrågas av en del föräldrar. Varför efterfrågas de då? Och varför vill man tillmötesgå dessa märkliga tendenser som finns i samhället? Det handlar om att kontrollera dottern eller frun; badhusen har oftast öppet även för vuxna. Det är ett hederstänk som kunde ha hört hemma någon gång på medeltiden och som vi i Sverige har kommit ifrån ganska rejält, vill jag påstå. Det var länge sedan vi hade separata badtider i Sverige. Går man riktigt långt tillbaka hade vi inte heller separata badtider.

Jag skulle vilja ställa frågan igen: Är statsrådet verkligen inte beredd att lagstifta mot den typ av segregering som till exempel separata badtider innebär?

Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Interpellationen tar upp många olika saker. Den tar upp eventuell könskvotering till bolagsstyrelser, åtgärder för låginkomsttagare och jämställdhet och så vidare.

När det gäller kvotering till bolagsstyrelser och den debatt som förs om det nu kan jag säga att vi i Sverige inte har någon historia av att lagstifta för kvotering. Hittills har representation uppnåtts genom andra åtgärder. Politiska partier har till exempel jämställda riksdagsgrupper eller har bildat jämställda regeringar därför att man har ansett att det politiska trycket och den demokratiska utvecklingen kräver det. Det gäller uppenbarligen inte Sverigedemokraterna, som har en mycket mansdominerad riksdagsgrupp. Vad ni drar för slutsatser av det vet jag inte. Men där kan man faktiskt prata om könssegregering. Kvinnor känner sig uppenbarligen inte lika välkomna i det här arbetet.

Socialdemokraterna har en väldigt stark och stolt tradition att främja jämställdhet för låginkomsttagare. Jämför man Sverige och nordiska länder med andra länder i Europa kan man se att just kvinnor med låga inkomster är de som förvärvsarbetar mest. Det är bland annat för att man har infört särbeskattning. Det är någonting som jag ser att Sverigedemokraterna ifrågasätter. De vill gärna ha sambeskattnings.

När man införde särbeskattning på 70-talet kunde man se vilken enorm frihetsrörelse det var för svenska kvinnor. Det var nästan den enskilt viktigaste åtgärden för att kvinnor, och framför allt lågutbildade kvinnor, skulle kunna gå ut på arbetsmarknaden och ta arbeten där.

Andra reformer var förstås omsorg i förskola och äldreomsorg. Det diskuterade vi i den tidigare interpellationsdebatten. Där kunde vi konstatera att när det verkligen gällde motsatte sig Sverigedemokraterna ökade anslag till bemanning – eller ska vi säga bekvinnings? – i äldreomsorgen.

En stor andel av dem som arbetar där är kvinnor. Jag skulle gärna se att det var fler män. Könsuppdelningen på arbetsmarknaden missgynnar kvinnor. På det sättet ska vi definitivt arbeta emot den formen av könssegregering på arbetsmarknaden.

Jag noterar att många av de åtgärder som har vidtagits under de senaste 30, 40 eller till och med 50 åren i Sverige är sådant som Sverigedemokraterna i dag ifrågasätter eller direkt motsätter sig. Jag har lite svårt att förstå argumenten.

När det gäller simhallar och annan kommunal verksamhet är det som jag sa. Jag utgår från att man följer lagstiftning på alla sätt och vis. Jag kan inte lägga mig i simhallars öppettider i kommuner.

Anf. 46 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! I vanlig ordning, tänkte jag säga, angriper man motståndaren snarare än att svara på frågan varför det är så fantastiskt att ha separata badtider.

Jag noterar att man påstår att man inte skulle kunna komma åt detta eller ha åsikter om det. Det är klart att man kan ha åsikter om det och även införa lagstiftning om att man inte får ha direkt könsdiskriminerande öppettider där bara personer av ett visst kön är tillåtna att besöka badhuset. Det skulle vara mycket möjligt att införa om man skulle vilja det.

I stället tar man upp att vi har en mansdominerad riksdagsgrupp. Det är inte så att vi inte tillåter kvinnor att ingå i vår riksdagsgrupp. Vi bjuder tvärtom in så många kvinnor som vi bara kan. Sedan har vårt parti varit utsatt för väldigt mycket smutskastning, väldigt mycket hot och den typen av åtgärder som kanske ligger lite utanför ämnet. Det har gjort att kvinnor kanske skräms bort.

Jag har själv en fru som numera är engagerad, men hon var väldigt skeptisk. Hon tänkte på barnen och vidare i de leden. Det kunde utsätta barnen för en risk att vara engagerad i mitt parti. Det är ett problem som vi brottas med hela tiden.

Att införa separata badtider innebär i praktiken att man köper ett resonemang som hör hemma någonstans i medeltiden. Man köper att det ska vara okej att kontrollera dottern eller frun. Man ska kunna kontrollera att hon inte träffar någon man eller någon annan olämplig person. I vissa fall uttrycks det som att man inte tillåter dem att bada tillsammans med andra flickor som inte har rätt beklädnad för att bada.

Jag förstår fortfarande inte hur man kan tycka att det är bra att införa det år 2015 i Sverige. Vi har kommit bort från förtrycket av kvinnor, i varje fall till stor del. Sedan kan man mycket väl ta upp att vi är för frivillig sambeskattnings. Men den sambeskattnings är frivillig.

För mig och min fru skulle det till exempel innebära att vi skulle få det betydligt bättre ställt. Du kanske tycker att min fru är ojämförbar, att hon är nedtryckt, att hon är förtryckt och har problem med det. Men jag tror inte att min fru skulle hålla med om att hon är förtryckt.

Man förutsätter att det är förtryckande att ha en frivillig sambeskattnings. Men man tycker inte att det är förtryckande att vissa inte får lov att bada ihop med sina klasskompisar, utan de ska hållas isär från alla svenska elever eller framför allt pojkar. Att man inte tycker att det är förtryckande är direkt förvånande.

Anf. 47 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Om det finns någon reform i Sverige som har gett kvinnor självständighet och möjlighet att inte vara kontrollerade utan påverka sina egna liv och sina egna inkomster är det just särbeskattnings. Det är bara att titta på hur arbetskraftsdeltagandet ökade när den reformen infördes.

Jag baserar inte mina inlägg här på anekdoter. Jag lägger ingen värdering på olika personers fruar. Jag tittar på statistik. Det råder en ojämställdhet i samhället. Det råder en ojämställdhet på arbetsmarknaden. Det blev betydligt bättre när till exempel särbeskattning infördes.

Jag har sett att ni själva jämför med Tyskland, som ni tycker är ett gott exempel i detta avseende. Där kan man konstatera att kvinnors arbetskraftsdeltagande är betydligt lägre än mäns, och beroendet är därmed betydligt större. Det är bara att följa statistiken där man ser vad som händer på 70-talet när vi införde särbeskattning i Sverige. Jämställhet handlar om kunskap, statistik och att läsa på.

När det gäller frågor om könssegregering och åtgärder mot det har vi i Sverige haft en historia av att man vidtar frivilliga åtgärder till exempel inom partier. Nu hör jag här att det är synd om SD, och det är därför det inte finns kvinnor i riksdagsgruppen. Det håller jag helt enkelt inte med om. Det är väl bara att arbeta som alla andra partier om ni tycker att det är viktigt. Jag lägger mig inte i hur ni gör det. Jag bara konstaterar att könssegregeringen är ganska häftig inom SD. Det är möjligt att kvinnor är för rädda för att vara med i just ditt parti. Det vet jag inte. Däremot ska jag säga att kvinnoaktivister och feminister dessvärre måste vara väldigt orädda, annars överlever de inte.

När det gäller bolagsstyrelserna hoppas vi att industrin, näringslivet, de börsnoterade bolagens styrelser och företagen själva kommer fram till att de vill ha 40 procent kvinnor i sina styrelser år 2016. Vi hoppas även där att de kommer på frivilliga åtgärder för att uppnå det. Efter bolagsstämmorna i år uppnådde de ungefär 30 procent. Det är en bra utveckling. Jag hoppas att man även där inte behöver lagstiftning utan att man själv kommer fram till hur man ska göra. Det har visat sig vara ganska så verkingsfullt i Sverige. Men gör man inte det vill vi lagstifta om 40 procent.

När det för övrigt gäller simhallar måste kommuner fatta bra beslut i enlighet med lagar och förordningar. Jag har inte sagt att jag tycker att det är bra med olika tider.

Anf. 48 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag konstaterar att Åsa Regnér ägnar i stort sett hela sin tid åt att tala om allting annat än separata badtider. Jag kan förstå det. Det är inte särskilt roligt att diskutera den frågan när man har en så märklig syn på det framför allt inom Socialdemokraterna.

Åsa Regnér talar om att man behövde vara orädd, eftersom man annars inte överlevde som feminist. Jag tror att de flickor som råkar ut för den typen av könsförtryck som Socialdemokraterna är med och understöder genom sina separata badtider också behöver vara ganska orädda för att klara av att överleva. Tyvärr ligger deras livhanke nog betydligt mer illa till om man ser till statistiken.

I övrigt kan jag konstatera att man tycker att det är okej att gå in i privata bolagsstyrelser som tillsätts av privata ägare. Där tycker man att det är okej att gå in och styra vem som får lov att tillsättas. Men man tycker inte att det är okej att gå in och förklara för en kommun vad den får lov att göra med sina badtider.

Kommunerna är ändå en del av det allmänna. Vi som politiker är med och styr ändå ned i kommunerna. Man tycker inte ens att man kan gå ned på kommunnivå inom Socialdemokraterna och trycka på: Ni bör inte införa separata badtider. Inte ens det kan man sträcka sig till. Men man kan gå in i en privat bolagsstyrelse i ett bolag som ägs av en privat ägare där man över huvud taget inte har med saken att göra.

Där kan man gå in och ändra, därför att det ligger betydligt närmare en själv att sitta en bolagsstyrelse än att vara utsatt för det könsförtryck som faktiskt finns i dagens samhälle.

Anf. 49 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Man satsade under de förra två mandatperioderna under den förra regeringen 2 ½ miljard på jämställdhetspolitiken. Det finns ganska många frågor att ta tag i där. Riksrevisionen gjorde nyligen en uppföljning och sa att regeringen hade satt igång flera goda initiativ men att man hade ganska dålig styrning och rätt så dålig koll på vad åtgärderna egentligen ledde till och huruvida man uppnådde jämställdhet eller inte när man satte igång olika verksamheter.

Det vill jag ändra på. Det vill jag ägna mycket tid åt. För mig är jämställdhet lika makt, inflytande, ekonomisk jämställdhet, att våld mot kvinnor minskar och att utsatta kvinnor och flickor får det skydd som de har rätt till och sina rättigheter uppfylla. Jämställdhet är att kvinnor ses som aktörer och att de har lika mycket makt och inflytande i samhället som män.

Jag vill verka för en jämställdhetspolitik som satsar på detta i en feministisk regering som också har koll på vart pengarna tar vägen. Jag kommer att samverka med olika aktörer. Jag jobbar hårt tillsammans med kvinnoorganisationer, med Sveriges Kommuner och Landsting och med kommuner så att man både följer dagens lagstiftning vad gäller till exempel diskriminering och fortsätter att utveckla politiken på olika områden.

Jag är stolt över att ingå i Sveriges första feministiska regering, och jag kommer att arbeta hårt för flickors och kvinnors rättigheter och för mäns och pojkars deltagande i arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:537 om regeringens ekonomiska politik

Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig om jag anser det förenligt med en ansvarsfull ekonomisk politik att gå fram med en budget som enligt prognosen har strukturella underskott och ett lägre arbetskraftsdeltagande samt en högre jämviktsarbetslöshet.

Det strukturella sparandet har försämrats betydligt de senaste åren. Den bedömningen gör såväl regeringen som Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet och Europeiska kommissionen. Enligt regeringens beräkningar försämrades det strukturella sparandet med omkring 1 procentenhet mellan 2012 och 2014 – från balans till ett underskott på närmare 1 procent.

Regeringen bedömer att försämringen framför allt kan förklaras med de ofinansierade åtgärder, bland annat skattesänkningar, som den förra regeringen genomförde trots att konjunkturläget förbättrades. Högre utgifter än förväntat kopplade till migration och ohälsa har också till viss del bidragit till det försämrade strukturella sparandet.

Ett strukturellt underskott på närmare 1 procent är alltför stort för att det ska vara förenligt med en ansvarsfull politik att vända det till ett överskott på kort tid. Nu kopplar regeringen ett fast grepp om finanspolitiken, vilket kommer att leda till att sparandet successivt stärks.

De kommande åren förväntas sysselsättningen och arbetade timmar öka och arbetslösheten minska. Arbetskraftsdeltagandet är högt och har utvecklats starkare än enligt bedömningen för ett år sedan, men under de kommande åren väntas arbetskraftsdeltagandet minska något. Det beror på att grupper som har ett förhållandevis lågt arbetskraftsdeltagande förväntas utgöra en allt större andel av befolkningen. Denna utveckling har varit känd under en längre tid och avspeglades även i den förra regeringens prognoser. Detta är alltså inte en konsekvens av den förda politiken.

Ett av regeringens viktigaste mål är att arbetslösheten ska minska och sysselsättningen öka. Den ekonomiska politiken ska bidra till att uppnå regeringens målsättning att sänka den höga arbetslösheten. Bland annat är det väsentligt att snabbare ta till vara nyanländas kompetens. Bättre fungerande validering av nyanländas kunskaper och snabbspår till arbetsmarknaden är exempel på åtgärder som kan bidra till en snabbare etablering och därmed en bättre utveckling på arbetsmarknaden.

Anf. 51 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret. Vi ser hur effekterna på offentliga finanser av den förda politiken gradvis mörkas eller döljs. Bland andra Ekonomistyrningsverket och Finanspolitiska rådet påtalar detta i sina rapporter.

Vi hör också hur regeringen använder starka ord för att beskriva vad det är man anser sig göra. Man säger att man kopplar ett fast grepp om offentliga finanser. Retoriska figurer kan givetvis alltid tolkas olika och ha olika betydelser. Men om ett fast grepp om offentliga finanser och att man nu kopplar ett sådant, som Magdalena Andersson säger, innebär strukturella underskott varje år, ökad jämviktsarbetslöshet, minskat arbetskraftsdeltagande och ökat utanförskap leder kanske liknelsen om ett fast grepp om offentliga finanser fel.

Tvärtom ser vi nu att man skriver upp utgiftstaken och ökar utgifterna med 50–60 miljarder. Man går fram med en politik som leder till ett strukturellt underskott under hela mandatperioden. Det är inte att koppla ett fast grepp om de offentliga finanserna.

Vi såg hur Sverige efter finanskrisen fick internationellt beröm. Vi hade bland de starkaste offentliga finanserna i Europeiska unionen. Trots att Sverige är ett av de länder som är mest exponerat för vad som händer i omvärlden, då vi har en export som motsvarar nästan hälften av vår brutonationalprodukt, mellan 40 och 50 procent, och trots att krisen i huvudsak bestod i en kraftig nedgång i internationell efterfrågan – det största fallet sedan krisen på 30-talet – klarade Sverige krisen bättre än snart sagt vilket annat jämförbart land som helst.

Vi kunde se att sysselsättningen under Alliansens tid växte med 350 000, och vi kunde se att utanförskapet pressades tillbaka med 200 000. Vi hade relativt god tillväxt i Sverige; tillväxten per sysselsatt i ekonomin växte mer här än i de flesta andra länder. I några länder växte den mer, till exempel USA. Men den växte mer här än vad den gjorde i till exempel Storbritannien, Tyskland och andra länder.

För denna hantering fick Sverige givetvis mycket beröm från OECD, IMF och EU-kommissionen. Sverige beskrevs som en outlier eller som ett land som stod ut för skötseln av offentliga finanser, för sysselsättningstillväxten och för arbetskraftsdeltagandet. På det hela taget övertog den regering som nu sitter en stark eller till och med mycket stark position, särskilt relativt andra länder.

De organisationer som berömmar Sverige för krishanteringen och för den starka ekonomin påtalar också en hel del problem för svensk ekonomi och för svensk arbetsmarknad. Det är höga trösklar in på arbetsmarknaden, höga skatteklar som tränger undan arbetstillfällena och regleringar på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden som gör att ekonomin i sin helhet producerar mindre eller presterar sämre på annat sätt.

Frågan är: Vad gör en regering som möter denna typ av utmaningar? Vi ser ett växande utanförskap, ett minskande arbetskraftsdeltagande och strukturella underskott. Regeringen får från internationella bedömare berättat för sig att det finns problem med trösklar, skatteklar och regleringar.

En regering borde i det läget vidta åtgärder för att adressera och lösa problemen. I stället ser vi att regeringen själv beskriver att problemen snarare fördjupas än löses under åren vi har framför oss. Det handlar om jämviktsarbetslöshet, strukturella underskott, minskat arbetskraftsdeltagande och ökat utanförskap.

Därför är min fråga till finansministern om hon verkligen anser det vara i linje med ansvar för offentliga finanser och ansvar för svensk arbetsmarknad och svensk ekonomi att inte vidta åtgärder mot de problem som Sverige står inför och som internationella bedömare också påpekar.

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag skulle kanske vara lite försiktig att tala om ordning och reda och ansvar om jag vore Niklas Wykman. Under Niklas Wykmans år på Finansdepartementet ökade budgetunderskottet varje år. Under förra mandatperioden gick man från att i princip ha haft balans i de offentliga finanserna till att sedan lämna över ett underskott på 74 miljarder kronor. Det var ett underskott som växte i slutet av mandatperioden trots att konjunkturen då vände. Det är inte att ha ett fast grepp om de offentliga finanserna.

Nu däremot, när vi har en ny regering som tar ansvar för de offentliga finanserna, kopplar vi ett fast grepp. Det vi ser är att under mandatperioden minskar underskotten för varje år. Under Niklas Wykmans år på Finansdepartementet ökade underskotten varje år. När Niklas Wykman har lämnat Finansdepartementet minskar underskotten varje år.

Hur Niklas Wykman och Moderaterna ser på ansvaret för ekonomin kommer till uttryck i den budgetmotion som man lade fram i samband med vårandringspropositionen. Av de reformer för 3 miljarder som man hade var 2 av de 3 miljarderna inte finansierade. Man fortsätter med den politik som har blivit kännetecknande för Moderaterna.

Vad gäller Sveriges framtid finns det naturligtvis en rad utmaningar, som regeringen nu också tar sig an. Ett stort problem i Sverige är bland annat den höga ungdomsarbetslösheten. Här går regeringen ifrån den moderata politiken där man strör ut skattepengar på alla ungdomar, oavsett om de behöver stöd eller inte för att komma in på arbetsmarknaden. Vi vidtar i stället mer effektiva åtgärder. I stället för att sprida ut pengarna på alla ungdomar riktar vi dem specifikt till de grupper som behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden, inte minst ungdomar som inte har gymnasieutbildning.

Det är ett mer effektivt och ansvarsfullt sätt att sköta de offentliga finanserna. Vi har en budget där plus och minus går ihop i de reformer vi genomför, men vi försöker också använda våra skattepengar så effektivt som möjligt.

Anf. 53 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Det som finansministern säger om Moderaternas skuggbudget stämmer inte. Det har finansministern debatterat med mig och många flera vid tidigare tillfällen.

Alliansen tog ansvar för Sverige under mycket svåra år, under den värsta internationella ekonomiska kris som vi har sett sedan depressionen. Det gjorde Alliansen med stor framgång. Sverige har också fått mycket internationellt beröm för det – av IMF, EU-kommissionen och OECD. Det är inte sannolikt att finansministerns misskreditering av hur Alliansen skötte den ekonomiska politiken skulle nå framgång gentemot de institutionerna. Svenska folket har en djupt rotad medvetenhet om att svensk ekonomi sköttes väl och stod stark. Särskilt i jämförelse med andra länder kan man se Sveriges goda resultat.

Det oroväckande är dock att finansministern vill debattera det förflutna mer än den framtid som hon har ansvar för. Det är givetvis relevant att diskutera det förflutna, vilken position Sverige har haft och vilken position den sittande regeringen tog över Sverige i – den var mycket god, enligt de internationella bedömnarna. Men regeringen har till uppgift att staka ut vägen för Sverige in i framtiden. Det är anmärkningsvärt att vi har en finansminister som är nöjd med den politik som regeringen presenterar när regeringen själv, i sina egna dokument, skriver att jämviktsarbetslösheten kommer att öka, arbetskraftsdeltagandet sjunka och utanförskapet öka. Det kan en sittande regering rimligen inte vara nöjd med. Här borde kraftiga åtgärder sättas in.

Särskilt allvarligt är det kanske att arbetskraftsdeltagandet krymper framöver. I sitt svar skyller finansministern detta på förändringar i befolkningen. En rimligare ansats är att om befolkningen förändras behöver politiken givetvis möta de förändringarna så att arbetsmarknaden, drivkrafter och stöd anpassas för att den befolkning som man har ska kunna delta i arbetskraften. Det är det som är den politiska utmaningen. Utmaningen är inte att, som finansministern gör, passivt konstatera att färre, sett till andelen, kommer att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Jobbskatteavdraget har varit en viktig del i att öka sysselsättningen och arbetskraftsdeltagandet. Finansministern motsatte sig varje steg av jobbskatteavdraget vid dess införande. Men nu förväntas regeringen inte göra något åt det. Man har kritiserat varje steg men vill inte ta bort jobbskatteavdraget. Det baseras givetvis på att man vet att jobbskatteavdraget är en

av de mest effektiva åtgärderna – kanske den mest effektiva åtgärden – för att stimulera arbetskraftsdeltagande och få sysselsättningen att växa.

Alliansregeringen genomförde jobbskatteavdraget för att arbetskraftsdeltagandet skulle öka. Arbetskraftsdeltagandet ökade också mer i Sverige än i de allra flesta jämförbara länder. Detta ger internationella bedömare Sverige beröm för. Bland annat OECD lyfter fram att arbetskraftsdeltagandet har utvecklats väl i Sverige.

Nu ser vi en regering som i stället står passiv, som inte vidtar åtgärder för arbetskraftsdeltagandet. Då ser vi också att arbetskraftsdeltagandet sjunker i prognoserna.

När befolkningssammansättningen ändras behöver politiken anpassas för att den befolkning vi har ska kunna arbeta, i stället för att man förklarar bort det med att befolkningssammansättningen ändras. Därför är min fråga till finansministern: Vilka åtgärder avser finansministern att vidta för att arbetskraftsdeltagandet ska öka i stället för att minska?

Anf. 54 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Som både finansministern och Niklas Wykman har konstaterat dras vi tyvärr med underskott i ekonomin. Det är ett arv som vi förvaltar från tidigare regering. Nuvarande regerings ekonomiska politik börjar nu beta av underskotten men lägger inte fram några stora sparpaket. Det är inte läge för det. Det är läge för att satsa på att möta de utmaningar som vårt samhälle står inför.

Det är intressant att Moderaterna, när de lyssnar in vad som sägs i den internationella ekonomiska debatten, oftast bara tar fasta på att Anders Borg har fått beröm – det är såklart roligt att Anders Borg har fått beröm – men också en del saker som bekräftar de egna teserna. Men det finns också annat som diskuteras i den internationella ekonomiska debatten. Allt fler lämnar nu tidigare dogmer om att jämlikhet och skatter är skadliga. Allt fler pekar nu på att det är den växande ojämlikheten som är skadlig. Man efterfrågar en omläggning av den ekonomiska politiken. Det är det som regeringen gör nu. De lägger om riktningen för politiken för att investera i samhället, mot mer av jämlikhet och i det som bygger Sverige starkt långsiktigt.

Moderaterna vill gärna tala om pengar men talar inte lika gärna om människor. Jag vill understryka att det är viktigt att hålla ordning i statens finanser. Men det som händer på Finansdepartementet är inte helt bortkopplat från det som händer ute i samhället. Det finns stora behov av investeringar i järnväg, i bostäder och i utbildning för att höja kompetensen och för att underlätta för matchning på arbetsmarknaden, så att de som är arbetslösa också kan ta de arbeten som växer fram.

Vi behöver bryta ungdomsarbetslösheten. Det lägger regeringen fram satsningar på. Vi behöver möjliggöra för fler kvinnor att delta fullt ut i arbetslivet. Därför satsar vi på välfärden, så att vi har en välfärd där vi kan känna oss trygga med både barnomsorg och äldreomsorg. Det möjliggör för kvinnor att delta i arbetslivet fullt ut. Vi behöver också gå mot ökad jämlikhet. Det bygger ett starkare samhälle.

Det är också att ta ansvar för Sveriges ekonomi, kortsiktigt och långsiktigt.

Anf. 55 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag skulle vilja ta vid där Sara Karlsson slutade. Hon kom in på ett ganska viktigt ämnesområde: den ökande ojämlikheten som är en trend i hela världen. Sverige är fortfarande ett av världens kanske mest ekonomiskt jämlika länder. Men det här är en global trend som man måste ta på allvar.

Socialdemokraterna bjöd in den franske ekonomen Picketty till sitt ekonomiskpolitiska seminarium i Almedalen förra året. Det var positivt eftersom Picketty lyfter upp viktiga frågor. Socialdemokraterna ska ha en elege för det.

Det som är lite tråkigt är att Socialdemokraterna konsekvent har valt att lägga dövröt till när det gäller att titta på hur man ska lösa problemen. Jag delar inte alla Pickettys slutsatser, men han tar upp att en central utmaning är att vi har en situation där skatten på kapital, som är rörligt och som rör sig snabbt över gränserna – de absolut rikaste flyttar till skatteparadis och kan enkelt få god avkastning på sina pengar – är väldigt låg, medan skatten på arbete är väldigt hög.

Sverige är ett av de länder i västvärlden där den absolut största skattebördan ligger på vanliga, hårt arbetande människor. Vi har samtidigt, under både socialdemokratisk tid vid makten och allianstid vid makten, fått se ett sjunkande skattetryck på just kapital.

Sverige har nu en entreprenörsskatt som är relativt låg, även i internationellt hänseende, och det tycker jag är positivt. Men vi måste ta de här frågorna på allvar och se till att pressa ned skattetrycket även för vanliga, hårt arbetande människor.

Mot den bakgrunden är det tråkigt att Socialdemokraterna står och pratar om jämlikhet och om att vi måste se till att minska klyftorna och sedan för en politik som innebär att de människor som står längst från arbetsmarknaden får det tuffare att komma in genom att man vill höja skatten på jobb och företagande för vanliga människor. Det är inte en bra inriktning.

Det ser man också tydligt i andra ändan. Socialdemokraterna vill använda de pengar som man får in genom skattehöjningar till att konsekvent bygga ut bidragssystem som gör det mindre lönsamt att arbeta. Vi kommer att få en situation där den arbetslöse tidigare höginkomsttagaren som är väl etablerad på arbetsmarknaden men har blivit arbetslös under en kort tid kommer att få 5 000 kronor i bidragsökning på grund av den socialdemokratiska politiken, vilket gör att man i många lägen kommer att tjäna mer på att vara arbetslös än på att jobba som till exempel servitris. Det här skapar ett strukturellt problem där arbete inte uppmuntras och inte blir lönsamt.

I det här inlägget vill jag avslutningsvis adressera frågan om underskott. Jag skulle vilja komma tillbaka till den i nästa inlägg.

Det är lite märkligt att Socialdemokraterna i åtta års tid har lagt oppositionsbudgetar där man kan summera underskotten till ännu mer än de underskott vi redan har. Under de senaste fyra åren skiljer det bara 8 miljarder gentemot Alliansens politik. Man för alltså exakt samma expansiva politik som Alliansen, och så skyller man på att man inte har hållit i de offentliga finanserna.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill säga till Niklas Wykman att jag inte har kritiserat den förra regeringen för den ekonomiska politik den förde under själva finanskrisen.

Min kritik riktar sig mot den politik ni förde under slutet av förra mandatperioden, när ni trots att konjunkturen vände fortsatte att genomföra stora ofinansierade skattesänkningar. Det gjorde att vi fick ta över statsfinanser med ett stort underskott och även ett stort strukturellt underskott. Det var faktiskt ett strukturellt underskott på 1 procent av bnp som ni lämnade efter er när ni lämnade över statsfinanserna. Det gjorde att vi var ungefär 75 miljarder från målet vi har om ett strukturellt överskott på 1 procent av bnp.

I den moderata budgetmotionen som ni lade fram i våras är det 2–3 miljarder som är ofinansierade. Den beräkningstekniska korrigerings som ni hänvisar till var redan gjord i den vårandringsbudget som regeringen lade, och ni lägger er motion på den budgeten. Den korrigeringen var alltså redan gjord. Ni kan inte använda den igen. Det går inte att göra på det sättet.

Detsamma gäller för studiemedel och avskrivningar för studiemedel. Det syns i bokföringen, men det slår inte mot det offentligfinansiella sparandet det år man genomför den förändringen. Därmed fattas det 2 miljarder i er budgetmotion – tråkigt men sant.

Vad gäller arbetskraftsdeltagandet är det ju så att även på den tiden då Moderaterna satt vid regeringsmakten avspeglade prognoserna ett något sjunkande arbetskraftsdeltagande. Jag delar helt Niklas Wykmans uppfattning att det är viktigt att vi gör någonting åt det. Jag gav också i mitt interpellationssvar några exempel på vad regeringen gör för att få upp arbetskraftsdeltagandet i grupper som har lågt sådant. Jag kan repetera dem för Niklas Wykman om han inte hörde dem första gången.

Det handlar bland annat om att snabbare ta till vara nyanländas kompetens genom bättre validering och ett snabbspår in på arbetsmarknaden. Det är två av de åtgärder som vi vidtar där. Därutöver har vi aviserat ett ganska stort kunskapslyft, som också kommer att möjliggöra för människor som i dag inte är med på arbetsmarknaden på grund av kompetensbrist att träda in på arbetsmarknaden. Det är några exempel på det som regeringen gör. Därutöver är det naturligtvis viktigt att Arbetsförmedlingen fungerar bättre än den gör i dagsläget.

Slutligen vill jag säga till Fredrik Schulte att en väl fungerande a-kassa faktiskt kan göra det *mer* lönsamt att arbeta. Om du har ett bättre försäkringsskydd när du arbetar och om du blir arbetslös, ja, då blir det faktiskt mer lönsamt att delta i arbetskraften och arbeta.

Anf. 57 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! Jag kan kort och gott konstatera att det inte stämmer. Vår budget är inte underfinansierad. Finansministern hävdar att det skulle vara fel att använda begrepp som beräkningsteknisk justering. Det gör regeringen själv vid två tillfällen i sin egen budget. Därmed borde den frågan vara utagerad.

Vad gäller arbetskraftsdeltagandet är det allvarligt att regeringen inte presenterar nya konkreta åtgärder. Finansministern hänvisade här till kunskapslyft. Man har tidigare talat om saker som 90-dagarsgaranti. Jag höll

på att säga 90-talsgaranti eftersom den ibland betecknas på det sättet, men 90-dagarsgaranti är det korrekta. De här åtgärderna har använts tidigare, utvärderats och därefter förkastats för att de helt enkelt inte fungerar. Förvisso kan den typen av insatser bidra till att man kan trixa med statistiken eller dölja verkligheten något. Man kan klassificera om människor från att vara arbetslösa till att vara i åtgärder, och därmed kan man frisera den ofentliga statistiken. Någon riktig effekt på arbetskraftsdeltagande, sysselsättning och arbetslöshet långsiktigt har det däremot inte visat sig ha. Det var bland annat därför som tidigare socialdemokratiska regeringar övergav idén om 90-dagarsgaranti, eller 100-dagarsgaranti som den då hette. Nu vill man återinföra den i brist på andra förslag.

Nu när vi har allt fler äldre har regeringen börjat gå fram med förslag som gör det dyrare för äldre att delta i arbetskraften. Det tycker jag är beklagligt.

Vi får nu se hur mycket press Miljöpartiet och Vänsterpartiet sätter på finansministern, hur mycket den ekonomiska politiken kommer att skötas med underskott framöver och vilka utgifter man inte kommer att kunna säga nej till. Vi hör redan att man eventuellt ska runda det finanspolitiska ramverket genom att låta bland annat pensionspengar göra sådant som borde vara inom ramen för statens budget. Jag hoppas att regeringen tänker om och sköter den ekonomiska politiken bättre.

Anf. 58 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att det är glädjande att Fredrik Schulte här säger att det är viktigt att ta den växande ojämlikheten på allvar. Men det hänger inte riktigt ihop, tycker jag, med den linje som Moderaterna har företrätt de senaste åren och fortsätter att företräda. Även om Sverige under lång tid har varit och fortfarande är ett av världens mest jämlika länder var resultatet efter ett antal års borgerligt styre att det bland OECD-länderna var i Sverige ojämlikheten växte allra snabbast.

Nu lägger vi om politiken för att öka jämlikheten och stärka samhället. Det finns flera viktiga delar i den politiken. En av dem, den viktigaste, är att bekämpa arbetslösheten. Det gör vi genom att investera i bostäder, i infrastruktur och i utbildning som stärker samhället och hjälper till att bekämpa arbetslösheten.

Det är en väg som vi väljer i stället för att fortsätta sänka skatterna, vilket delvis har skapat underskott i ekonomin och delvis syftar till att subventionera fram en allt större låglönesektor. Det har visat sig vara ineffektivt och är en väg som vi inte vill gå. I stället satsar vi på saker som stärker samhället. Det gör vi för att skapa mer jämlikhet, och det gör vi samtidigt som vi håller ordning i statens finanser och börjar beta av de underskott som vi ärvde.

Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Den växande ojämlikheten, som Sara Karlsson och jag själv har talat om, är alltså en global trend. Den trenden kan bara motverkas genom att man får fler människor i arbete. Vi hörde precis Sara Karlsson tala om att Socialdemokraterna inte vill arbeta för att se framväxten av fler enklare jobb, som kanske har lite lägre lön än de jobb vi i dag ser på arbetsmarknaden.

Vi behöver jobb som ger det första steget in på arbetsmarknaden, inte minst för de många människor som kommer från andra delar av världen som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Vi hörde väldigt tydligt av Sara Karlsson att detta är en utveckling som Socialdemokraterna inte vill se.

Man kan knyta an till de ökade klassklyftorna i Sverige och konstatera att mellan 1995 och i dag har de ökade klyftorna till 90 procent tillkommit under de socialdemokratiska åren vid makten, 1995–2006. Det berodde på att Göran Persson då bedrev en politik som aktivt handlade om att slussa ut människor från arbetsmarknaden till bidragsberoende. Precis samma politik föreslår man nu.

Fru talman! Av finansministern får vi höra att regeringen kopplar ett fast grepp om de offentliga finanserna. Sedan får vi höra Sara Karlsson säga att man ska satsa, investera och ha en expansiv politik. Det går inte riktigt ihop.

Vi måste nu också börja föra en debatt om den kritik som Konjunkturinstitutet riktar mot att vi gör olönsamma satsningar. Både den tidigare alliansregeringen och den nuvarande regeringen får ta till sig den kritiken om till exempel olönsamma infrastrukturinvesteringar.

Anf. 60 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Att satsa och investera, säger Fredrik Schulte, går inte ihop med att ta ansvar för statsfinanserna. Jo, det gör det faktiskt, om man ser till att få fram finansiering, och det är detta som den här regeringen gör. Vi ärvde stora underskott i finanserna från Fredrik Schultes parti samtidigt som vi ser fallande skolresultat. Vi har problem med järnvägen och på en rad andra områden. Vi behöver alltså göra saker, och vi behöver också finansiera våra reformer. Det är precis detta vi gör. Man kan inte göra som Fredrik Schultes moderater och låna till ofinansierade åtgärder.

Sedan har vi fått mycket kritik för att vi tvingas höja en del skatter, men den typen av tuffa beslut behöver man ta när man tar ansvar inte bara för statsfinanserna utan också för landets utveckling. Man kan inte göra som Niklas Wykman och använda en beräkningsteknisk överföring som finansiering. Det gör inte den här regeringen, men det gör Moderaterna. Med den, och med den felräkning ni moderater gör på hur avskrivningen av studielånen slår, får ni ett saldo som är 2 miljarder sämre än regeringens. Detta var åtgärder som ni försökte använda för att finansiera de utgiftsökningar eller skattesänkningar ni har, men de pengarna finns inte. Därmed är två av tre kronor underfinansierade. Antingen har ni gjort detta medvetet, för att ni inte hittar någon bättre finansiering, eller så är det ett misstag, och då är det bara att erkänna att det blev fel och att ni får göra bättre nästa gång. Det skulle vara intressant att få höra i nästa debatt vilket av detta som är fallet.

Man kan inte låtsas som om det regnar, hoppa över att göra sin hemläxa och strunta i att fixa finansieringen. Två av tre kronor i den moderata budgetmotionen fattas tyvärr. Antingen har ni gjort fel, eller så har ni gjort det medvetet. Det skulle vara intressant att få höra vilket av dessa det är i nästa interpellationsdebatt. Den kommer ju snart.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig om nästa budget kommer att vara bunden av överskottsmålet och om även de följande redovisade åren syftar till att upprätthålla överskottsmålet. Fredrik Schulte har ställt en liknande fråga om hur jag förhåller mig till det rådande regelverket för överskottsmålet. Jag ger ett gemensamt svar på dessa båda interpellationer.

Enligt budgetlagen ska regeringen till riksdagen lämna förslag till mål för den offentliga sektorns finansiella sparande. Om riksdagen har beslutat om ett sådant mål ska regeringen redovisa för riksdagen hur målet uppnås. Vid en bedömd avvikelse från målet ska regeringen redogöra för hur en återgång till målet ska ske.

Underskottet i de offentliga finanserna var stort när regeringen tillträdde, och sparandet var långt från den målsatta nivån. Regeringen tar nu ett fast grepp om statsfinanserna och för en finanspolitik som stärker sparandet steg för steg. Den förda finanspolitiken syftar till att nå målet för den offentliga sektorns finansiella sparande. Avvikelsen från målet ska korrigeras, men det är viktigt att denna korrigerings sker i en takt som tar hänsyn till konjunkturläget. Takten bör ta hänsyn till att det i nuläget alltför jämt finns lediga resurser och att arbetslösheten är hög.

Regeringen har redogjort för att den bedömer att ett mål om sparande i balans, snarare än ett överskott om 1 procent, nu skulle vara ändamålsenligt. Det är därför regeringen har gett Konjunkturinstitutet i uppdrag att analysera konsekvenserna av en sådan förändring. Därutöver har regeringen den 11 juni beslutat om att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att göra en översyn av målet för den offentliga sektorns finansiella sparande, där både regeringspartier och oppositionspartier kommer att vara företrädare.

Regeringen för en finanspolitik som, steg för steg i en väl avvägd takt, kommer att stärka den offentliga sektorns finansiella sparande.

Anf. 62 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! Sverige upplevde i början av 1990-talet en relativt allvarlig ekonomisk kris. Till skillnad från den kris som ekonomin nyligen har genomlidit var 90-talskrisen till stora delar ett eget verk, baserat på den politik som fördes. Socialdemokraterna har tidigare vid millennieskiftet i en budgetproposition som Göran Persson lade fram tagit på sig skulden för hur krisen uppkom, i huvudsak beroende på den underskottsfinansiering man använde från 1970-talet och framåt och den devalveringspolitik som fördes, som successivt utarmade svensk konkurrenskraft och offentliga finanser. Detta resulterade i en kris på 1990-talet.

Detta är relevant att tala om, för när 90-talskrisen kom stod svenska offentliga finanser utan skyddsvallar. Det fanns inget överskottsmål. Det fanns inget finanspolitiskt ramverk, åtminstone inte som vi känner det i dag. Effekterna av den krisen blev också mycket allvarliga. Trots att krisen i sig själv var mindre allvarlig än den kris vi nyligen haft blev effekterna mycket mer långtgående för människor i samhället. Utanförskapet växte till mycket höga nivåer och bet sig sedermera fast där. Sysselsättningen

minskade, välfärdens resurser tog mycket stryk och kvinnors arbetskraftsdeltagande och sysselsättning fick lida för mycket lång tid framöver – 10, 15 eller till och med 20 år efter krisen – på grund av att man inte gick in i krisen med ordning och reda, överskott, överskottsmål och finanspolitiskt ramverk.

Anne Wibble och sedermera framför allt Göran Persson och de socialdemokratiska regeringarna på 1990-talet tog detta på allvar och drog lärdom av de misstag som hade begåtts. Man byggde upp ett stabilt finanspolitiskt ramverk. Det förstärktes sedan något av Alliansen, bland annat genom introduktionen av det finanspolitiska rådet.

Regeringen Persson hade goda överskott under delar av 2000-talet. Det hade också alliansregeringen innan krisen slog till. I kraft av dessa överskott kunde Sverige med trovärdighet, med en finanspolitik och en penningpolitik som kunde samverka, möta krisen, och vi kunde få ökad sysselsättning i Sverige och relativt god tillväxt trots att krisen drabbade vår ekonomi hårt.

Överskottsmålet har med andra ord tjänat Sverige väl, och det fortsätter att tjäna Sverige väl. Det finns starka skäl till överskottsmål. Sverige är ett handelsberoende land. Närmare 50 procent av vår bruttonationalprodukt är exportvärdet. Vi har ett stort offentligt åtagande som ska stå emot konjunkturell variation. Vi har också en försörjningskvot som förändras drastiskt framöver, när allt fler som inte arbetar behöver försörjning av dem som arbetar.

Vi har en stor finansiell sektor som gör oss sårbara. På gott och ont har vi en egen valuta, vilket gör att vi behöver egna muskler när nästa kris kommer. Det viktigaste skälet är handelsberoendet, och därmed har också skälet för överskottsmålet stärkts snarare än försvagats.

Vi ser att länder i vår omvärld nu kraftigt har skuldsatt sig eller till och med överskuldsatt sig, vilket gör att möjligheterna för länder omkring oss att stimulera sin ekonomi i nästa kris är mycket begränsade eller helt uttömda. När man då har motsvarande hälften av sin ekonomi i handel betyder det en allvarlig risk också för Sverige. När andra länder inte kan stimulera sin ekonomi blir vår exportindustri ännu mer exponerad i nästa kris, och då behöver vi kunna möta det med egna överskott i ekonomin.

Därför är det mycket allvarligt att regeringen monterar ned överskottsmålet. Min fråga till finansministern är därför vilket besked det är som gäller. Är det beskedet före valet, alltså att överskottsmålet ligger fast? Är det beskedet efter valet, alltså att överskottsmålet åtminstone ska uppfyllas så länge det formellt sett finns kvar? Detta svar är finansministern skyldig.

Anf. 63 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Den debatt om överskottsmålet vi har haft i svensk politik under ungefär ett och ett halvt år är väl kanske något av det märkligaste den här kammaren och den allmänpolitiska debatten har sett.

Vi har nämligen fått höra Magdalena Andersson i opposition tala om att hon till varje pris ska värna de offentliga finanserna och överskottsmålet. Hon har kritiserat den tidigare alliansregeringen för att inte vara tillräckligt återhållsam. När man sedan befinner sig i majoritet är plötsligt att ta initiativ till att skrota överskottsmålet en av de första saker Magdalena Andersson gör som finansminister.

Om man först bara ska reda ut historiken lite och komplettera det Niklas Wykman var inne på tidigare kan man summera de två senaste mandatperioderna genom att konstatera följande: Om man lägger ihop de socialdemokratiska budgetarna landar vi i ett större underskott än vad har i dag, efter åtta år av alliansregering. Det beror ju på att Thomas Östros och Pär Nuder för sex år sedan stod här i talarstolen och med ganska högt tonläge sa "För lite och för sent!". Man skulle satsa mycket mer pengar än vad den dåvarande regeringen gjorde.

Vi har frågat riksdagens utredningstjänst, och de har kommit fram till att vi hade haft större underskott i dag om socialdemokraternas åtta budgetar i opposition hade gått igenom.

Sedan är det på det sättet att Socialdemokraterna just de senaste fyra åren har föreslagit lite mindre underskott, närmare bestämt 8 miljarder. Vi har fått höra här hur finansministern talar om underskott på 75 miljarder. 75 miljarder minus 8 miljarder innebär ett underskott på 67 miljarder. Menar finansministern att det är den stora skillnaden mellan att ha offentliga finanser i balans och offentliga finanser i dåligt skick? Det är ett märkligt sätt att förhålla sig till frågan.

Detta beror på, vilket Niklas Wykman var inne på, att det bara är tomma ord och retorik. Det är ingenting mer. Socialdemokraterna har i opposition argumenterat inte för skattesänkningar men likväl för ofinansierade stimulanser, därför att det var ett dåligt konjunkturläge. I stället för skattesänkningar i syfte att göra det mer lönsamt att arbeta ville Socialdemokraterna genomföra massiva bidragshöjningar så att det skulle bli *mindre* lönsamt att arbeta.

Det sätt finansministern har försökt komma ur argumentationen på – att hon först säger att hon vill behålla överskottsmålet och nu vill avskaffa det – är att säga att kritiken skulle ha handlat om att den tidigare regeringen inte följde målet. Det hon egentligen säger är att hon inte bryr sig om målet men att man ska följa det om det nu finns där. Då har jag en liten fråga till finansministern, och det är en fråga jag verkligen hoppas att jag får svar på.

Vi har ju fortfarande överskottsmålet, men finansministern agerar aktivt för att vi inte ska följa det. Borde finansministern inte åtminstone ha den hedern att hon säger "Okej, till dess riksdagen har fattat ett annorlunda beslut kommer vi att följa överskottsmålet"? I stället gör hon precis tvärtom och precis det hon kritiserade alliansregeringen för. Det går inte ihop.

Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns en stor skillnad mellan den politik jag för och den politik som fördes när Moderaterna ledde Finansdepartementet, och det är att vi kommer att ta ett steg närmare att nå överskottsmålet för varje budget jag kommer att lägga fram. Under den tid Niklas Wykman jobbade på Finansdepartementet och Moderaterna ledde det kom man längre och längre ifrån överskottsmålet, för varje år man satt vid makten. Det är en skillnad, och det är en stor skillnad.

Självklart ska vi ta oss närmare överskottsmålet så länge vi har ett, men vi måste naturligtvis göra det i en sådan takt att vi inte hämmar det mer normala konjunkturläget vi är på väg in i. Det gör också att de besked jag lämnade före valet ligger fast. Så länge vi har ett överskottsmål ska vi föra en politik som tar oss närmare ett överskott, men vi måste göra det i en väl

avvägd takt. Som jag också sa före valet kommer det dock att komma ett läge då det är dags att se över nivån på överskottsmålet. Det är precis därför vi har gett Konjunkturinstitutet det uppdraget, och det är därför vi har tillsatt den parlamentariska kommittén.

Jag vill också påpeka att Moderaterna före valet sa väldigt tydligt att man skulle nå överskottsmålet till år 2018. Efter valet har man dock lagt fram en politik som gör att bedömningen blir att man når det först år 2020.

Anf. 65 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman och finansministern! Vår ekonomiska politik grundar sig ju på en samlad bedömning av hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut. Finansministern och regeringen, liksom oppositionen, behöver givetvis ta till sig av hur det ekonomiska läget förändras och utvecklas.

Det gäller inte minst det som händer på det penningpolitiska området, där Riksbanken redan har en så expansiv politik man kanske kan ha. Det påverkar givetvis också utformningen av finanspolitiken. Att penningpolitiken och finanspolitiken samverkar inom ramen för en helhet i den ekonomiska politiken torde inte vara helt okänt för finansministern. Därmed är det inte heller märkligt att överskottsmålet kan uppnås 2020 i stället för 2018, mot bakgrund av de åtgärder Riksbanken har valt att vidta för att upprätthålla sitt inflationsmål.

Något finansministern också måste ta hänsyn till innan hon ger sig på den tidigare alliansregeringen och frånträder sitt eget ansvar för hur situationen sköts framöver är ju hur det ekonomiska läget ser ut. Vi hade en allvarlig ekonomisk kris, och under denna kris öppnades stora outputgap i ekonomin. Det var en stor skillnad mellan faktisk och potentiell bnp, och det fanns lediga resurser. Den ekonomiska politiken och finanspolitiken syftade till att minska de lediga resurserna och öka produktionen i ekonomin.

I takt med att de lediga resurserna minskar och outputgapet sluts, vilket enligt vissa bedömare beräknas ske redan om några år – enligt regeringens prognoser sker det något senare, men det sker åtminstone framöver – är det också naturligt att statens finanser återvänder mot först balans och sedan överskott. Det är inte så att överskottsmålet är utformat för att man alltid ska ha överskott i ekonomin, men när ekonomin däremot går bättre, outputgapen sluts och ekonomin presterar väl ska man samla i ladorna inför nästa kris.

Det är just samlandet i ladorna inför kris som finansministern och regeringen inte vill göra. Varför vill man då inte göra det? Jo, därför att man vill höja bidragen i stället. Man vill mätta Vänsterpartiets, Miljöpartiets och vänsterfalangens krav på nya och dyra utgifter för Sverige. Man skruvar upp utgiftstrycket på svensk ekonomi, och därmed klarar man inte av att hålla skyddsvallar mot nästa ekonomiska kris.

Detta kan leda till ett av de historiskt sett största sveken mot arbetslösa i svensk politisk historia. När och om nästa kris kommer är regeringen nämligen handlingsförlamad till följd av att man har byggt ut utgifter och inte sparat ihop skyddsvallar. Därmed kan man inte skydda svensk välfärd, tillväxt och sysselsättning.

Svaret som avkrävs här i dag och som jag nu hoppas att finansministern kan ge i sitt nästa inlägg är vad det är som gäller. Före valet lämnades två

besked, nämligen att överskottsmålet skulle ses över men att det definitivt skulle ligga fast under nästa mandatperiod.

Dåvarande finansminister Anders Borg anklagades av Magdalena Andersson för att inte lyssna, vara döv eller liknande i en TV4-utfrågning i ämnet då Anders Borg menade att det som kommer att ske efter valet är att man kommer att hänvisa till att man har sagt att överskottsmålet behöver ses över – och sedan överge det. Magdalena Andersson menade att det var helt ogrundad kritik och att överskottsmålet var ett ankare för den socialdemokratiska politiken. Nu är det tvärtom. Nu är det just det där uttalandet finansministern väljer att ta fasta på.

Den 8 mars meddelade ändå finansministern att så länge överskottsmålet fanns kvar skulle det också följas, och att man hade tillsatt en utredning var inte ett skäl för att man skulle överge överskottsmålet eller för att den ekonomiska politiken inte skulle utformas i enlighet med överskottsmålet.

Finanspolitiska rådet har förvisso kritiserat regeringen allvarligt och hårt för att man inte följer det utan bryter mot det finanspolitiska ramverket, men Magdalena Andersson: Gäller beskedet från den 8 mars, det vill säga att politiken ska utformas i enlighet med överskottsmålet?

Anf. 66 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Finansministern säger att under hennes tid i Finansdepartementet kommer vi att ta steg närmare och närmare en budget i balans.

Intressant att konstatera är att även om vi i Alliansen nu lägger fram skilda motioner och kommer att lägga fram skilda motioner till hösten så kommer Alliansens samlade budgetar ändå att innebära att vi tar ännu snabbare steg mot en budget i balans.

Det är så tydligt hur man argumenterar självmotsägande här: Under 2006 till 2014 lägger man fram budgetar som resulterar i ännu mer underskott än vad vi redan har, och sedan skyller man på att Alliansen inte har tagit ansvar – när man alltså själv har tagit ännu mindre ansvar. Därefter lovar man dyrt och heligt att inte avveckla överskottsmålet, och sedan är något av det första man gör att ta initiativ till att avveckla överskottsmålet.

För att berättiga detta säger finansministern att hennes kritik mot Anders Borg var att han inte följde regelverket, inte att hon egentligen tyckte att regelverket som sådant var så viktigt. Och nu gör hon alltså exakt samma sak själv. Trots att överskottsmålet ligger på plats väljer hon att aktivt och öppet i debatten argumentera för att inte följa överskottsmålet.

Därför skulle jag ytterligare vilja betona vikten av att finansministern också svarar på Niklas Wykmans fråga. Är finansministern tydlig med att hon har ambitionen att följa överskottsmålet så länge det regelverket finns? Om hon svarar nej på den frågan, fru talman, är det läge för en KU-anmälan, för det är ju så att överskottsmålet finns där och är inskrivet i lagen, även om man så att säga kan vara flexibel i när man bedömer att ekonomin ska vara i balans. Man måste kunna ta hänsyn till det faktum att konjunkturen och läget i omvärlden förändras, och därför kan man inte vara fullt nitisk i att säga att det är absolut just vid ett visst datum som budgeten ska vara i balans. Målbilden måste dock vara att nå 1 procent i överskott.

Magdalena Andersson måste därför verkligen svara på den här frågan. Det är en avgörande fråga för Sveriges finansiella trovärdighet och för att vi ska kunna klara av att möta framtida kriser.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

Fru talman! Kan jag bara avslutningsvis få säga att det som detta egentligen kokar ned till, det här märkliga sicksackandet och hur finansministern byter position och ständigt gör ganska fundamentala förflyttningar i sin syn på de offentliga finanserna, det handlar i grund och botten om att Socialdemokraterna nu möter en massiv intern kritik, i de egna leden. Det är en enormt tuff situation i förhandlingsläget med Vänsterpartiet och Miljöpartiet där man under åtta års tid har lovat allting till alla och nu helt plötsligt måste ta ansvar för ekonomiska realiteter.

Det här utspelet från Magdalena Andersson om att avveckla överskottsmålet bottnar alltså i att man vill kunna möta väljarna 2018 med en riktigt fläskig valbudget, och det är att sätta Sveriges väl och ve i pant för den egna opportunistiska politiska poängen.

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är intressant att höra hur Fredrik Schulte vet vad som rör sig inom socialdemokratin. Jag kan dock berätta för honom att han har fel.

Här säger Niklas Wykman att vi ska samla i ladorna till nästa kris. Då är det ju väldigt tråkigt att två av tre kronor i ert budgetförslag är ofinansierade. Jag kan berätta att det inte är så man gör när man samlar i ladorna.

Fredrik Schulte säger att ni tar snabbare steg. Återigen: Två av tre kronor i er egen budgetmotion är ju ofinansierade. Det är inte så man tar snabba steg.

Ni vill fortsätta med samma sak som ni gjort under de senaste åren på Finansdepartementet, där ju underskotten ökade år efter år. Det finansiella sparandet gick från ett underskott på 1 miljard 2010 till 74 miljarder 2014, från ett strukturellt sparande som låg över 1 procent till ett strukturellt underskott på 1 procent. Det är ju resultatet av den andra mandatperioden när Moderaterna satt i Finansdepartementet.

Så kan man naturligtvis inte fortsätta, utan här behövs en förändring, och det var också det som svenska folket såg: Nu behöver vi en regering som också kan ta ansvar för de offentliga finanserna.

Det är precis det vi gör. Nu kopplar vi ett fast grepp kring de offentliga finanserna, och vi kommer under den här mandatperioden att steg för steg ta oss närmare balans och överskott i de offentliga finanserna. Det är så man bör förhålla sig till ramverket.

Nu har vi efter alla år med moderater på Finansdepartementet hamnat långt ifrån det finanspolitiska ramverket. För varje år som gick hamnade man längre ifrån överskottsmålet, och det vi nu gör är att koppla det här fasta greppet och steg för steg ta oss närmare balans och överskott i de offentliga finanserna.

Det är på det sättet vi kommer att hålla oss till det finanspolitiska ramverket, till skillnad från den moderata regeringen där man ständigt försämrade i de offentliga finanserna genom att låna till stora skattesänkningar – mest till dem som tjänar mest.

Anf. 68 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Det är anmärkningsvärt hur finansministern undviker att svara på en central fråga för skötseln av svensk ekonomi och de offentliga finanserna: huruvida den politik regeringen lägger fram är förenlig med

överskottsmålet, huruvida den politik regeringen presenterar syftar till att uppnå det finanspolitiska ramverk och det överskottsmål som finns.

Finansministern svarar inte på frågan huruvida politiken syftar till att överskottsmålet ska uppnås på ett tydligt sätt. Inför valet gavs motstridiga besked. Efter valet gavs beskedet att överskottsmålet skulle överges. Den 8 mars gav finansministern besked om att målet skulle uppfyllas så länge det fanns kvar.

Numera är det i stället inget besked som gäller. Detta är inte att sköta svensk ekonomi på ett sätt som är bra för jobb, tillväxt och välfärd.

Finanspolitiska rådet gör en annan bedömning än finansministern av vilken regering som har uppfyllt det finanspolitiska ramverket och överskottsmålet, där Finanspolitiska rådet är mycket tydliga med att det är första gången man säger att regeringen bryter mot överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket på ett allvarligt sätt. Detta betonar Finanspolitiska rådet tydligt när man lämnar sin rapport som bedömer regeringens ekonomiska politik.

Så stark och så tydlig har kritiken inte varit mot den tidigare regeringen. Alliansen tog ansvar för Sverige under ekonomisk kris. Man tog ansvar för att man inte skulle få effekter som bet sig kvar länge på arbetskraftsdeltagande och sysselsättning. För detta har man fått mycket internationellt beröm. Vad det internationella berömmet är till den nuvarande regeringen är, för mig åtminstone, okänt.

Jag hoppas att finansministern använder sitt sista inlägg till att svara på frågan om politiken syftar till att uppfylla överskottsmålet enligt beskedet den 8 mars.

Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Det är spännande, det här med hur man med ord kan framställa verkligheten på ett annat sätt än vad den är.

Vi har alltså en situation där Socialdemokraterna i opposition ville spendera mer pengar än vad alliansregeringen gjorde, vilket alltså innebär att vi hade haft ett större underskott än vad vi de facto har.

Vi har en situation där finansministern nu spenderar mer pengar än vad allianspartierna föreslår, och vi har en situation där Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet klagat, problematiserar och kritiserar regeringen för att bryta mot överskottsmålet på ett sätt som inte har skett tidigare. Sedan föreslår regeringen att vi ska avveckla överskottsmålet.

Allt detta försöker Magdalena Andersson få till att hon tar ansvar för de offentliga finanserna. Hon spenderar mer och skjuter ifrån sig ansvaret på någon annan. Det är häpnadsväckande.

Jag skulle vilja förklara och reda ut en sak, nämligen den moderata budgeten. Magdalena Andersson försöker sätta bilden att två av tre kronor i den moderata budgeten skulle vara ofinansierade. Jag ska förklara för Magdalena Andersson hur det ligger till.

När riksdagen beslutade om alliansbudgeten i december visade det sig att riksdagens utredningstjänst hade räknat fel och att det fanns 1,5 miljarder kronor för mycket i en utgiftspost. De pengarna finns där så länge riksdagen fattar ett nytt beslut.

Mycket riktigt lägger finansministern och regeringen fram en vårändringsbudget där de föreslår att pengarna ska användas. Men nu ska jag be-

rätta det spännande och det som finansministern kanske inte vet om, nämligen att Alliansen lade fram en annan vårändringsbudget. Då fanns fortfarande pengarna kvar, och då ville vi fatta beslut om att omjustera resurserna. Det är ingenting konstigt med det. Finansministern gör exakt samma sak själv på en annan punkt i budgeten.

Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! I den vårändringsbudget, Fredrik Schulte, som regeringen lade fram var korrigeringen redan gjord. Jag kan också konstatera att ingen av era allianskollegor gjorde på motsvarande sätt. De har inte bedömt att det är en seriös finansiering. Där står Moderaterna kvar som ensamma slarvpettrar bland allianskamraterna.

Det är inte bara den punkten som blev fel. Det blev också fel med åldersavskrivningen för studiemedel.

Om man gör misstag är det bara att erkänna, så får man göra bättre nästa gång. Eller så gjorde ni det medvetet. Jag vet inte vilket som är värst.

Niklas Wykman tycker inte att jag svarar. Jag har svarat tre gånger, och jag ska svara igen.

För varje budget regeringen lägger fram kommer vi att steg för steg minska underskotten och steg för steg närma oss balans och överskott i de offentliga finanserna. Vi måste givetvis göra det på ett sådant sätt att vi inte äventyrar den återhämtning som vi nu ser i ekonomin. Vi kommer därför att göra det på ett väl balanserat och väl avvägt sätt. Sedan måste vi naturligtvis ta hänsyn till om den ekonomiska utvecklingen blir anorlunda än vad vi i dagsläget tror. Precis som Niklas Wykman själv påpekar var det kanske inte så begåvat av Moderaterna att i valrörelsen lova att man skulle nå 1 procents överskott till 2018 eftersom man några månader senare har fått ändra sig och skjuta fram datumet två år. Men det kanske inte bara beror på den ekonomiska utvecklingen utan på att man har lite svårt att finansiera alla de miljarder som behöver sparas för att man ska nå överskottsmålet till 2018. Man hade uppenbarligen svårt att finansiera 3 miljarder i den här budgeten.

Mitt besked var tydligt före valet, nämligen att vi ska följa det finanspolitiska ramverket. Vi ska steg för steg ta oss till balans och överskott i de offentliga finanserna. Jag var också tydlig före valet med att det kommer ett läge när vi ska se över överskottsmålet, och det kommer vi att göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2014/15:579 om kontrollstation för kol-dioxidskatten avseende jord- och skogsbruket

Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Anders Forsberg har frågat landsbygdsministern dels om han kommer att verka för att det kommer att ske en översyn, en så kallad kontrollstation, av dieselbeskattningen för jord- och skogsbruket under 2015, dels om ministern rent principiellt anser att dieselskatten för jord- och skogsbruket bör likna våra europeiska grannländers, just i den avsikten att förstärka det svenska jord- och skogsbrukets konkurrenskraft. Arbetet

inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

I klimat- och energipropositionerna från 2009 anges att en kontrollstation genomförs 2015 i syfte att analysera den faktiska utvecklingen av energibalans och kostnader samt klimatpåverkan i förhållande till målen. Just nu pågår arbete med att ta fram underlag inför denna kontrollstation 2015.

I kontrollstationen ska målluppfyllelsen för etappmålet för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, målen för förnybar energi och energiintensitetsmålet till 2020 redovisas till riksdagen.

Det är viktigt att även jord- och skogsbruket fortsätter att arbeta för att minska sina fossila utsläpp av växthusgaser. Med hänsyn till den utsatta konkurrenssituationen som det svenska jord- och skogsbruket för närvarande befinner sig i kompenseras dock näringarna för den förslagna höjningen av energiskatten på dieselbränsle 2016. Avgörande för landsbygdens konkurrenskraft och utveckling är en väl fungerande kunskapskedja som omfattar utbildning, forskning, innovation, försöksverksamhet och rådgivning. Innovation och export är nyckelfrågor för regeringen i arbetet med att stärka det svenska jord- och skogsbrukets konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv.

Tredje vice talmannen konstaterade att interpellanten inte var närvarande i kammaren och förklarade överläggningen avslutad.

§ 19 Svar på interpellationerna 2014/15:588 och 599 om bensin- och dieselprisets nivå

Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jan Ericson har frågat mig om jag här och nu kan lova att sänka bensinskatten igen om oljepriset ökar till tidigare nivåer.

Även Niklas Wykman har frågat mig om jag anser att bensin- och dieselskatten bör sänkas när oljepriset stiger eller om jag anser att såväl oljepriset behöver stiga som en regeringsombildning ske för att en sänkning ska vara aktuell.

Efter den förra regeringens mandatperioder ser vi stora underskott i statens finanser samt en arbetslöshet som bitit sig fast på höga nivåer. Sverige har i dag en högre ungdomsarbetslöshet än många jämförbara länder. Vi föreslår höjd energiskatt på drivmedel för att ha råd med viktiga reformer som till exempel åtgärder för att minska arbetslösheten samt satsningar på järnvägen och annan infrastruktur.

Det är också viktigt att öka drivmedelsbeskattningens miljöstyrande effekt. Vi behöver se tydligt vikande utsläppstrender som rimmar väl med de långsiktiga ambitionerna inom klimatpolitiken. Drivmedelsskatter skapar incitament för en mer energieffektiv utveckling av transportererna genom att höga drivmedelspriser ökar efterfrågan på mer bränslesnåla bilar och alternativa transportmedel.

Det finns ingen anledning att i dagsläget spekulera i möjliga åtgärder om oljepriset skulle stiga. Om detta sker får vi återkomma till frågan om nivån på bensin- och dieselskatterna.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 73 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret, men jag konstaterar att hennes svar brister i både trovärdighet och logik på flera punkter.

Före valet lovade Socialdemokraterna uttryckligen att inte höja bensinskatten. Exempelvis sa Magdalena Andersson själv i en ekonomidebatt den 16 augusti att det är jättedyrt att tanka bensin som det är och att hon inte ser något behov av att höja bensinskatten. Bara ett halvår efter valet kom så beskedet: Bensinskatten höjs kraftigt.

Det handlade inte bara om en engångshöjning utan om en extra uppräkning av indexeringen som kommer att medföra en mycket kraftig höjning av bensinskatten under mandatperioden.

Detta är ett av regeringens tydliga vallöftesbrott – ett av många brutna vallöften. Att säga en sak före valet och göra tvärtom efter valet undergräver all tilltro till regeringen och politiken.

När finansministern tidigare har fått kritik för bensinskattehöjningen har hon motiverat den med att oljepriset har sjunkit dramatiskt sedan valet, varför det har blivit mycket billigare att tanka. Detta är för det första en sanning med modifikation eftersom en mycket stor del av bensinpriset utgörs av skatter och moms. Det sjunkande oljepriset har inte alls slagit igenom fullt ut på bensinpriset. För det andra har oljepriset börjat stiga, och bensinpriset närmar nu sig återigen 15 kronor per liter.

Jag konstaterar också den bristande logiken i finansministerns argumentation. Hon vill höja skatten när marknadspriset går ned, men hon vill inte utlova sänkt skatt om marknadspriset går upp. För en socialdemokrat finns bara en riktning på skattetrycket, nämligen uppåt – oavsett hur skadliga skattehöjningarna är för jobb och tillväxt.

I sitt svar verkade finansministern plötsligt ha släppt linjen att skattehöjningar görs för att bensinpriset är för lågt. Det nämndes inte ens i svaret. Det kan man förstå eftersom priset har stigit en hel del den senaste tiden.

I stället sägs nu att höjningen görs av statsfinansiella skäl. Det finns då anledning att påminna finansministern om att statsskulden var 41 ½ procent av bnp 2006, när Alliansen tog över regeringsmakten. Under Alliansens åtta år i regeringsställning genomgick Europa och Sverige två djupa ekonomiska kriser. Trots detta efterlämnade Alliansen en skuld på endast 35,7 procent av bnp 2014.

Denna nivå är så låg att Riksgälden snarare ser problem med att emittera nya statsobligationer i tillräcklig omfattning för att skapa en tillräcklig handelsvolym. Även andra bedömare menar att statsskulden inte är något problem i dag. Att skylla bensinskattehöjningen på en stor statsskuld är helt enkelt inte trovärdigt.

Finansministern hävdar också att det är viktigt att öka drivmedelsbeskattningens miljöstyrande effekt. Med all respekt, fru talman, är detta kanske det mest ihåliga argumentet i finansministerns svar. Skattehöjningen saknar nämligen miljöeffekt helt och hållet, eftersom skatten på biodrivmedel höjs lika mycket i enlighet med EU:s regler. Den enda effekten blir alltså en kraftig skattehöjning på alla transporter, vilket slår särskilt hårt mot landsbygden och i förlängningen jobben.

Som om inte detta vore nog bluffar finansministern för väljarna i sitt svar. Hon påstår nämligen att skattehöjningen går till att finansiera minskad arbetslöshet och satsningar på järnvägar och annan infrastruktur. Tyvärr går endast några få procent av regeringens samlade skattehöjningar

till näringslivssatsningar och satsningar på fler jobb. Nästan alltihop går till bidrag, ersättningar och transfereringar.

Den främsta anledningen till skattehöjningen är med andra ord finansministerns desperata jakt på pengar för att finansiera höjda bidrag och ersättningar. Detta kommer alltså arbetspendlare i glesbygden att få betala, även den som har investerat i en miljöbil. Sveriges bilister är återigen regeringens kassako.

Fru talman! Jag vill fråga finansministern om hon inte inser hur skadlig hennes skattehöjningspolitik är för jobb och tillväxt i Sverige eller om hon inser detta men ändå är tvungen, av politiska skäl, att lägga sig platt för Miljöpartiets tillväxtfientliga och jobbfientliga politik. Jag vet faktiskt inte vilket av alternativen som är värst.

Anf. 74 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Det är centralt med öppenhet, transparens och riktighet kring skötseln av offentliga finanser och politiken i stort för att medborgarna ska känna förtroende för politiken, för att företag ska känna förtroende för politiken, för att marknaden ska känna förtroende för politiken, för att, sammantaget, tillväxten ska kunna bli så hög som möjligt, för att jobben ska kunna bli fler, för att sysselsättningen ska kunna öka och för att ekonomin ska kunna prestera så bra som möjligt.

Det är viktigt med pålitliga politiker som står vid sina ord. Det är därför problematiskt när det kommer ett besked före valdagen och ett annat efter valdagen. Det åsidosätter en rimlig demokratisk princip, nämligen att väljarna kan ta ställning till olika alternativ. Man kan nämligen tro sig rösta på en sak men få någonting helt annat. Så tycker inte jag att en demokrati som den svenska ska fungera. Man bör rimligtvis redovisa klart och tydligt före valdagen vad man vill göra och inte göra raka motsatsen efter valet.

Socialdemokraternas besked var tydligt: Bensinskatten skulle inte höjas. Sedermera blev det en höjning.

En annan viktig del är att man känner förtroende för den sittande regeringen, att det är en samling personer som kan sköta Sverige väl.

Det måste ha varit sällsynt att Fredrik Reinfeldt eller Anders Borg skylldes tuffa regeringsbeslut på de andra allianspartierna. Det är helt enkelt så att regeringen är av *en* uppfattning och bör tala med *en* röst. Här har det i stället skett någonting unikt, skulle jag tro, i svensk politik, då finansministern säger att det beror på Miljöpartiet att bensinskatten höjs.

Man kan givetvis ha olika uppfattningar om hur hög bensinskatten eller koldioxidskatten, som det handlar om, bör vara. Men det borde kunna finnas en bred uppfattning kring att man ska lämna samma besked efter valet som före valet. Det borde finnas en samsyn kring att regeringen har *en* ståndpunkt som hela regeringen står för. Sverige bör inte ha en regering där man skyller besluten på varandra.

Man kan inte komma ifrån att avstånden är stora utanför Stockholm, till exempel i Kalmar, som jag kommer från. Bilen är en viktig frihetsfråga. Göran Persson har tydligt redogjort för hur mycket bilen betyder för familjens frihet. Göran Persson har också haft tydliga synpunkter på Miljöpartiet och kallat deras politik för trofépolitik. Det är möjligt att finansministern har rätt och att detta är en enda stor trofé för Miljöpartiet.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

Finansministern bör dock kunna redovisa skälen för bensinskattehöjningen. Vilka miljömål nåddes inte med den tidigare nivån? Vilka nya miljömål är det som den här skatten syftar till att lösa? Det finns en bred vilja att betala för välfärden i Sverige. Det finns en bred uppslutning kring att vi ska visa miljöhänsyn i Sverige. Men då ska man också veta vad som är syftet med politiken. Vad syftar denna skattehöjning till?

Som det är nu är det, precis som Jan Ericson tidigare konstaterade, bara en pålaga på de människor som av olika skäl är tvungna att använda bilen i sin vardag. Intäkterna ska gå till att bygga ut bidragen. Då tror jag att man eroderar förtroendet för den miljöstyrande effekten och för vikten av koldioxidskatten. Det är beklagligt.

Min fråga till finansministern är: Ligger skattehöjningen fast nu när oljepriset stiger? Finansministern säger i sitt svar att det är för tidigt att ta ställning till vad som ska ske när oljepriset stiger. Men nu stiger oljepriset, och då är det rimligtvis tid att göra det ställningstagandet nu.

Anf. 75 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! I båda interpellationerna, som är ställda av Niklas Wykman respektive Jan Ericson, har man tagit fasta på en mening som finansministern har uttalat. Hon refererar till det sjunkande oljepriset. Det är svårt att inte uppfatta att båda interpellanterna gör sig lite dummare än vad de egentligen är.

Drivmedelsskatternas syfte är ju inte att hitta ett idealpris på drivmedel utan att skapa ett omställningstryck och att tillämpa principen om att förorenaren ska betala. Det är en användning av ekonomiska styrmedel, helt enkelt. Och det behövs. Det behövs ett omställningstryck, inte minst i transportsektorn, om vi ska klara av att nå de klimatmål som den här riksdagen har satt upp.

Moderaterna, i alla fall de moderater som intresserar sig för miljöfrågor, brukar säga sig omhulda principen om att förorenaren ska betala och användningen av ekonomiska styrmedel för att tillämpa den. Det är effektiva verktyg för att åstadkomma förändringar och verktyg som vi på en principiell nivå ofta är överens om. Men varje gång som det kommer förslag om att använda ekonomiska styrmedel, nya ekonomiska styrmedel eller en höjning av befintliga, säger Moderaterna nej.

Det finns många exempel på miljöskatter som Moderaterna är och har varit emot. Ett kanske särskilt intressant exempel är koldioxidskatten, som Moderaterna har varit emot. Nu är man för den, men man är emot höjningar av den, förutom vid ett tillfälle, när den tidigare, borgerliga, regeringen höjde koldioxidskatten. Jag vill påpeka att det skedde utan att man hade berättat det före valet 2006.

Jag tycker att den sammantagna bilden är intressant, och jag dristar mig till att ställa två frågor till de moderata debattörerna. Den första är: Är det viktigt för Moderaterna att föra en politik som gör att vi når klimatmålen? Om man tycker det blir den naturliga andra frågan: Vilka förslag har Moderaterna för att vi ska kunna nå de svenska klimatmålen, inte minst på transportområdet, som är vår största utmaning i Sverige och som dagens fråga gäller? Vad har Moderaterna för förslag om man nu inte vill höja koldioxidskatten? Man är för principen om att använda ekonomiska styrmedel. Man är emot alla förslag om att tillämpa den. Vad är det då för förslag som Moderaterna har för att se till att vi når våra klimatmål?

Anf. 76 ANDERS FORSBERG (SD):

Fru talman! Jag vill först och främst be om ursäkt för att jag missade den förra debatten, men jag hoppas att vi kan lyfta upp en del av frågorna i den förra interpellationen, som jag hade, om kontrollstationen för koldioxidskatten. Många av de frågorna berör ju bensenprisets och dieselprisets nivå.

Interpellationen som jag skrev handlade egentligen om hur regeringen såg på översynen, eller den så kallade kontrollstationen, av dieselbeskattningen för jord- och skogsbruket under 2015. Den tar upp principiellt viktiga frågor om hur man ser på konkurrenskraften för det svenska jordbruket och hur man ser på dieselskatten som ett konkurrenskraftsmedel.

I svaret på interpellationen stod att man givetvis skulle genomföra kontrollstationen, men man nämnde också vikten av att begränsa klimatpåverkan och att man sätter upp mål för förnybar energi och energiintensitet.

Gott så, men jag kan i alla fall nämna för finansministern att när det gäller utsläpp av växthusgaser har vi i Sverige ingenting att skämmas för. Trots att vi har bland de kallaste klimatet i västvärlden har vi bland de lägsta utsläppen, mindre än hälften jämfört med OECD-länderna. Vi släpper i dag ut ungefär 1,5 promille av världens samlade utsläpp. Och nettoutsläppen av den koldioxid som våra skogsbruk kan ta upp är nere på ungefär 0,4 promille av de samlade utsläppen. Det här är vad vi i Sverige faktiskt kan påverka: 0,4 promille!

Sverige är ingen isolerad ö i världen, utan vi påverkas i högsta grad av andra länders klimat- och energipolitik. Men det som gör oss extremt unika är våra unikt höga koldioxidskatter kombinerat med en hög skatt på kärnkraft och vattenkraft och ett fullständigt absurt sätt att inkorporera EU:s vattendirektiv i svensk lagstiftning, till skada för det svenska lantbruket.

Den andra frågan är hur finansministern rent principiellt ser på dieselskatten för jord- och skogsbruket, om finansministern anser att den bör efterlikna de europeiska grannländernas just med avsikt att förstärka det svenska jord- och skogsbrukets konkurrenskraft. Där säger finansministern att det är viktigt att även jord- och skogsbruket fortsatt arbetar för att minska sina fossila utsläpp av växthusgaser. Dessutom talar ministern om att innovation och export är nyckelfrågor. Gott så, men det kan väl knappast ha undgått ministern att det förekommer import av livsmedel till Sverige i dag. Drygt 50 procent av vår konsumtion av ost, yoghurt, griskött och nötkött är importerad. Vi kan tala hur mycket vi vill om utbildning, forskning och innovation, men till syvende och sist måste det vara produktionskostnaden som avgör, eftersom avräkningspriserna sätts internationellt men kostnaden och spelplanen sätts nationellt av vår regering.

Min fråga är hur ministern ser på frågan. Har detta någon betydelse för produktionskostnaden?

Anf. 77 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill erinra ledamoten om att hålla sig inom ramen för interpellationerna 588 och 599.

Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag är inte kategorisk motståndare till att höja koldioxidskatten. Tvärtom tror jag att det är viktigt att Sverige går i riktning mot att

ta ett större skatteuttag på sådant som är miljökadligt. Det är en ödesutmaning inte bara för Sverige utan för världen att ta itu med klimatförändringarna. Därför måste vi ha en politik som varje år anpassar sig till detta faktum och hela tiden tar steg i den riktningen.

I årets budget föreslog Moderaterna 1 ½ miljard i ökade anslag för järnväg och järnvägsunderhåll. Vi har föreslagit att man ska få köra längre lastbilar. Det kanske inte låter så miljövänligt, men det är det, därför att då kan man köra färre lastbilar och på så sätt förbränna mindre bensin.

Vi tror att det är viktigt att miljöåtgärder inte bara ska göras här i västvärlden och här i Sverige, utan vi måste också hjälpa utvecklingsländer, fattigare delar av världen, i deras omställning. Det spelar ju ingen roll ifall en svensk ställer av bilen och i stället tar tåget om tio kineser väljer att göra det motsatta.

Vi måste arbeta mer med så kallade flexibla mekanismer, till exempel använda biståndsresurser för att göra miljöåtgärder i utvecklingsländer. Sist men inte minst är det genom teknisk utveckling och innovation som man kommer till rätta med miljöproblemen i grunden. Jag brukar säga att Musk, som ligger bakom företaget Tesla, har gjort mer för miljön än vad alla miljöpartistiska politiker har gjort tillsammans. Det är genom teknisk innovation och utveckling som vi kommer till rätta med de grundläggande problemen med klimatomställningen.

Det som är kritiken mot regeringen i det här sammanhanget är inte idén om att höja koldioxidskatten, för precis som Sara Karlsson påpekade gjorde också Alliansen det. Alliansen har också genomfört andra typer av skattechöjningar som riktas mot miljöförstörande beteende, till exempel trängselskatter som man nu också har fått i Göteborg och i Malmö.

Det som är problemet är att Socialdemokraterna nu uteslutande går fram med en skattechöjning. Det är alltså inte en omläggning av skattesystemet. I Alliansen gjorde vi i stället så att vi höjde skatten på koldioxidutsläpp och använde sedan pengarna till att sänka skatten på arbete. På så sätt blir det neutralt för hushållen.

Det här är bara fråga om att höja skatten på hushållen, och det kommer att slå direkt mot ekonomin. Det man borde göra i stället är en grön skatteväxling, att ta de resurser som man får in på skattechöjningen och använda dem till att sänka skatten för vanligt folk som arbetar. Det är till och med så att man nu, till följd av EU-relaterade beslut, höjer skatten på mer miljövänliga drivmedel. Det är alltså inte bara så att det blir dyrare att köra bil, utan det blir också dyrare att köra miljövänlig bil.

Argumentationen går inte ihop. Det här är bara resurser för att höja bidragen och inget annat.

Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Moderaterna kanske vill förtydliga i nästa debattrunda vad man egentligen tycker om bensinskattechöjning, för lyssnar man på Fredrik Schulte hör man att han tycker att det är ganska bra att höja bensinskatten om man använder pengarna till att sänka andra skatter. Det var väldigt intressant, särskilt som Moderaterna ju röstade emot när den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringens genomförde just den gröna skatteväxlingen, men här är det bra.

Det är intressant att Fredrik Schulte tycker att det är bra att höja bensinskatten. Så låter det inte riktigt på Jan Ericson. Han verkar tycka att en bensinskattehöjning är skadlig för jobb och tillväxt. Då måste jag fråga Jan Ericson: Är det skatten som är skadlig, eller är det priset vid pump som påverkar jobb och tillväxt? Spelar det någon roll om priset består av oljepriset eller om priset består av ett lägre oljepris och lite mer skatt? Är det skatten i sig som är skadlig, eller är det priset vid pump som Jan Ericson menar är skadlig för jobb och tillväxt? Jag skulle gärna vilja ha svar på detta.

Niklas Wykman sätter sig på väldigt höga hästar här och pratar om att det låter som att regeringen inte talar med samma tunga. Låt mig då bara ge några exempel på den förra regeringens tvehågsenhet i vissa frågor.

Vi hade en statsminister som inte ville gå med i Nato men en vice statsminister som ville gå med i Nato här och nu. Det är en ganska grundläggande fråga där statsministern och vice statsministern hade olika uppfattningar.

Vi hade en utbildningsminister som ville förstatliga skolan men en statsminister som inte ville förstatliga skolan – en annan ganska grundläggande fråga där man öppet hade olika uppfattningar i regeringen.

Vi hade en sjukvårdsminister som ville förstatliga sjukvården men en statsminister som inte ville förstatliga sjukvården – ytterligare en ganska grundläggande fråga.

Sedan hade vi då Kristdemokraternas förslag om vårdnadsbidrag. Och inget annat parti, i alla fall inte Folkpartiet eller Moderaterna, har gjort någon som helst hemlighet av att det inte har varit deras älsklingsförslag. Eller var det så, Niklas Wykman, att ni tyckte att vårdnadsbidraget var bra? I så fall kan du nu gå upp och klargöra det här i talarstolen.

Sedan säger också Niklas Wykman att i en väl fungerande demokrati måste man veta före valet vad en regering ska göra efter valet. Men i interpellationsdebatten vi hade alldeles nyss, Niklas Wykman, förklarade du det faktum att ni före valet sa att ni skulle lägga fram förslag för att kunna nå överskottsmålet till 2018. Det hade ju ändrats efter valet eftersom omständigheterna hade förändrats. Eller gäller ett rättesnöre för Moderaterna och ett annat för regeringen?

När det gäller det förslag vi lägger fram om bensinskattehöjning har omständigheterna förändrats sedan före valet. Före valet var bensinpriset betydligt högre än det är i dagsläget.

Låt mig upprepa Sara Karlssons fråga. En del av er är emot bensin- och dieselskattehöjningen medan några är mer för. Det verkar dock inte som att ni kommer att föreslå det, men vi kommer givetvis att gå vidare med denna förändring i höstens budget. Moderaterna får väl diskutera internt i sin riksdagsgrupp hur ni ska ställa er till det. På Jan Ericson låter det som att ni kommer att vara emot medan det på Fredrik Schulte lät lite mer tveksamt.

Vad har ni för förslag för att minska klimatutsläppen i Sverige?

Anf. 80 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag ska av artighetsskäl börja med att svara finansministern. Sara Karlsson bemöter jag lite senare.

Skillnaden mellan Alliansens höjda skatter på drivmedel och regeringens är att Alliansen samtidigt sänkte skatter på både jobb och företagande

mycket mer medan denna regering bara höjer skatter. Det är den stora, avgörande skillnaden. Självklart är priset vid pump det avgörande.

Finansministern slirar lite på sanningen och påstår igen att bensinpriset i dag är avsevärt lägre än vad det var före valet. Men bensinpriset närmar sig nu 15 kronor, och det är samma nivå som det var före valet. Det är inte alls någon nedgång. Det finns inga pengar där att hämta för finansministern.

Det är intressant att höra hur finansministern fortsätter att skylla en skattehöjning på ett annat regeringsparti. Visst hade vi olika åsikter ibland i Alliansen och kompromissade oss fram till olika lösningar. Man hörde dock aldrig i medierna någon av våra partiledare skylla på ett annat alliansparti för ett beslut. Alliansen tog kollektivt ansvar för de beslut som togs och stod upp för dem, även i de frågor där vi kanske inte alltid tyckte lika.

Jag kan för övrigt tala om för Magdalena Andersson att jag var en av de absolut största tillskyndarna av vårdnadsbidraget. Den åsikten finns alltså även i Moderaterna, även om vi kanske inte alla har samma åsikt.

Sara Karlsson talar om omställningstryck tack vare höjda bensinskatter. Jag vill höra Sara Karlsson förklara hur det kan ha en miljöstyrande effekt när man höjer skatten på både bensin och biodrivmedel samtidigt. Hur har det en miljöstyrande effekt? Förklara det för mig, för jag förstår inte det.

Sara Karlsson frågar vad Alliansen har gjort och vill göra. Låt mig nämna att vi införde kraftiga skatterabatter på miljövänliga fordon. Vi fördubblade anslagen till drift och underhåll av järnväg. Det är två viktiga exempel på hur vi har försökt att skapa en mer miljövänlig transportsektor.

Något vi däremot inte har gjort är att slå undan benen på vare sig kärnkraften eller den småskaliga vattenkraften och tvingat fram att denna energiproduktion ska ersättas med kol och olja. Det har vi inte gjort, och det är mycket klokt.

Anf. 81 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Finansministern använde sig av några retoriska trix och figurer. Det gör möjligtvis debatten roligare att lyssna på, men jag eftersöker ett ansvarsutkrävande vad gäller hur offentliga finanser sköts och hur finansministern presenterar skäl för den förda politiken inför svenska folket.

Alliansen levererade mellan 2006 och 2010 de vallöften man hade ställt ut till svenska folket. Alliansen levererade mellan 2010 och 2014 de vallöften man hade ställt ut till svenska folket. På marginalen kan det finnas ett litet antal saker som visade sig inte gå att genomföra eller som behövde justeringar för att komma på plats. Sådant är läget för alla regeringar.

Denna regering uppvisar en helt annan tendens. Man säger en sak före valet och gör raka motsatsen efter valet.

Vi har tidigare talat om överskottsmålet, som finansministern före valet menade skulle ligga fast. Finansministern har nu gett ett uppdrag att utreda om det kan ersättas med ett balansmål.

Före valet var det tydligt att man inte avsåg att göra några justeringar i koldioxidbeskattningen, men efter valet avser man att göra justeringar.

Alliansen får utvärderas på det track record som finns över alliansregeringar mellan 2006 och 2014. Alliansregeringarna åtnjöt ett stort förtroende hos svenska folket. Förtroendet för nuvarande regering och nuvarande finansminister är mycket lågt hos svenska folket. Det gäller särskilt den ekonomiska finanspolitikens utformning där vi ser en stor ryckighet och får nya besked dag från dag.

Till finansministerns försvar ska sägas att detta inte är någon nyhet. Samma typ av ryckighet som i Magdalena Anderssons besked lämnades även före valet. Ena kvartalet skulle ekonomin stimuleras, andra kvartalet skulle ekonomin bara vara som den var, tredje kvartalet skulle ekonomin bromsas och fjärde kvartalet skulle ekonomin åter stimuleras, och så där höll det på.

Nu när Magdalena Andersson är finansminister gäller det att ta ett annat ansvar för de offentliga finanserna, därav min fråga.

Jag har betonat att man givetvis kan ha olika uppfattningar om hur hög koldioxidskatten ska vara. Det finns en relativt bred samsyn i Sverige om att det är ett effektivt styrmedel. Som Jan Ericson påpekade är denna höjning dock inte av den styrande karaktären eftersom även skatten på andra bränslen höjs. Därmed blir relativprisförändringarna inga alls, och det har ingen miljöstyrande effekt. Det handlar i stället om rena intäkter till staten som används för bidragsutbyggnad.

För transparensen och tydlighetens skull är det viktigt att granska vilka skäl regeringen anger för sin politik. Finansministern angav här två skäl för politiken: Miljöpartiet och det sänkta oljepriset.

Sedan beskedet kom har oljepriset stigit med ungefär 8 procent. Är det skäl för att ompröva skatten?

Det andra skälet var Miljöpartiet. Betyder det att man kommer att riva upp beslutet om Miljöpartiet lämnar regeringen?

Annars angav finansministern skäl som inte gäller, och det finns andra bakomliggande skäl. Givetvis vill vi att finansministern redovisar dessa bakomliggande skäl för svenska folket om de skäl som angavs inte var de sanna och riktiga skälen. Det står förstås finansministern fritt att redovisa dessa skäl. De som angavs i presentationen var Miljöpartiet och det sjunkande oljepriset.

Miljöpartiet är förvisso kvar i regeringen, och det är många som tycker att det inte är någon bra idé. Oljepriset har dock stigit sedan dess.

Jag efterfrågar transparens och tydlighet i skötseln av de offentliga finanserna.

Anf. 82 SARA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag ska ta upp något som Sverigedemokraternas Anders Forsberg tog upp, även om en stor del av hans inlägg inte handlade om det vi diskuterar.

Anders Forsberg använde en tankefigur som inte är helt ovanlig i klimatpolitiken, nämligen att Sverige som land står för en sådan liten del av de globala utsläppen att det vi gör inte spelar någon roll.

Låt mig påminna Anders Forsberg om att Sveriges befolkning också är en liten del av den globala befolkningen. Är det så vi ska resonera? Jag vill uppmana Forsberg och Sverigedemokraterna att fundera på vad det skulle för effekt om alla länder med liten befolkning resonerade på det sättet.

Vad gäller de miljöstyrande effekterna har vi olika beskattning på olika drivmedel. Men som Moderaterna väl känner till krockar det delvis med de regler som finns i EU. Det brottades den tidigare regeringen med, och vi fortsätter att brottas med det. Den förra regeringen tog fram ett förslag på kvotplikt, som inte godkändes av EU. Det är en fråga som vi fortsätter att arbeta hårt med.

Fredrik Schulte tog upp olika saker som han eller Moderaterna, det var lite oklart, vill göra för att nå klimatmålen. Vi är helt överens om att vi behöver göra mycket internationellt, men vi är lite oense om hur. Vi vill ställa om på hemmaplan och tillsätter dessutom additionella medel för att bidra till bekämpandet av utsläpp i utvecklingsländerna, till skillnad från Moderaterna.

Vi behöver naturligtvis teknikutveckling på en rad olika områden om vi ska klara av det här, och då har politiken en viktig roll. Vi vet av erfarenhet att det krävs ett omställningstryck, och därför behöver vi använda oss av ekonomiska styrmedel.

Anf. 83 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar finansministern, även om vi inte fick något svar.

Alliansregeringen beslutade att fram till 2015 minska återbetalningen av koldioxidskatten från 2,10 till 90 öre, något som varken regeringen eller Alliansen vill ändra på.

Man kan se på landsbygden som sådan. Nu anknyter jag åter till den debatten. Vilka är landsbygdens villkor? Ska det vara lika villkor? Ska det vara samma förutsättningar oavsett om jag bor i Söderala eller i Storstockholm? Vad är lika villkor? Vad är sund konkurrenskraft? Vilka är landsbygdens förutsättningar? Vad är rimliga skillnader när det gäller produktionskostnader, både för lantbruk och annan industri?

Man kan ta Sveriges bönder som exempel. De utsätts i dag för en hård internationell konkurrens. Ett livskraftigt och konkurrenskraftigt jordbruk är helt beroende av att svenska bönder tillåts verka på rimliga villkor. Så är inte fallet i dag. Givetvis kan vi vara stolta över att vi har ett av de mest ambitiösa regelsystemen när det gäller miljö och djurskydd, men det ska inte ske på ett sätt som riskerar att driva till exempel bönderna i konkurs.

Effekten blir snarare att vi ökar importen från länder med lägre djur- och miljökrav. Vi i Sverigedemokraterna ser det som oacceptabelt att man beskattar och reglerar landsbygden och lantbruksföretagen på det sätt som nu sker, till exempel via diesel- och bensinskatten. Det påverkar inte bara dem som bor där utan även företagen och den verksamhet som bedrivs. Det driver i sin tur på utarmningen av landsbygden.

Jag återkommer till min fråga: Vad är lika villkor, och vad är sund konkurrenskraft?

Anf. 84 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag vill börja med att säga till Anders Forsberg att om du är förvånad över att du inte fick svar på din fråga så beror det på att du är i fel debatt. Här debatterar vi någonting annat.

Jag har ett litet påpekande till finansministern: Det finns ingenting som heter bensinskatt längre, utan vi har en CO₂-skatt. Det kan vara bra att hålla koll på.

Det uttrycktes vissa frågetecken kring om det inte kan vara så att jag trots allt ställde mig bakom regeringens bensinskattehöjning. Så är det inte. Jag är kategoriskt emot den politik som nu förs. Det är jag därför att den inte är balanserad. Det är inte fråga om en grön omställning utan bara om skattechöjningar.

Vid sidan av att höja koldioxidskatten höjs också skatten på alternativa drivmedel. Då sätts inte det omställningstryck som gör att man väljer det miljövänliga framför det icke miljövänliga, utan det blir just bara en skattechöjning.

Att regeringen därtill väljer att gå fram med massiva skattechöjningar för jobb och företagande gör att det bara blir en skattechöjning som handlar om att ta pengar från svenska folket och hushållen. Det kommer inte minst att drabba människor som bor på landsbygden. De kommer att få minskad frihet och möjlighet att röra på sig.

Jag är kategoriskt emot skattechöjningen, för den är inte balanserad. Det framstår som alltmer tydligt att den är en eftergift till ett extremt miljöparti som är plakatpolitiskt drivet. Detta visas om inte annat av att finansministern väljer att glida på formuleringarna och inte är tydlig med vad de verkliga motiven är. Först skyller hon på Miljöpartiet, och sedan pratar hon om budgettekniska aspekter.

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är faktiskt energiskatten på bensin och diesel som vi föreslår att man ska höja. Självklart finns det flera skäl till att vi nu går fram med detta förslag. Det har varit tydligt i det som har gått ut och även på pressträffen. Det handlar om att vi har stora underskott i de offentliga finanserna.

Vi har stora underskott samtidigt som vi har stora behov, inte minst i skolan där resultaten faller snabbare än i något annat OECD-land efter åtta år med moderatledd regering. Vi har problem med hög arbetslöshet och revor i välfärden. Då behöver man finansiera sina reformer för att ta ett ansvar. Det är detta regeringen gör, och därför behöver vi höja en del skatter.

Därutöver finns det naturligtvis en miljöstyrningsaspekt i detta. Där är det inte bara relativpriset som har betydelse för miljöstyrningen utan också det absoluta priset.

Jag vill påpeka för Niklas Wykman att man tydligt bröt vallöften under den förra mandatperioden. Man sa en sak före valet och gjorde en annan efter valet. Man lovade före valet att man inte skulle sänka skatten på lånade pengar, men det var precis det man gjorde efter valet.

I år är det lite intressant just med överskottsmålet. Jag sa före valet att det kommer ett läge där vi ska se över överskottsmålet, och det har vi också gjort efter valet. Jag sa också att så länge vi har det finanspolitiska ramverk vi har är det detta som vi ska förhålla oss till.

Det är också så vi har bedrivit politiken, till skillnad från Moderaterna och Niklas Wykman. De sa före valet att man ska nå överskott i de offentliga finanserna till 2018, men efter valet säger de någonting helt annat. Det är inte alltid så bra att sätta sig i ett glashus och kasta sten, Niklas Wykman.

Niklas Wykman tog upp att det är viktigt hur man argumenterar för de reformer regeringen gör. Då kan väl Niklas Wykman berätta hur bra han tyckte att det var att den förra regeringen införde vårdnadsbidraget. Det

vore intressant att höra. Vi har hört att Jan Ericson tyckte att det var bra, och vi vill gärna höra Niklas Wykman försvara det och tycka att det var en bra reform. Jag ser fram emot det.

Något som jag fortfarande saknar är hur Moderaterna vill minska utsläppen. Vi har hört att ni vill satsa på järnvägsunderhåll. Det är jättebra att Moderaterna nu vill göra det. Det var å andra sidan jättetråkigt att ni röstade emot det. Vi hade kunnat ha ett utökat järnvägsunderhåll redan den 1 januari i år, men tyvärr röstade Moderaterna emot det. Nu har ni det i er vårandringsbudget, och det är jättebra. Men tyvärr är det inte finansierat, eftersom det är stora hål i ändringsbudgeten.

Anf. 86 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Nu skyller Sara Karlsson problemet med att man måste höja både för biodrivmedel och för vanliga drivmedel på att det krockar med EU:s regler. Ja, så är det.

Men om man nu vet att det slår direkt mot biodrivmedlen och inte har någon miljöstyrande effekt alls, varför kör man ändå på spåret att man ska höja denna skatt? Det blir nästan lite fånigt. Man inser då att det inte har någonting med detta att göra utan att det bara handlar om att få in pengar, precis som Fredrik Schulte och Niklas Wykman påpekade. Det handlar bara om att pungslå svenska folket på mer pengar för att kunna betala andra saker.

Vi kan konstatera att Magdalena Andersson backar när det handlar om oljepriset. Det är inte det som är skälet längre. Och det har inte med någon miljöstyrande effekt att göra längre. Vi kan fortsätta att diskutera hur mycket effekt det ger att man har Miljöpartiet i regeringen.

Jag har viss förståelse för finansministerns frustration. Det är klart att det har ett pris i statsfinanserna att släpa på Miljöpartiet, och även för svenska folket. Men det verkar inte vara det heller som är huvudskälet, utan det handlar om att man vill ha in mer pengar.

Magdalena Andersson säger att det är viktigt att höja energiskatten på bensin för att man vill satsa på skola och jobb. Men då är min följdfråga: Varför lägger man då inte pengarna på skola och jobb utan på en massa andra saker? Sanningen är den att det är bara några få procent av de skattehöjningar som finns i regeringens budget som går just till näringsliv, arbetsmarknad, jobb och infrastruktur – några få procent.

I sammanhanget kan jag också påpeka att alliansregeringen fördubblade underhållspengarna till järnvägen under sin regeringstid. Det var ganska bra, tycker jag.

Vad gäller vårdnadsbidraget, slutligen, var det en del i en helhet. Det var en överenskommelse mellan partierna med vårdnadsbidrag, utbyggd förskola och en jämställdhetsbonus som alla fyra allianspartierna stod bakom. Vi bråkade inte om det utan stod upp för regeringens politik.

Anf. 87 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman, finansministern! Jag ämnar hålla mig till drivmedelskostnader, bensinskatt, energiskatt och koldioxidskatt i mitt inlägg. Vill finansministern debattera vårdnadsbidraget eller andra delar i detalj får vi ta det vid ett separat tillfälle.

Finansministern har lämnat ett intressant besked, nämligen att det inte bara är relativskillnaden mellan att tanka miljövänligt eller tanka bensin

som har miljöstyrande effekt, utan att det också är den absoluta nivån. Det är ett intressant besked till svenska folket. Om man avser att styra med den absoluta nivån handlar det om att ta bort bilanvändandet, bilåkandet, där inga andra substitut finns att ha i tanken. Det innebär helt enkelt att barnen inte får skjuts till skolan, att man inte kan ta bilen till jobbet, att man får avstå från att åka till butiken eller något annat. Om man styr med den absoluta nivån av kostnader handlar det helt enkelt om att substituera bort bilanvändandet över huvud taget – inte komma åt miljöaspekterna på vad man håller i tanken.

Det blir ett mycket hårt slag mot alla de människor som bor utanför tunnelbanesystemet. Att Miljöpartiet, som är Södermalmsbaserat, är av uppfattningen att man kan åka kollektivt överallt är ingen nyhet. Det är också där man kan åka kollektivt överallt som Miljöpartiet har sitt starkaste väljarstöd. Men för finansministern, som åtminstone gör anspråk på att företräda en större del av Sverige än så, borde en styrning med den absoluta nivån vara mycket bekymmersam, för det innebär helt enkelt väsentligt försvårade livsvillkor runt om i Sverige.

Till sist, herr talman, efterlyser jag transparens och öppenhet och att finansministern redogör för vad som är skälen.

Anf. 88 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Niklas Wykman menar att den absoluta nivån är viktig, vilket jag också tycker, och jag menar att det är oerhört problematiskt om den absoluta nivån blir hög. Då kan jag rent retoriskt ställa frågan hur det kommer sig att man inte gjorde något när bensinpriset ökade med 3 kronor under allianstidens regering, för det hade ju mycket större effekt på människors möjligheter att leva och bo i landsbygden än den skatteförändring som görs här och nu.

Skälen har vi varit tydliga kring. Vi har stora hål i de offentliga finanserna efter alliansregeringen. Vi behöver se till att hitta finansiering till de viktiga reformer som behöver genomföras för att ungdomar ska komma i arbete i stället för att gå långtidsarbetslösa, som de gör i dag, för att barn ska lära sig mer i skolan, för att vi ska kunna genomföra ett kunskapslyft för att fler ungdomar ska få högre utbildning, för att genomföra viktiga klimatinvesteringar via klimatinvesteringsprogram och annat. Här finns mycket som behöver göras, och för det behövs resurser.

Vill man genomföra viktiga reformer och samtidigt ta ansvar för de offentliga finanserna, vilket är den här regeringens politik, behöver man ibland också höja skatten. Därutöver har det en ökad miljöstyrande effekt, och därutöver är tajmningen inte så dålig, eftersom oljepriset har fallit rejält och bedömningen är att den kommer att fortsätta att ligga på en låg nivå.

Anledningen till att vårdnadsbidraget kom upp var att Niklas Wykman påpekade hur viktigt det var att alla partier i en regering kunde stå bakom politiken. Jag har stått här och försvarat bensinskatteförändringen eller höjningen av energiskatten i en lång interpellationsdebatt i dag. Men jag kan notera att Niklas Wykman inte kan säga ett enda positivt ord om vårdnadsbidraget, vilket jag i och för sig förstår och tycker är hedervärt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2014/15:589 om regeringens straffbeskattning av unga anställda

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lars Hjalmered har frågat mig om jag har gjort ställningstagandet att det skapas fler jobb för unga om man gör det dubbelt så dyrt för arbetsgivaren att anställa dem samt hur många jobb jag räknar med ska gå förlorade för unga människor som en effekt av regeringens skattehöjningar på arbete och företagande.

Låt mig börja med att notera att slopandet av nedsättningen av socialavgifterna för unga inte gör det dubbelt så dyrt att anställa unga, som Lars Hjalmered felaktigt påstår. Med det sagt kan jag notera att vi efter den förra regeringens mandatperioder ser stora underskott i statens finanser samt en hög arbetslöshet, i synnerhet bland unga. Sverige har i dag en högre ungdomsarbetslöshet än många jämförbara länder. De stora skattesänkningar som genomfördes i syfte att öka sysselsättningen och sänka arbetslösheten har helt enkelt inte fått avsedd effekt.

Därför lägger regeringen om politiken till mer effektiva åtgärder, såsom utbildningskontrakt. För att genomföra angelägna satsningar som syftar till att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten krävs att vi höjer skatten. Det är missvisande att bedöma politiken genom att se till enskilda finansieringsåtgärder. Man måste även se till vad pengarna kommer att användas till.

När det gäller de nedsatta socialavgifterna för unga indikerar resultaten i IFAU:s utvärdering att det är en ineffektiv åtgärd som inte har haft någon sysselsättningseffekt alls för grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. De unga som är i störst behov av stöd tycks alltså inte ha hjälpts alls av en åtgärd som kostar omkring 20 miljarder årligen. Finanspolitiska rådet, Riksrevisionen, Ekonomistyrningsverket och Arbetsförmedlingen har alla gjort bedömningen att de nedsatta socialavgifterna för unga är en ineffektiv åtgärd för att skapa sysselsättning.

Regeringen bedömer att viktiga orsaker till många ungas problem på arbetsmarknaden är brister i utbildningssystemet och i deras anknytning till arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland unga mellan 20 och 24 år som saknade gymnasieutbildning låg 2014 på 40,1 procent. Vi har därför i vår ändringsbudgeten utöver tidigare nämnda utbildningskontrakt föreslagit bland annat ökade satsningar på skolan och välfärden samt införande av traineejobb och ett nytt kunskapslyft.

Anf. 90 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag ska inleda med att tacka för finansministerns svar, fast det kanske inte är svar på mina frågor – jag återkommer till det alldeles strax.

Det är nu tider med skolavslutningar, universitet som stänger lite för våren och många unga som går ut på arbetsmarknaden för att söka det inte sällan första jobbet, det viktiga jobb som sedan kan ge ett andra jobb och ett tredje jobb, när man kommer där med ett tomt cv utan någon egentlig erfarenhet. Om vi tänker tillbaka är det utomordentligt viktigt för alla, vad det kan betyda att få det jobbet. Man kan tjäna en extra slant, man får lite

erfarenhet, och man kan lära sig att komma i tid och ta ansvar. Ett sommarjobb denna sommar kan leda till att man kommer tillbaka också nästa sommar.

Om vi lyfter blicken, herr talman, kan vi se att möjligheterna för vissa unga, fast kanske inte alla unga, är en av våra större utmaningar det kommande decenniet. Det är brister i utbildningen som gör att man har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Där behöver vi jobba mer med att sänka trösklar och underlätta för fler unga att få det första, viktiga jobbet. Vi har naturligtvis också andra utmaningar som kommer med detta. Vi måste ha en politik som gör att fler äldre stannar kvar på arbetsmarknaden. Vi har utmaningar som kommer i termer av globalisering och digitalisering, som slår från praktikant till professor rakt in i den svenska ekonomin.

Det är lite i ljuset av detta, herr talman, som jag har valt att ställa den här interpellationen. Om vi tittar på de lite större utmaningarna för Sverige – äldres möjligheter, ungas möjligheter, globaliseringen – känner jag rätt stor oro för vad den här regeringen håller på med. Pratar vi om unga vill man göra det flera tusenlappar dyrare varje månad att anställa unga. Pratar vi om utmaningen att fler äldre ska stanna kvar är svaret att det ska vara mindre lönsamt. Pratar vi om globalisering är svaret att helt enkelt försämra konkurrenskraften för den viktiga svenska industrin, till exempel. Vi kan fortsätta med diskussioner om vad man sa före valet och vad man landade i efter valet, om Bromma, Förbifarten, överskottsmål och mycket annat.

Vi brukar, herr talman, ha en praxis i Sverige att i de dokument som Finansdepartementet lämnar ifrån sig gör man ordentliga analyser och presenterar vad som är sysselsättnings- och jobbeffekter av olika förslag som man lägger fram. När det gäller skatten på unga anställda tycker jag att det saknas. Man kan bildligt säga att Magdalena Anderssons dokument som hon har lämnat till riksdagen är som ett vitt papper kring vilka effekter det får.

Det är därför, herr talman, som jag har velat ställa de här frågorna. Tror statsrådet att det skapas fler jobb för unga om man gör det flera tusenlappar dyrare varje månad att anställa en ung person som ska städa, klippa gräs, stapla konserver eller göra något annat? Hur många jobb räknar statsrådet med ska gå förlorade för unga människor som en effekt av regeringens höjda socialavgifter för unga anställda?

Jag kan konstatera att i det svar som finansministern gav på interpellationen svarar hon inte på frågorna. Jag har, herr talman, den största respekt för om man landar i olika politiska recept för vad man tror är vägen framåt. Men nu var alltså frågan i det här fallet: Vad är det för analys som finansministern och Finansdepartementet har gjort kring sysselsättnings-effekterna av reformen?

Jag vill som avslutning, herr talman, återupprepa: Tror statsrådet att det skapas fler jobb när man gör det flera tusenlappar dyrare att anställa unga? Hur många jobb tror hon kommer att gå förlorade för unga människor som en effekt av hennes höjning av socialavgifterna?

Anf. 91 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag tror att det är tredje gången som jag har en diskussion med finansministern om just denna fråga, alltså frågan om arbetsgivaravgifterna för ungdomar. Vi blir nog aldrig överens, men jag tycker att det

kan finnas anledning att upprepa några av de argument som jag har haft om att detta är en mycket olycklig väg att gå, det vill säga att göra det dyrare att anställa unga.

Vi kan ha en diskussion om vilken effekt den här sänkningen har haft. Man kan till exempel ställa frågan hur många ungdomar som slapp att bli av med jobbet tack vare att det blev billigare att ha dem anställda under dessa djupa krisår. Vad jag vet har ingen utrett eller analyserat den frågan. Men jag har träffat företagare som har sagt att tack vare att man sänkte arbetsgivaravgiften för de unga anställda kunde de behålla fler i sin personal än vad de annars hade kunnat. För dem som fick behålla jobbet var det nog minst lika viktigt som att lyckas få ett jobb.

Vi kan också peka på den varning som har kommit om att effekterna vid en höjning blir helt andra än vad effekterna blir vid en sänkning. När man höjer arbetsgivaravgiften finns det ingenting annat att spara in på än att göra sig av med folk. Risken är överhängande att detta kommer att öka arbetslösheten bland unga. Vi kan alltid diskutera hur stor effekten blir. Men det känns mycket konstigt att tro att man ska få fler unga i arbete om man gör det dyrare att anställa dem.

OECD kom med en rapport i slutet av maj där man konstaterade att om man räknar de verkligt arbetslösa ungdomarna, och inte räknar med de studerande som söker extrajobb, hade Sverige bland den lägsta ungdomsarbetslösheten i hela världen. När det gäller NEET, alltså ungdomar som varken arbetar eller studerar, var Sverige bäst i världen i denna OECD-granskning.

Därför har det knappast varit en så katastrofal utveckling för de unga under Alliansens tid i regeringen, trots de djupa kriser som vi har gått igenom. Faktum är att det var en större andel ungdomar som varken arbetade eller studerade under Socialdemokraternas regeringstid, när det var högkonjunktur i Sverige, än det var efter åtta år med Alliansen och två djupa kriser. Jag skulle gärna vilja höra finansministern kommentera det.

Det som vi också är lite bekymrade över är att regeringen själv konstaterar att den egna politiken kommer att minska sysselsättningen. Det är alltså negativa sysselsättningseffekter av den samlade politiken. Då kommer som ett brev på posten att man då nog måste göra som man gjorde 2006, nämligen ändra på sättet att räkna för att få bort arbetslösheten. Nu flaggar man för att man eventuellt inte ska räkna med alla arbetslösa längre. Man kanske ska börja räkna från 20 års ålder i stället för att börja räkna från 15 års ålder, som görs internationellt. Det är klart att man då kan få bort ungdomsarbetslösheten jättefort. Då kommer den att minska från 25 procent till kanske 10 procent i stället. Är det så finansministern tänker lösa ungdomsarbetslösheten?

När finansministern kritiserar Alliansens sysselsättningspolitik kan jag nämna en annan intressant sak. Göran Persson utlovade mycket storsint att Sverige skulle nå en sysselsättningsgrad på 80 procent i andel av befolkningen mellan 20 och 64 år. Han nådde aldrig detta mål, trots en mycket god konjunktur.

Sedan tog Alliansen över. Trots de djupa lågkonjunkturer som har drabbat Sverige och Europa nådde Sverige detta mål för första gången förra året, 2014, då vi hade en sysselsättningsgrad på 80 procent. Med det

var vi bäst i hela EU, och till och med bättre än Tyskland som brukar framhållas som exempel. Det klarade Alliansen, men det fixade aldrig Socialdemokraterna.

Prot. 2014/15:119
22 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 92 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte om detta är ett utslag av humor från Jan Ericson. Först omdefinierar du hur man ska räkna på ungdomsarbetslösheten genom att ta bort alla studenter och säga att det inte blev så tokigt i alla fall. Sedan anklagar du regeringen för att man eventuellt skulle kunna räkna på något annat sätt. Jag vet inte om det är ett utslag av stor humor. Jag kunde i alla fall inte låta bli att dra på munnen.

Lars Hjalmered ställer samma fråga som Jan Ericson och många andra moderater har ställt, nämligen hur det kan bli fler jobb när man höjer skatten. Som jag har svarat så många gånger tidigare i denna kammare måste man också titta på vad man använder pengarna till. Där man har mycket låga skatter har man inte per definition en låg arbetslöshet eller hög sysselsättning. Om man tar ut skatterna på ett begåvat sätt och använder pengarna på ett begåvat sätt kan man både öka sysselsättningen och minska arbetslösheten.

Därför är den bedömning som regeringen har gjort, både i budgetpropositionen och i vårpropositionen, att regeringens samlade politik kommer att stärka tillväxten och sysselsättningen samt dämpa arbetslösheten.

Det beror på att denna åtgärd har varit mycket dyr och ineffektiv. Nu använder vi i stället pengarna på ett mer effektivt sätt. Inte minst handlar det om de ungdomar som inte har någon gymnasieutbildning och som hade en arbetslöshet på 40 procent under förra året. Uppenbarligen har de sänkta arbetsgivaravgifterna inte hjälpt den gruppen, utan där behövs helt andra åtgärder för att de ska komma in på arbetsmarknaden. Det är precis det som regeringen nu föreslår med ett utbildningskontrakt. I stället för att smeta ut miljarderna över alla ungdomar, oavsett om de behöver stöd för att få sitt första jobb eller inte, riktar vi åtgärderna mot de ungdomar som behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Det blir billigare och effektivare. Så tar vi ansvar för de offentliga finanserna och för ungdomars sysselsättning.

Anf. 93 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag har den största respekt för att vi kan landa i olika slutsatser av hur recepten ska se ut för att möta denna typ av utmaningar. I dag talar vi om ungas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Det fungerar alldeles galant för väldigt många med egna kontakter, god utbildning och fullföljd gymnasieutbildning. De klarar sig. Men för många är det mycket problematiskt att få det första viktiga jobbet när cv:t är tomt och de vill ta ett kliv in på ett sommarjobb eller ett vikariat för att tjäna lite egna pengar, få en prick i cv:t och sedan ta sig vidare.

Men nu gällde frågan hur finansministern, Finansdepartementet och regeringen egentligen ser på sysselsättningseffekterna. Det var egentligen det som var min grundfråga, det vill säga: Tror finansministern att det ger fler eller färre jobb till unga människor om man gör det ett par tusenlappar dyrare för ungdomar att få ett diskjobb, ett städjobb, ett jobb i en matbutik och så vidare? Det var den första frågan som hon ännu inte har svarat på i sitt skriftliga svar eller hittills i debatten.

Min andra fråga var: Hur många jobb räknar statsrådet med ska gå förlorade för unga människor som en effekt av regeringens politik med avseende på hennes höjning av de sociala avgifterna för unga medarbetare?

Det som vi kan konstatera är egentligen att det normala hade varit om Finansdepartementet hade gjort en seriös analys och lagt fram den på bordet. Det är det man brukar göra. Vad är effekten av detta? Man gör en bästa beräkning. Den är aldrig exakt. Men man tittar på olika reformer, till exempel som man har gjort när det gäller jobbskatteavdragen, och har konstaterat att det innebär att man ökar sysselsättningen radikalt i Sverige med den typen av reform. Samma sak gäller RUT-avdraget med de effekter som det får på skatteintäkter och skattemoral. Man får människor att gå från utanförskap till arbete, och svarta jobb blir vita.

Det naturliga hade varit att finansministern hade tagit chansen här och lagt fram på bordet vad sysselsättningseffekterna egentligen är av denna typ av reform.

För oss handlar det också om ett bredare svar på detta. Det är inte bara skattefrågor, som finansministern försöker antyda. Det är klart att det för vår del handlar mycket om breda skolsatsningar i det svenska skolsystemet och att tidigt möta eleverna med rätt insatser för att de ska kunna lyckas i skolan och fullfölja inte minst gymnasiet, som är så viktigt.

Det handlar för oss också rätt mycket om ett företagspaket. Vår vår-motion handlar bland annat om att förbättra villkoren för företagsamhet. Då handlar det alltså inte om den skattechock som regeringen håller på med och de förändringar som de gör i övrigt när det gäller lastbilsskatt. Det är också en brist att de inte lägger fram förslag om långa och tunga lastbilar. De trycker undan företagsamhet inom vård och omsorg, äventyrar överskotts målet och dubblar skatten på unga anställda. Det är oklart vad regeringen vill med det viktiga handelsavtalet med USA och så vidare.

Det behövs en rejäl och riktig satsning på att förbättra villkoren för entreprenörskap i Sverige. Det ska såklart också vara lönsamt att jobba. Det handlar även om handelspolitiken, skatter som är på rimliga nivåer och stora satsningar på områden som forskning och infrastruktur.

Detta är några exempel på den typ av paket som vi föreslår för att förbättra för unga och andra på den svenska arbetsmarknaden.

Men till syvende och sist, herr talman, kommer vi tillbaka till den huvudfråga som jag har ställt. Om finansministern lägger fram ett förslag som innebär att det ska bli ett par tusenlappar dyrare varje månad att anställa en ung människa, tror hon då att det ger fler eller färre jobb till unga? Och hur många jobb beräknar hon ska gå förlorade som en effekt av regeringens politik på det här området?

Anf. 94 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Finansministern frågade mig om det var någon sorts humor när jag påpekade att man kan beräkna arbetslöshet på olika sätt. Det är klart att man kan göra det. Allting handlar om vad vi vill använda statistiken till. Om vi tycker att det största problemet är att det finns en del ungdomar som varken arbetar eller studerar ska vi titta på NEET-måttet som visar den saken och se hur det utvecklas över tid. Då kan jag konstatera att det är en lägre andel ungdomar i den gruppen i dag än vad det var när Alliansen tog över 2006.

Man kan också mäta arbetslöshet enligt det gamla sättet som vi använde tidigare. Jag tror att man ändrade det måttet 2007 då Sverige ville mäta som andra länder, vilket vi inte hade gjort tidigare. Man kan mäta arbetslösheten i åldrarna 20–64 år, och man kan mäta i åldrarna 15–74 år som man gör i andra länder.

Det viktiga är inte vilket av måtten som vi använder, utan det är att det visar samma sak. Det är där jag blir lite bekymrad. När finansministern, regeringen och deras myndighetschefer flaggar för att man ska gå in och pillä i systemen ligger det väldigt nära till hands att man vill visa en annan utveckling än den som man har på riktigt. Det är då man är illa ute.

Då blir det lite grann som det såg ut 2006, när regeringen valde att stoppa in människor i förtidspension i stället för att redovisa dem som arbetslösa. Det handlade inte om att mäta på olika sätt för att sätta in lämpliga åtgärder, utan det handlade helt enkelt om att gömma arbetslösa i statistiken så att de inte skulle synas.

Om det är den vägen som finansministern vill välja, då tycker jag inte att det är humor. Då tycker jag att det är väldigt allvarligt.

Sedan vill jag ställa en fråga till finansministern. Inför varje beslut sa Stefan Löfven att han tänkte kräva besked av varje statsråd och myndighetschef om det medförde fler jobb eller inte. Har Stefan Löfven frågat finansministern om hur många nya jobb höjda arbetsavgifter för unga skapar?

Anf. 95 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Liksom tidigare moderata kollegor vill jag också påpeka att det absolut är så att vi ska kunna diskutera effektiviteten i de skatteförändringar som alliansregeringen genomförde. När det gäller de nedsatta arbetsgivaravgifterna för att anställa unga innebär det en skattesänkning som motsvarar ungefär 20 miljarder. Effektiviteten i den åtgärden är en sak och den alternativa användningen av de resurserna är en annan sak.

Problemet är att det som finansministern gör är att hon plockar bort 20 miljarder i skattesänkningar som kommer att drabba företag och som kommer att leda till att vi får färre jobb. Detta är någonting som regeringen själv instämmer i. Det står tydligt i regeringens budgetproposition från förra året att den skattepolitik som regeringen för kommer att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Att ta bort de 20 miljarderna kommer att ha effekt på ekonomin.

Oavsett hur effektiv denna nedsättning har varit har den i alla fall haft någon effekt, och det är regeringen överens med oppositionen om. Då är frågan: Om det nu har haft någon effekt – vad är det då för positiv effekt i den politik som regeringen föreslår i stället?

Om man tittar på den budget som regeringen lade fram i höstas och den vårproposition som regeringen lade fram så är dessa två budgetar kliniskt befriade från en endaste åtgärd som underlättar för jobb och företagande. Det finns inte en enda sådan satsning. Möjligen kan Innovationsrådet som regeringen har föreslagit vara en satsning på jobb och företagande i den privata sektorn. Man tar alltså bort 20 miljarder och sedan ger man tillbaka några hundra miljoner för en mötesklubb där företagare, näringsliv och politiker ska träffas. Det är inte seriöst.

Vad man gör med de resterande pengarna är att kraftigt bygga ut bidragssystemen, så pass kraftigt att den som tidigare har haft en relativt hög

inkomst och blir arbetslös kommer nu att få en bidragshöjning med 5 000 kronor i månaden. Det gör att det för många människor inte kommer att löna sig att arbeta.

Vid sidan av utbyggnaden av bidragspolitiken föreslår man massiva utbyggnader av arbetsmarknadspolitiska åtgärder som bevisligen inte har fungerat. Det har påpekats tidigare här i eftermiddag att det utbildningskontrakt som regeringen föreslår har testats och visat sig vara dåligt fungerande. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson kommer nu att ha varit med om att införa det, avveckla det, införa det igen och sannolikt avveckla det. Det kostar väldigt mycket pengar och ger mycket liten effekt.

Arbetsförmedlingen konstaterade till och med i en rapport nyligen att de som inte deltar i de arbetsmarknadspolitiska programmen har en större sannolikhet att komma i jobb. Det säger någonting.

Anf. 96 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lars Hjälmered, nu har jag svarat på din fråga två gånger, men jag kan svara på den igen. Det står tydligt i budgetpropositionen att vi gör bedömningen att regeringens samlade politik kommer att leda till högre sysselsättning, bättre tillväxt och lägre arbetslöshet. Det står under det stycke som Fredrik Schulte läste upp om effekterna av skatteförändringarna. Men om man fortsätter att läsa deklarerar regeringen tydligt effekterna av den samlade politiken. Fredrik Schulte kan kanske hänvisa Lars Hjälmered till den sidan i budgetpropositionen.

Jan Ericson, det här blir ju roligare och roligare. Han säger: Oj, tänk om regeringen vill visa på en annan utveckling än den som faktiskt sker. Gången innan du var uppe i talarstolen tog du upp en annan statistik som man normalt använder från AKU. Sedan använder han den för att visa en annan utveckling än den som AKU visar.

Jag tycker att det är viktigt att man kan se på statistik på olika sätt. Men man kan inte göra en sak och argumentera på ett sätt i talarstolen och sedan säga: Oj, vad hemskt om regeringen skulle titta på det här sättet! Det hänger inte riktigt ihop. Jag tycker att Jan Ericson brukar ha en mer konsistent argumentationslinje än vad han har haft här.

Om ungdomsarbetslösheten hade sjunkit kraftigt efter alla de år som man har haft nedsatta arbetsgivaravgifter för ungdomar, då hade jag haft svårt att argumentera mot detta. Men faktum är att så inte har varit fallet trots att vi lägger 20 miljarder varje år på det. Det beror naturligtvis på att det är ett väldigt ineffektivt sätt att få ned ungdomsarbetslösheten i stället för att smeta ut sänkta arbetsgivaravgifter på alla ungdomar. Oavsett ålder och behov är det naturligtvis mer effektivt att satsa pengar utifrån att ungdomar är individer. De behöver olika form av stöd för att komma in på arbetsmarknaden. En del ungdomar behöver inget stöd alls medan andra behöver ganska mycket stöd.

Det är så regeringen kommer att agera, och det kommer naturligtvis att få en mycket bättre effekt, inte minst för de ungdomar som har svårt att komma in på arbetsmarknaden därför att de inte har en gymnasieutbildning. Det är ett sätt att ta ansvar både för ungdomarna och för de offentliga finanserna.

Att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna är en dyr och ineffektiv åtgärd är ingenting som jag på något sätt är ensam om att tycka. Här har jag gott stöd av Riksrevisionen, Finanspolitiska rådet, Arbetsförmedlingen

och en rad andra instanser. Det är svårt att hitta en enda ekonom i Sverige som tycker att det här är ett särskilt effektivt sätt att använda våra gemensamma resurser på.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 97 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Låt mig göra några avslutande kommentarer till den här diskussionen om ungas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Finansministern säger att jo, vi höjer skatter för att sedan satsa på jobb och företag. Fakta är att det bara är några få procent som går tillbaka till någon form av aktiv näringspolitik. Det andra är breda, stora bidragsutbyggnader. Det är alltså inte riktigt med sanningen överensstämmande.

Om vi tittar på de lite större utmaningarna för Sverige framöver handlar det om ungas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, om att få fler äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden och om att möta globaliseringens och digitaliseringens utmaningar. Vi kan konstatera att det är breda, stora, svåra utmaningar för Sverige, men det möter regeringen med rätt konstiga svar.

Fler unga ska in på arbetsmarknaden, säger man, men det ska bli dyrare att anställa unga. Ska vi förmå fler äldre att stanna kvar säger finansministern att det ska vara mindre lönsamt. Om att möta globaliseringen säger hon att vi ska ha en osäkerhet i handelspolitiken och försämra konkurrenskraften generellt för den viktiga industrin. Man äventyrar det viktiga över-skottsmålet. Man sviker i ROT-frågan. Vi har allt detta med Bromma, Förbifarten och andra vallöftessvek som vi vant oss vid.

Kokar vi ned det till den fråga vi ställt i dag, herr talman, har det handlat om reformer för ungas möjligheter. Där föreslår finansministern att det ska bli ett par tusenlappar dyrare varje månad att anställa en ung människa. På frågorna om hon tror att det ger fler eller färre jobb och hur många jobb hon räknar med ska gå förlorade svarar hon med att tala om generella saker i budgeten. Det var alltså inte det jag frågade om, herr talman, utan jag frågade om de specifika reformerna.

Vi kommer tillbaka till det som Stefan Löfven sa före valet, nämligen att inför varje reform ska man ställa frågan om det ger fler eller färre jobb. Jag får väl säga som Stefan Löfven: Ger det fler eller färre jobb till unga människor, finansministern? Och om man höjer skatten med ett par tusenlappar: Hur många jobb räknar hon med ska gå förlorade?

Anf. 98 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Finansministern säger att den sammantagna bedömningen av regeringens politik är att den leder till högre sysselsättning och lägre arbetslöshet. Vem är det som sammanfattar regeringens budget så? Jo, det är regeringen själv. Vad förvånade vi blir av att Magdalena Andersson tror att hennes politik kommer att ha positiv effekt!

Här finns två intressanta saker. Det första är att man tidigare har räknat, försökt uppskatta, effekten av sin politik. Det vägrar Magdalena Andersson att göra. Utifrån den kunskap vi har om hur ekonomin fungerar vägrar hon att räkna på resultatet av sin politik. Det andra som är intressant att notera är att så gott som varenda oberoende bedömare, från Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet till IFAU, har konstaterat att regeringens politik kommer att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning.

Det är inte så konstigt att det är så, för regeringens politik handlar om att höja skatten på jobb och företagande och att använda skattepengarna till att massivt bygga ut bidragssystemen så att det inte lönar sig att arbeta och till att massivt bygga ut arbetsmarknadspolitiska program som vi på mycket tydlig vetenskaplig grund kan hävda inte har någon effekt. Magdalena Andersson har stått i talarstolen och själv sagt att arbetsmarknadspolitiska åtgärder inte skapar några nya jobb.

Man satsar, herr talman, så mycket på bidrag och på arbetsmarknadspolitiska åtgärder att man till exempel inte har råd med de satsningar som vi beslutade om förra året, nämligen tioårig grundskola eller att utöka undervisningstiden för matte i grundskolan eller att göra satsningen på förstalärare. Så mycket höjer man bidragen. Det är inte en ansvarsfull politik.

Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Allvarligt talat, om Lars Hjalmered ber mig redovisa regeringens bedömning av effekten av politiken så svarar jag på det. Då får jag kritik av Fredrik Schulte för att jag redovisar just regeringens uppfattning om effekten av politiken. Men Fredrik Schulte, det var precis det din partivän hade bett mig göra, och det var det jag också gjorde. Någon ordning får det faktiskt vara i kammaren även en måndagseftermiddag när riksdagen har fått sommarlov.

Bidragsutbyggnad, säger både Lars Hjalmered och Fredrik Schulte. Bara så att vi vet: Vad är det för något de två moderaterna tycker är bidragsutbyggnad? Järnvägsunderhåll är en av de saker vi satsar på. Vi satsar på högskoleplatser så att fler ungdomar ska kunna gå på högskolan. Vi satsar på gymnasieutbildning för ungdomar som är arbetslösa. Ja, det är massiva bidragsutbyggnader. Vi har också klimatinvesteringsprogram, det vill säga vi lägger bara lite, lite på annat än bidragsutbyggnad. Det var faktiskt det Lars Hjalmered sa.

När jag träffar företagare tar de ofta upp tre saker som de uppfattar som de stora problemen. Det första är att de har svårt att hitta rätt kompetens. Det andra är att de tycker att det är problematiskt att infrastrukturen inte fungerar. Det tredje är att de klagat över problemet med bostadsbristen i tillväxtregionerna i Sverige. Det är oftast de tre sakerna som företagare tar upp.

Alla dessa tre saker adresserar regeringen i sin budget. Vi gör en rejäl satsning på kompetenslyft i Sverige. Det handlar om ungdomar som i dag går långtidsarbetslösa för att de inte har gymnasieutbildning. De ska få en gymnasieutbildning. Detta finns i Danmark, och det fungerar. Vi har väldigt bra resultat även från de kommuner som i Sverige haft ett liknande system.

Vi adresserar infrastrukturen med en rejäl satsning på järnvägsunderhållet. Det hade kunnat finnas redan från årsskiftet men röstades tyvärr ned av Moderaterna. I höst kommer vi också med ett stort bostadsbyggnadspaket för att skapa bättre förutsättningar för svenska företag, för jobb och tillväxt. Dessutom gör vi det finansierat till skillnad från de förslag Moderaterna lägger fram i riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 100 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Niklas Wykman har frågat mig vilka belägg som finns för att omfattande myndighetskritik inte skadar förutsättningarna för jobb och tillväxt. Niklas Wykman frågar också vilka åtgärder jag avser att vidta för att undvika omfattande myndighetskritik och om min uppfattning att Finanspolitiska rådet har spelat ut sin roll kvarstår.

Att svenska myndigheter gör självständiga analyser ger ett bättre beslutsunderlag för regering och riksdag. Dessutom fyller extern uppföljning av politiken en funktion för en väl fungerande finanspolitik genom en högre grad av genomlysning. Ibland framför myndigheter kritik mot regeringens genomförda eller föreslagna åtgärder. Det är en viktig del av deras uppdrag, och så skedde även under föregående regering. Regering och riksdag har dock i uppdrag att väga en rad faktorer mot varandra, vilket kan innebära att en politik genomförs trots att vissa myndigheter har invändningar mot denna.

Finanspolitiska rådet är en myndighet under regeringen vars syfte är att granska och utvärdera finanspolitiken. Det finns ett antal myndigheter och internationella institutioner som på olika sätt granskar och utvärderar den förda politiken, exempelvis Riksrevisionen, Ekonomistyrningsverket, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, OECD och EU. Dessa myndigheter och organisationer spelar var för sig en viktig roll.

Regeringen avser att bedriva en ansvarsfull finanspolitik som säkerställer att hushåll och företag har förtroende för den förda politiken. Marknaden förefaller att ha ett stort förtroende för svensk ekonomi och de offentliga finanserna.

Anf. 101 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag vill börja med att välkomna finansministerns svar. Som jag förstår svaret – finansministern får rätta mig om jag har fel – står Magdalena Andersson inte längre bakom uppfattningen att Finanspolitiska rådet skulle ha spelat ut sin roll. Det tycker jag är ett bra besked för Sverige. Det är ett bra besked för offentliga finanser. Finanspolitiska rådet tillkom under alliansregeringen som ett viktigt sätt att förstärka det finanspolitiska ramverket, att en myndighet under regeringen på ett oberoende sätt skulle utvärdera regeringens politik för att se till att det finanspolitiska ramverket efterlevdes.

När finansministern inte längre anser att Finanspolitiska rådet har spelat ut sin roll blir det desto viktigare att ta vad Finanspolitiska rådet säger på allvar – på största allvar, vågar jag säga. Finanspolitiska rådet säger att regeringens politik är ett brott mot det finanspolitiska ramverket. Att bryta mot det finanspolitiska ramverket försätter svenska jobb, tillväxt, sysselsättning, arbetskraftsdeltagande, investeringar under stor press och osäkerhet. Hur mycket kan vara svårt att uppskatta, men det är tydligt att den stabilitet som finns i Sverige, med tydliga regler för hur den offentliga ekonomin ska skötas, har bidragit till att Sverige haft en god ekonomisk utveckling. Det arbete som inleddes med Anne Wibble, men som till stora

delar gjordes av Göran Persson tillsammans med Centerpartiet och sedermera gradvis har förstärkts, har tjänat Sverige väl.

Nu är det en tuff uppgift som ligger framför sittande regering, och det hade varit en tuff uppgift för vilken regering som än satt. Att återställa styrkan i de offentliga finanserna efter en lång och utdragen kris är givetvis en mycket svår uppgift, som Finanspolitiska rådet påpekar. Tyvärr tar sig denna regering inte an den uppgiften, utan signalerar i stället att det finanspolitiska ramverket ska monteras ned. Den sittande regeringen har redan övergivit ramverket, enligt Finanspolitiska rådet.

I stället för att använda de resurser som finns i ekonomin till att bygga skyddsvallar mot nästa kris, så att vi även då kan skydda jobb och tillväxt i Sverige, väljer regeringen att prioritera utbyggda bidrags-, transfererings- och åtgärdssystem, som enligt de utvärderingar som skett på området och enligt de bästa tillgängliga vetenskapliga resultaten leder till högre arbetslöshet, lägre sysselsättning och längre arbetslöshetsperioder och enligt till exempel IFAU:s studier rent allmänt leder till att ungdomar inte kommer närmare utan snarare längre bort från Arbetsförmedlingen.

Finansministern menar att vissa myndigheters kritik kanske inte kan spela roll för hur politiken utformas. Men nu är det inte vilka myndigheter som helst, och det är inte heller *en* myndighet som har synpunkter på regeringens politik. Arbetsförmedlingen, Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet och Ekobrottsmyndigheten, för att nämna några, kommer alla samfällt till samma slutsats: att den politik som regeringen för inte gynnar eller gagnar Sverige i de avseenden som granskas.

Herr talman! Transparens och öppenhet är väsentligt för att offentlig ekonomi ska fungera väl, för att skattebetalarnas pengar ska användas på bästa sätt och för att vi ska få så hög tillväxt och sysselsättning som möjligt. Det är därför beklagligt att regeringen inte med större allvar tar till sig de synpunkter som bland annat Ekonomistyrningsverket framför och som jag tycker är den allvarligaste kritiken. Man säger att regeringen nu inte längre på ett tydligt sätt redovisar effekten av politiken på offentliga finanser och sysselsättning. Från att vi haft en trend av stegrande öppenhet i offentliga finanser och skötsel av staten har vi nu en återgång till det mörkande och döljande som bland annat ledde till det största utanförskapet vi haft i Sverige.

Anf. 102 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Allvarligt talat, Niklas Wykman, var det så bra att ta upp just överskottsmålet och Finanspolitiska rådet? Om du nu tycker att det är viktigt att man lyssnar på Finanspolitiska rådet – vad tycker de om överskottsmålet? Tycker de att det ska vara kvar, eller tycker de att det ska förändras? Niklas Wykman kanske skulle lyssna på Finanspolitiska rådet ur den aspekten.

Vad gäller kritik från myndigheter kan jag påminna om den debatt vi hade alldeles nyss om arbetsgivaravgifter för ungdomar. Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet, Riksrevisionen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och Arbetsförmedlingen – alla de myndigheterna har sagt att det är en dyr och ineffektiv åtgärd och att man borde kunna använda pengarna på ett bättre sätt. Avser Niklas Wykman att lyssna på de myndigheterna när Moderaterna lägger fram sin motion i höst?

Anf. 103 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Det finns en längtan hos svenska folket efter en regering som tar ansvar för Sverige. Vi hade under den ekonomiska krisen en ansvarstagande regering som tog ansvar för offentliga finanser, jobb och tillväxt. Sverige fick också mycket internationellt beröm för hanteringen.

Magdalena Andersson står här och försöker inta rollen som oppositionspolitiker. Men Magdalena Andersson är finansminister och har att ta ansvar för skötseln av offentliga finanser. Ett ständigt opponerande mot oppositionen kan man förvisso ägna sig åt, men kärnuppgiften som finansminister torde vara att ta ansvar för svensk ekonomi, svenska offentliga finanser, sysselsättning, arbetsmarknad och tillväxt.

Av regeringens egen budget framgår det att utanförskapet kommer att öka under åren framöver. Arbetskraftsdeltagandet kommer att sjunka. Jämviktsarbetslösheten revideras upp. Utgiftstaken höjs med 50–60 miljarder kronor. Häri ligger Magdalena Anderssons ansvar.

Det står förvisso Magdalena Andersson fritt att klaga så mycket som möjligt på oppositionen. Men jag hoppas att finansministern även tar huvudsysslan, att sköta offentliga finanser, på största allvar. Och det är just skötseln av de offentliga finanserna som kritiseras, bland annat av Ekonomistyrningsverket. Transparensen och öppenheten kring politikens effekter monteras ned. Finanspolitiska rådet är i sitt yttrande till regeringen mycket tydligt med att det är första gången man säger att regeringen tydligt bryter mot det finanspolitiska ramverket. En finansminister som bryter mot det finanspolitiska ramverket borde fundera över hur den ekonomiska politiken ska utformas.

Vi är givetvis väldigt tacksamma för att Magdalena Andersson tar sig tid att ge tips om hur Alliansens ekonomiska politik ska se ut. Men vi hoppas också att det läggs väsentlig tid på att utforma en egen ekonomisk politik som inte får kritik av Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket och Finanspolitiska rådet och som inte har negativa sysselsättningseffekter utan tvärtom kan stärka Sverige och ge fler jobb och högre tillväxt.

Min fråga till finansministern i interpellationen var: När så mycket kritik kommer från myndigheter, hur ser regeringen på att detta skadar förutsättningarna för jobb och tillväxt? Sverige är en öppen ekonomi med motsvarande nästan 50 procent av sin bruttonationalprodukt i export. Vi är beroende av att internationella marknader och andra länder litar på oss och känner tillit till att svensk ekonomi står sig stark, klarar kriser och klarar både nedgångar och motgångar.

När det nu råder en så stor osäkerhet kring hur de offentliga finanserna sköts, hur stabil regeringen är, vilken politik som ska föras och vilka löften som gäller eller som avses brytas eller backas ifrån, finns det någon skattning hos regeringen eller finansministern av i vilken utsträckning den här typen av allvarlig kritik eroderar förtroendet och riskerar att hämma tillväxten och sysselsättningsutvecklingen? Finns det i så fall några förslag på åtgärder för att återställa förtroendet till höga nivåer vad gäller hur den svenska finanspolitiken ska skötas framöver?

Anf. 104 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Anledningen till att vi står här i kammaren i dag och debatterar är att regeringen har fått massiv kritik från Konjunkturinstitutet,

Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet, IFAU och så vidare. Snart sagt samtliga oberoende bedömare menar att regeringens politik har en negativ effekt på Sveriges ekonomi.

Så fort man kritiserar regeringen kritiserar man de saker regeringen gör som faktiskt är bra, har vi fått höra tidigare under eftermiddagen. Jag skulle därför vilja börja med att säga att inte allting som regeringen gör är dåligt. Det finns bra saker som regeringen gör. Det är positivt att man satsar pengar på att öka järnvägsunderhållet. Det är också positivt att man satsar 2 miljarder på äldreomsorgen.

Det som kritiken handlar om är allt det andra regeringen gör. Regeringen väljer till exempel att ta bort redan beslutade resurser som skulle ha gått till att skapa en tioårig grundskola och göra förskoleklassen till en del av grundskolan. Det är dåligt att regeringen beslutar om att dra tillbaka pengarna som vi hade avsatt för mer matematikundervisning i skolan. Det är negativt att regeringen drar tillbaka den satsning som Alliansen gjorde i vår budget vi fick igenom för 2015 på att införa fler förstelärartjänster och därigenom ge de duktigaste lärarna ett tydligt lönepåslag.

Det här är dåliga saker. Det som framför allt är dåligt är grunden i den socialdemokratiska ekonomiska politiken, nämligen skattehöjningar på jobb och företagande för finansiering av utbyggda bidrag och utbyggda arbetsmarknadspolitiska program. Allt det andra har vi ingen kritik mot, utan kritiken gäller just de här delarna, som är fundamentet i den socialdemokratiska politiken.

Att högre skatter leder till att färre företag anställer håller till och med regeringen själv med om. Det står väldigt tydligt i regeringens budget, som jag varit inne på tidigare under eftermiddagen. Att höjda bidrag leder till att fler människor fastnar i bidragsberoende, till att man söker färre jobb och till att tröskeln höjs för vilka jobb man vill ta – alla jobb är inte så himla roliga – är också tydligt fastslaget i forskningen, men det är någonting som finansministern aldrig har bemött här i kammaren.

Avslutningsvis kan vi konstatera att Arbetsförmedlingen i en av sina senaste rapporter slog fast att arbetsmarknadspolitiska åtgärder har den effekten att det är mindre chans att du får ett arbete om du deltar i dem. Det minskar företagets vilja att anställa.

Vi höjer skatterna på att arbeta. Vi höjer bidragen för att inte arbeta. Sedan ökar vi antalet arbetsmarknadspolitiska program som låser människor i utanförskap. Summan av kardemumman är väldigt tydlig. Det blir färre jobb och lägre sysselsättning.

Det är ingen slump att alla de oberoende ekonomiska kommentatorerna kommer fram till den slutsatsen. Faktum är att vi har haft många debatter här i kammaren där jag med flera har försökt ställa finansministern mot väggen. Vad ni för åtgärder för att kompensera för detta? Svaren är obefintliga.

Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! I slutet på mitt förra interpellationssvar radade jag upp en rad åtgärder, Fredrik Schulte, för att vi ska stärka tillväxt och sysselsättning i Sverige. Jag tror inte att jag behöver upprepa dem. Vi drog dem alldeles nyss.

För protokollet vill jag läsa in vad Finanspolitiska rådet skrev förra året. Under den tid Niklas Wykman arbetade på Finansdepartementet ansåg Finanspolitiska rådet att det fanns en risk att det finansiella sparandet 2014 skulle bli lägre än vad som var stabiliseringspolitiskt motiverat. Det skrev också att man bedömde att överskottsmålet inte skulle nås under innevarande konjunkturcykel och att alliansregeringen borde ha deklarerat att det förelåg en avvikelse från överskottsmålet. Man ansåg alltså att alliansregeringen bröt mot överskottsmålet. Det var en väldigt tydlig kritik från Finanspolitiska rådet.

Precis som jag har redogjort för i mitt svar tycker jag att det är bra att man får synpunkter från olika externa bedömare. Sedan har regeringen ett samlat ansvar för att föra en väl avvägd politik. De enskilda externa bedömarena och utvärderarna har inte alltid det samlade ansvaret på det sätt som regeringen har och inte heller den samlade synen. Det handlar för regeringen om att genomföra en väl avvägd politik. Det är också det vi gör när vi bland annat minskar de underskott som vi ärvde efter den tidigare alliansregeringen.

Det lät på Niklas Wykman som att han hade en annan syn på hur man skulle använda de externa bedömarena. Det var viktigt att man mer bokstavligt skulle ta till sig allting som de sa. Jag undrar om Niklas Wykman i Moderaternas motion som kommer i höst avser att ta till sig de externa bedömare, som till exempel Finanspolitiska rådet, som tycker att man bör ändra överskottsmålet samt alla de remissinstanser och externa bedömare som anser att de nedsatta socialavgifterna för unga är en mycket dyr och ineffektiv åtgärd och inte ett effektivt sätt att använda skattebetalarnas pengar. Niklas Wykman verkade ha en lite annan syn på hur man ska väga råden än vad regeringen har.

Anf. 106 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Det är självklart centralt att lyssna på vetenskapen, professionella bedömare och de personer som är satta att utvärdera effekten av olika reformer och den samlade politiken. Sedan får man göra just en samlad bedömning av vad som är motiverat.

Frågorna till finansministern kretsar kring huruvida en sådan massiv myndighetskritik kan föranleda några förändringar av politiken. De kretsar också kring huruvida en sådan massiv och samlad kritik kan påverka förtroendet för finanspolitiken i dess helhet. Finansministern bör ha den typen av debatter med oss i oppositionen för att också få tillfälle att redogöra för eventuella orsaker till att man inte vill agera i enlighet med expertmyndigheternas utlåtanden.

Några sådana konkreta förslag har jag inte hört från finansministern. I stället försöker man förminska problemet genom att säga att enskilda myndigheter i enskilda fall skulle ha andra åsikter eller avvikande meningar. Finansministern försöker också förklara bort Finanspolitiska rådets kritik. Det står var och en fritt och att gå in och läsa det pressmeddelande som Finanspolitiska rådet skickade när nuvarande regering presenterade sin första budget. Det är första gången det så tydligt säger att en regering bryter mot det finanspolitiska ramverket.

I övrigt hoppas jag att finansministern återkommer i höst med en budget där man tydligt redovisar effekterna av den förda politiken på sysselsättningen och offentliga finanser så att vi slipper en debatt om öppenhet

och mörkande av politikens effekter. Detta är min sista debatt med finansministern. Jag vill därför önska en trevlig sommar och önska bästa välgång med att reda ut den situation som råder runt om i Europa. Där har finansministern ett viktigt värv som jag hoppas går bra.

Anf. 107 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! När finansministern möter kritik mot själva kärnan i regeringens politik är hennes svar att det är en väl avvägd politik, och sedan hackar hon lite på den gamla alliansregeringen. Det är intressant att vi har en finansminister som inte kan stå upp och argumentera för kärnan i sin ekonomiska politik. Det är kanske inte så konstigt. Det är väldigt svårt att argumentera för att höjda skatter för att finansiera höjda bidrag och ineffektiva arbetsmarknadspolitiska insatser skulle leda till fler jobb.

Dessutom möts man av massiv kritik från så gott som alla oberoende ekonomiska kommentatorer men väljer att själv inte räkna på effekten av sin politik. När andra aktörer räknar efter de beräkningskonventioner som Finansdepartementet använder sig av kommer de fram till att det handlar om åtminstone 20 000 färre jobb. Då är det kanske inte så konstigt att man väljer att försöka hacka på den tidigare alliansregeringen, trots att den tidigare alliansregeringen fick högsta betyg av externa aktörer. Inte minst kan vi konstatera hur OECD lovprisade den tidigare regeringen och den tidigare regeringens hanterande av finanskrisen och de strukturella reformer som man genomförde.

Angående Finanspolitiska rådet är det viktigt att konstatera att Finanspolitiska rådet inte vill avskaffa överskottsmålet. Det vill justera ned överskottsmålet, men det vill inte avskaffa det. Att finansministern vill avskaffa det för att kunna möta väljarna med fläsk i valbudgeten 2018 är ett väldigt ohederligt sätt att argumentera.

Anf. 108 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag noterar, Fredrik Schulte, att det förslag som Finanspolitiska rådet har för överskottsmålet skulle innebära en mindre stram politik än om man bara hade balansmål.

Det är bra att vi har många externa bedömare som kan titta på regeringens politik. De har inte bara tittat på den här regeringens politik utan även på den förra regeringens politik. En del saker tycker externa bedömare är bra, och andra saker tycker externa bedömare är mindre bra eller kanske till och med dåliga.

Det förekommer väldigt mycket kritik från bedömarna mot den förra alliansregeringen, och det förekommer också en hel del kritik mot den nuvarande regeringen. Min bedömning är att den kritiken inte är större under den nuvarande regeringen än vad den var under den förra regeringen.

Vi har till exempel haft uppe arbetsgivaravgifter för ungdomar. Det är en reform på 20 miljarder varje år. Det är något som alla expertmyndigheter bedömer är ett väldigt dyrt och ineffektivt sätt att använda våra gemensamma resurser på.

Det regeringen nu gör efter åtta år med alliansregering är att styra om politiken. Det gör vi efter att ha ärvt ett stort underskott i de offentliga finanserna. Samtidigt ser vi en hög arbetslöshet, en hög ungdomsarbetslöshet, en hög långtidsarbetslöshet och skolresultat som faller snabbare än i något annat OECD-land.

Det handlar om att vända skutan och att göra det på ett ansvarsfullt sätt. Det är därför vi nu för en politik där vi steg för steg kopplar ett fast grepp om de offentliga finanserna, betar av de underskott som vi ärvde och genomför mer effektiv politik för att få fler ungdomar i arbete.

Det gör vi bland annat genom att de som inte har gymnasieutbildning ska få möjlighet att få gymnasieutbildning och genom att fler ungdomar ska få möjlighet att gå på en högre utbildning. Vi gör det också genom att massivt investera i skolan och inte minst i lärarnas situation och lärarlöner. Där kommer ett stort paket i höstens budget.

Det är en väl avvägd och ansvarsfull politik som kommer att stärka tillväxt och sysselsättning i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 22 Svar på interpellation 2014/15:603 om EU-skatt på finansiella transaktioner

Anf. 109 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat mig om jag och regeringen beslutat huruvida vi avser att verka för att ansluta Sverige till euroländernas initiativ att införa en skatt på finansiella transaktioner. Fredrik Schulte frågar vidare om jag anser att Sverige bör ansluta sig till eurozonens skatt på finansiella transaktioner. Fredrik Schulte frågar också om jag gör en annan bedömning än EU-kommissionen om att en skatt på finansiella transaktioner kommer att få en påtaglig negativ effekt på tillväxten.

Elva av EU:s medlemsländer deltar i ett fördjupat samarbete och diskuterar hur en skatt på finansiella transaktioner ska utformas. Sverige är inte ett av de elva medlemsländerna.

Det förslag som avsågs i kommissionens konsekvensanalys var en bred skatt på i stort sett alla finansiella instrument i alla medlemsländer. Hur det slutgiltiga förslaget från de elva medlemsländerna kommer att se ut vet vi ännu inte eftersom förhandlingarna fortfarande pågår. Sverige verkar för att den negativa effekten av det slutgiltiga förslaget ska bli så små som möjligt för icke deltagande länder.

Regeringen har inte för avsikt att verka för att Sverige ska ansluta sig till det pågående arbetet med en skatt på finansiella transaktioner inom EU. Regeringen följer det fortsatta arbetet i de elva medlemsländerna noga.

Anf. 110 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! I Europa finns ett starkt tryck på att banksektorn ska vara med och bära en större skattebörda. Det är en utgångspunkt som jag delar. Banksektorn är underbeskattad. Frågan är hur man ska göra det på bästa sätt. I sin iver att komma till rätta med detta och mot bakgrund av att vi hade ett oansvarigt agerande från många banker under finanskrisen, som skattebetalarna fick rycka ut och rädda runt om i Europas länder, har man pressat fram detta förslag om att införa en finansiell transaktionsskatt i EU. Det är nu elva EU-länder som diskuterar att införa den.

Förslaget kommer att innebära att alla finansiella transaktioner i unionen kommer att beskattas. Det kommer att innebära att när AP-fonderna ska göra omplaceringar av sina värdetillgångar kommer de att få betala skatt på det. Det innebär att bankerna, när de ska låna upp pengar eller ändra sina tillgångsplaceringar, kommer att få betala skatt på det. Det innebär att vi kommer att få lägre avkastning på sparande och högre bolåne-kostnader för att kompensera detta.

Inte minst kommer det att leda till att investeringar som utländskt kapital vill göra här i Europa kommer att minska. Det är mycket bättre att göra den investeringen i länder där man inte har en finansiell transaktions-skatt. När EU-kommissionen tittade på effekterna av att införa en sådan här finansiell transaktionsskatt eller Tobinskatt, som det också heter, kom man fram till att det kunde röra sig om uppemot 1,5 procent i lägre tillväxt nominellt och strukturellt.

Detta skulle innebära kraftiga försämringar vad gäller Europas möjligheter att tackla de kommande utmaningarna i form av att kunna öka vårt välstånd, att kunna se till att parera demografiska förändringar och att kunna se till att fortsätta satsa på välfärden. 1,5 procent i lägre tillväxt är ganska allvarliga signaler. Ändå väljer många av Europas länder att gå fram med det här.

Från Alliansens sida har vi varit tydliga: Det här är absolut inte aktuellt. Från regeringens sida är det som i så många andra fall otydlighet som gäller. I Socialdemokraternas Europavalmanifest inför valet till Europaparlamentet 2014 stod att man ville införa denna finansiella transaktionsskatt.

Miljöpartiet, som också sitter i regeringen och som Socialdemokraterna måste förhandla med, är tydligt för detta förslag. Detta är inte första gången som vi hör finansministern stå här i talarstolen och säga: Nej, vi har inga planer på att göra det här. Sedan gör man det ändå, för man tvingas med kniven mot strupen från Miljöpartiet att fatta tokiga beslut.

Det är positivt att vi nu får beskedet från finansministern att det inte finns några sådana planer just nu. Men jag skulle vilja ha garantier för att regeringen inte kommer att verka för att gå med i den finansiella transaktionsskatten. Den skulle få så negativa konsekvenser för samhällsekonomin att det är angeläget att få ett besked från regeringen.

Anf. 111 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Regeringen har tillsatt en utredning för att se över en finansiell aktivitetsskatt i stället. Det var någonting som Moderaterna före valet sa att de var intresserade av. Men när vi gick ut och berättade att vi avsåg att tillsätta utredningen var Moderaterna plötsligt skeptiska.

Min fråga till Fredrik Schulte är: Stöder Moderaterna nu att vi tillsätter en utredning för att se över möjligheterna att införa en finansiell aktivitetsskatt på den finansiella sektorn på det sätt som ju ligger helt i linje med det som Moderaterna tyckte i valrörelsen? Är det beskedet från valrörelsen som gäller för Moderaterna, eller är det den skepticism som rådde när regeringen aviserade utredningen?

Anf. 112 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Moderaterna ställer sig positiva till att se över alternativ för hur man kan öka beskattningen på den finansiella sektorn. Personligen hade jag helst – och detta är återigen bara min personliga åsikt – velat se

en konstruktion där man beskattar kapitalunderfinansiering i bankerna snarare än en aktivitetsskatt.

Problemet är just att vi kan se den inriktning som finansministern har flaggat för när det gäller hur man vill utforma en sådan skatt, som vi ställer oss avvaktande till. Det handlar också, inte minst, om det faktum att det måste finnas tydliga garantier för att en sådan skatt inte bara leder till att man ökar det allmänna skatteuttaget utan att man också skiftar och ser till att till exempel minska bolagsskatten.

Innan Magdalena Andersson kommer med tydliga sådana besked tror jag att hon kommer att mötas av en skepsis från oppositionen. Om höjda bankskatter bara ska användas för att finansiera ytterligare bidragshöjningar kommer det nog att få dålig genklang i oppositionen.

Sedan tycker jag att det är beklämmande att finansministern inte svarar på min fråga. Här har vi alltså ett förslag som EU-kommissionen själv har konstaterat skulle få katastrofala ekonomiska konsekvenser – upp till 1 ½ procent i lägre tillväxt. Vi har sett hur Socialdemokraterna och inte minst Miljöpartiet svajar i vad man tycker. Sedan kan alltså inte finansministern tydligt markera att detta inte kommer att inträffa.

Jag får bara mer och mer känslan av att vi ser en ny Saudiaffär utspela sig. Jag försöker inte på något sätt försvara att vi skulle ha haft en fortsatt försäljning av militära vapen till Saudiarabien. Men det är lite intressant hur Stefan Löfven säger: Jo, det ska vi ha! Sedan kommer Miljöpartiet, sätter kniven mot strupen och tvingar regeringen att byta ståndpunkt.

Vi ser hur Miljöpartiet nu till varje pris försöker tvinga fram en nedläggning av kolkraftverken i Tyskland – någonting som skulle ge enorma belastningar på statens ekonomi i form av minskade tillgångsvärden. Frågan är nu: Kommer regeringen att agera på samma sätt i denna fråga? Är det så att Magdalena Andersson egentligen inte tycker om den finansiella transaktionsskatten, men att Miljöpartiet sätter kniven mot hennes strupe och tvingar henne att gå med på det?

Man får nästan den känslan nu när Magdalena Andersson vägrar att svara på frågan. Hon svarar inte på frågan om hon gör en annan bedömning av förslaget effekt än vad EU-kommissionen gör, det vill säga att den skulle vara väldigt negativ. Hon svarar inte på frågan om ifall hon kan garantera att regeringen inte kommer att lägga fram ett förslag om att Sverige i framtiden ska gå med i FTT-systemet.

Herr talman! Det här är oroväckande. Jag hoppas att finansministern nu tar chansen och svarar på frågan. Kan finansministern garantera att hon inte kommer att verka för att Sverige ska gå med i FTT:n?

Anf. 113 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är intressant att Fredrik Schulte säger att han vill höja beskattningen på banksektorn men sedan säger att om vi höjer beskattningen måste vi sänka skatten. Sanningen är att Fredrik Schultes parti, Moderaterna, sänkte skatten på bankerna med ungefär 4 miljarder när de var i regeringsställning. Det var resultatet av Moderaternas politik.

Vi föreslår att man ska utreda den finansiella aktivitetsskatten för att öka skatteuttaget på finanssektorn. Vi avser att använda de pengarna till viktiga utgiftsreformer och inte till att i huvudsak sänka skatten. Vi ser stora behov, inte minst i våra skolor och av infrastrukturinvesteringar. Det finns en rad behov och utmaningar inom välfärdssektorn, till exempel

äldreomsorgen och sjukvården. Det finns stora behov som behöver fyllas. Där kan finanssektorn ge ett större bidrag än de gör i dag.

Det går inte att säga i dag vilken effekt förslaget om finansiell transaktionsskatt kommer att ha eftersom det inte finns något färdigt förslag. Det går inte att göra någon effektberäkning av förslaget innan vi vet hur det ser ut.

Regeringen och Sverige deltar inte i arbetet med att ta ut skatten. Där emot följer vi arbetet noggrant för att värna att vi och andra länder som står utanför skatten inte drabbas på ett otillbörligt sätt.

Anf. 114 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Moderaternas ingångsvärde är att vissa skatter inte är jätteskadliga för ekonomin medan andra skatter är väldigt skadliga för ekonomin. Då är vi öppna för att höja de skatter som inte är särskilt skadliga för att kunna sänka de skatter som är skadliga. Det är ganska enkel logik. Men det är en logik som Magdalena Andersson inte vill ta till sig eftersom hennes, liksom hennes partis, affärsidé är och alltid har varit att ständigt höja skatten.

Vi är positiva till att höja skatten på banksektorn, men det kan inte leda till att Socialdemokraterna i sin tur tar pengarna till att höja bidragen. Pengarna måste användas till att förbättra näringslivsklimatet.

Vi är överens om att banksektorn är underbeskattad. När Göran Persson och Pär Nuder var i den socialdemokratiska ledningen insåg de, precis som vi gör, att hög bolagsskatt är ett problem. Det är alltså beklämmande att finansministern läser sig på ett sådant sätt att hon inte är beredd att föra en mer seriös diskussion över blockgränsen.

Alla skattehöjningar som regeringen lägger fram syftar till en sak, nämligen till att bygga ut bidragssystem och arbetsmarknadspolitiska program. Det är vi inte beredda att ställa oss bakom.

Herr talman! Jag kan än en gång konstatera att finansministern vägrar att svara på frågan. Hon vägrar att svara på om hon kan garantera att hon inte kommer att lägga fram ett förslag om att gå med i den finansiella transaktionsskatten. Anledningen till att hon inte kan svara på det är antagligen att hon har kniven mot strupen och ett miljöparti som vill att regeringen och sossarna ska fatta tokiga beslut, varav det här är ett.

Anf. 115 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Sin vana trogen fabulerar Fredrik Schulte fritt om regeringens interna arbete.

Regeringen utreder nu en finansiell aktivitetsskatt för att på så sätt höja beskattningen för den finansiella sektorn. Det låter trevligt att Fredrik Schulte säger att han också vill att vi ska höja beskattningen av den finansiella sektorn. Jag kan dock konstatera att resultatet efter åtta år med Fredrik Schultes parti vid Finansdepartementet är att man har minskat beskattningen av den finansiella sektorn.

Det är bara en av den långa raden skatter som den förra regeringen sänkte. Man sänkte skatterna på ett sådant sätt att vi inte har tillräckliga resurser för att klara välfärden. Det är väl därför som skolresultaten faller snabbare än i något jämförbart land, som många kvinnor har gått ned i

arbetstid för att ta hand om sina äldre och anhöriga eftersom äldreomsorgen inte håller tillräckligt hög kvalitet, som en mindre andel av ungdomskullarna än tidigare får möjlighet att gå en högre utbildning och så vidare.

Men nu är det dags att ändra den politiken och se till att genomföra viktiga framtidsinvesteringar så att vi kan säkra jobb och tillväxt i Sverige. En viktig finansieringskälla kommer att vara ökad beskattning av den finansiella sektorn, via den finansiella aktivitetsskatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2014/15:119

22 juni

Svar på
interpellationer

§ 23 Svar på interpellation 2014/15:613 om höjningen av a-kassans tak

Anf. 116 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat mig om 2 000 kronor mer i månaden för den som jobbar i förhållande till den som lever på bidrag är en tillräcklig skillnad för att det ska löna sig att arbeta. Fredrik Schulte frågar också om jag anser att det är rimligt att en arbetslös kan få mer i bidrag för att inte jobba än många heltidsanställda får i lön.

Regeringen vill ha en arbetslöshetsförsäkring som ger människor ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och som stimulerar till långsiktig omställning på arbetsmarknaden. Tyngdpunkten i dessa båda uppgifter varierar dock med arbetslöshetstiden. Vid kortare arbetslöshet fungerar arbetslöshetsförsäkringen i huvudsak som en inkomstförsäkring. Vid längre arbetslöshet ökar inslaget av omställningsförsäkring. Försäkringen ger då stöd och hjälp så att den arbetslöse kan återgå till arbetslivet så snabbt som möjligt.

Ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen vilar sedan lång tid tillbaka på den så kallade inkomstbortfallsprincipen. Ersättningen baseras på den försäkrade inkomsten, det vill säga den inkomst man har haft när man har arbetat. Därmed blir ersättningen hög om inkomstbortfallet är stort och låg om inkomstbortfallet är litet. Ersättningen blir därför högre för personer som tidigare haft en hög inkomst än för låginkomsttagare. Att inkomstbortfallsprincipen måste värnas är en av de saker som alla partier, inklusive Moderaterna, står bakom i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen.

Inkomsttryggheten är viktig för en effektiv matchningsprocess. Men det måste göras en avvägning mellan å ena sidan trygghet och bra matchning och å andra sidan drivkrafter för att undvika arbetslöshet. Alltför höga ersättningar under lång tid kan förlänga arbetslöshetstiderna genom att det blir mindre lönsamt att arbeta. Alltför låga ersättningar kan leda till att arbetslösa tvingas ta det första jobbet som erbjuds, oavsett om det matchar deras kompetens eller inte.

Under de borgerligas åtta år i regeringsställning urholkades arbetslöshetsförsäkringens roll som inkomstförsäkring märkbart. Det har gjort att Sverige har en lägre ersättningsnivå än flera andra EU-länder. Med höjningen av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen stärker regeringen nu inkomsttryggheten och underlättar matchning och omställning på arbetsmarknaden.

Anf. 117 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Den här frågan är kärnan i konflikten mellan höger och vänster. Moderaterna tycker att en av de absolut mest bärande principerna för samhällets utveckling är att det ska löna sig att arbeta. Det finns framför allt två skäl till det.

För det första är det rätt. Hårt arbete måste löna sig. Vi kan inte skicka samhällssignalen att människor som går upp på morgonen, sliter hårt, arbetar och bidrar till Sveriges välbefinnande och till att finansiera välfärden inte ska tjäna på att göra det. Det är en moraliskt viktig princip som är nödvändig för att vi inte ska bygga ett samhällsklimat där människor väljer bort arbete för att leva på bidrag.

För det andra är det viktigt eftersom höjda bidrag leder till högre arbetslöshet. Det är mycket tydligt fastlagt forskningsmässigt. OECD kan i en metastudie – en studie där de tittar på all seriös internationell forskning som bedrivs på området – tydligt belägga att höga bidrag leder till att färre människor kommer i jobb.

I Sverige arbetar myndigheten IFAU med att utvärdera frågorna. De konstaterar tydligt att ju högre taket i a-kassan är desto mindre blir människors benägenhet att söka jobb. Det beror framför allt på tre saker.

För det första söker människor färre jobb när de har en högre a-kassa. Det blir ett mindre intensivt jobbsökande.

För det andra väljer man bort jobb som kanske inte är så spännande. Vi kan till exempel nu när det är sommar och vi har många ungdomar som är utan sommarjobb konstatera att det finns bärplockarföretag som vill anställa svenska ungdomar till kollektivavtalsenliga löner, men intresset är så svalt att man tvingas söka arbetskraft till och med i Thailand. Så såg det inte ut för bara tio år sedan. För tio år sedan var svenska ungdomar i mycket större utsträckning ute på jordgubbsfält och liknande och plockade bär och tjänade pengar på det sättet. I dag har man blivit mer kräsen. Det är klart att ekonomiska incitament spelar roll.

För det tredje är det på det sättet att har man en politik där nivåerna i bidragssystemen är sådana att det inte lönar sig att arbeta kommer många människor som har fastnat i bidragsberoende, som har fått sämre självförtroende, som kanske har tappat sociala kontakter och tappat kontakten med arbetsmarknaden att känna att tröskeln blir för tuff att ta sig över.

Regeringen lägger nu fram förslag som innebär att den som är arbetslös och har tjänat mycket pengar tidigare får en bidragshöjning på 5 000 kronor i månaden. Då lönar det sig inte att arbeta. Den arbetslösa advokaten kommer att få mer i bidrag för att inte arbeta än vad till exempel många servitriser får för att jobba och slita. Det är en moraliskt felaktig politik, och det är en politik som kommer att leda till högre arbetslöshet.

Anf. 118 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Nej, Fredrik Schulte, det här är inte bara en fråga mellan höger och vänster i politiken. Det är faktiskt en fråga mellan Moderaterna och alla andra partier i Sveriges riksdag. Det är bara Moderaterna som inte vill se en höjning av taket i a-kassan. Alla andra partier ser att det här är en viktig del av en omställningsförsäkring som skapar stabilitet och trygghet på arbetsmarknaden, som är bra för den långsiktiga tillväxten av jobb i Sverige.

Om du har den typ av trygghet i omställning som finns i både en bra a-kassa och en väl fungerande arbetsmarknadspolitik får du också medarbetare på företagen som kan samverka snarare än motarbeta när man behöver göra till exempel strukturomvandlingar. Det är en viktig del i den svenska modellen, som har varit bra för Sverige och stärkt omvandlingen i det svenska samhället. Det är någonting som alla partier utom Moderaterna faktiskt ser.

Anf. 119 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Nej, Magdalena Andersson har ganska fundamentalt missuppfattat hur debatten i den här frågan går. Nu ska inte jag göra mig till tolk för några andra partier än mitt eget. Det finns andra borgerliga partier som har varit mer öppna för att höja taket i a-kassan, men det har varit utifrån utgångspunkten att man vill ha mer av en flexicuritymodell, det vill säga att man vill luckra upp LAS och MBL för att göra arbetsmarknaden mer flexibel. Och man kan titta på betänkandet från i våras som handlade om nivån i a-kassan. Samtliga allianspartier reserverade sig mot regeringens politik.

Jag måste säga att det är aningen iögonfallande att finansministern inte följer den politiska debatten i en så pass central fråga. Det är också intressant att finansministern inte argumenterar i sak för att en sådan här politik skulle fungera. OECD och IFAU, den samlade forskningen, är mycket tydliga. Högre tak i a-kassa leder till högre arbetslöshet.

Jag skulle vilja ta upp ett exempel, herr talman. Det är ett exempel som jag brukar ta upp här i talarstolen, för jag tycker att det är så talande. Jag har en kompis. Han jobbar som webbdesigner. Han har en relativt god inkomst, 30 000 kronor i månaden. Han har en lillasyster som tog studenten förra året och som kort därefter fick sitt första jobb, som servitris.

När jag var hemma hos min kompis och vi diskuterade inför valet kunde vi konstatera följande: Om min kompis blir arbetslös kommer han med Socialdemokraternas politik att få mer pengar i a-kassa än vad hans lillasyster får i lön.

Det här skapar praktiska problem i form av att fler människor kommer att låsas i utanförskap. Men framför allt, herr talman, skapas det värderingsmässiga problem. Det lönar sig inte att arbeta. Jag undrar vad det är för signal man sänder ut i samhället när man säger: Du kan tjäna mer på att inte arbeta än på att arbeta.

Herr talman! Det finns åtskilliga företag som erbjuder privata försäkringar. Det gör att den som vill försäkra sig, den som har höga kostnader och som vid arbetslöshet vill vara säker på att inte behöva lämna hus och hem, kan betala en försäkringspremie och på så sätt säkerställa att man inte hamnar i ekonomiska trångmål.

Den här frågan handlar egentligen om att Magdalena Andersson vill hjälpa höginkomsttagare att slippa betala den premien. Höginkomsttagare ska kunna få högre bidrag än vad hårt arbetande servitriser, vårdbiträden och så vidare får. Jag har i en uträkning i interpellationen konstaterat att det handlar om ungefär 2 000 kronor för ett vårdbiträde. 2 000 kronor är skillnaden mellan att arbeta och att vara arbetslös. Det är inte acceptabelt. Det är en politik som kommer att bygga ut utanförskapet, som kommer att skapa en bidragskultur och som kommer att ta oss tillbaka dit där vi var före Alliansens tid vid makten.

Men vet du vad, herr talman, jag tror att det är finansministerns motiv. Jag tror att det är dit finansministern vill, för då kan hon stå och säga: Titta vad duktiga vi var! Vi sänkte arbetslösheten. Då har man egentligen bara låst in människor i bidragssystem.

Anf. 120 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har en livlig fantasi, vilken han återigen har gett uttryck för under eftermiddagens interpellationsdebatter.

Inkomstbortfallsprincipen är grundläggande i våra socialförsäkringar och även i arbetslöshetsförsäkringen. Inkomstbortfallsprincipen var någonting som alla partier, även Moderaterna, ställde sig bakom i Socialförsäkringsutredningen. Det Fredrik Schulte nu står och klagar på är just ett utfall av inkomstbortfallsprincipen. Om Fredrik Schulte tycker att man ska ha en grundförsäkring i stället för en inkomstbortfallsprincip i våra olika försäkringssystem kanske han ska börja med att övertyga sina egna partivänner.

Anf. 121 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Ännu en gång kan man konstatera att det är påtagligt att finansministern inte följer den politiska debatten.

När betänkandet från den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen kom var Moderaterna mycket tydliga med att man inte stöder den linjen. Ja, vi hade en företrädare där, en tidigare riksdagsledamot, som landade i ståndpunkter som inte var förankrade i partiet. Det vet Magdalena Andersson. Hon borde i varje fall veta det. Det har tagits upp i debatter här ett otal gånger. Det har tagits upp i reportage i *Aktuellt* och så vidare. Att Magdalena Andersson försöker hävda något annat är minst sagt lite märkligt.

Det är också märkligt att finansministern tydligt undviker att ta den sakpolitiska debatten och bara säger: Partierna tycker si, och partierna tycker så. Det här är en princip vi har haft länge och så vidare.

Argumentera i sak! Har OECD fel? Har IFAU fel? Leder höjda bidrag till högre arbetslöshet? Eller har det den omvända effekten, att det leder till lägre arbetslöshet? Det finns ingen ekonom och ingen forskningsrapport som visar på det. Ändå envisas Magdalena Andersson med att driva frågan om att höja bidragen.

Det tillsammans med att man bygger ut arbetsmarknadspolitiska program är någonting som hon själv har konstaterat inte leder till fler jobb. Och allt detta ska finansieras med kraftigt höjda skatter på jobb och företagande. Sedan undrar finansministern varför alla oberoende ekonomiska bedömare helt skåpar ut regeringens politik. Hon kan inte ens försvara den själv här i talarstolen.

Nåväl, detta är min sista replik i den här debatten. Jag tänker inte önska finansministern glad sommar. Vi kommer att debattera i morgon, så vi tar det då.

Anf. 122 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag ser fram emot att få debattera med Fredrik Schulte i morgon igen och få höra vilka olika fantasier han har då om hur jag och regeringen tänker och om regeringens interna arbete. Det är alltid lika uppmuntrande och roande att få lyssna på Fredrik Schultes fantasier.

Jag har argumenterat i sak och säger att det finns avvägningar i hur man ska utforma a-kassan. Har man en för dålig a-kassa riskerar man att försämra matchningen på arbetsmarknaden. Har man för höga ersättningsnivåer under för lång tid riskerar man att minska drivkraften att söka arbete. Häremellan finns en avvägning.

Många av de ekonomer som har varit ute i debatten i Sverige tycker att det är lämpligt att höja taket i a-kassan. Taket har blivit urholkat under åtta år med en moderatledd regering. Många tycker att det är en lämplig avvägning att göra den här förstärkningen nu.

Sedan finns det på längre sikt något som inte syns i de enklaste nationalekonomiska modellerna, någonting om samhällskontraktet som betyder något för hur arbetsmarknaden fungerar. Med ett samhällskontrakt med en väl fungerande omställningsförsäkring och med en bra arbetsmarknadspolitik har du goda möjligheter till omställning – broar från de gamla jobben till de nya.

Då får vi också en fackföreningsrörelse som kan ta ansvar i tider av omställning, och det är det som den svenska fackföreningsrörelsen har gjort. De motarbetar inte alla typer av förändringar, utan de kan vara konstruktiva samarbetspartner när man behöver göra strukturförändringar i företaget. Det är, och har varit, en styrka för svensk ekonomi och är något som skiljer oss från flera andra länder i Europa som inte har den typen av ansvarstagande fackföreningsrörelser. Det beror just på samhällskontraktet, just det kontrakt som Fredrik Schulte och hans moderater vill riva ned. Det vore förödande för Sverige.

Vi ses i morgon.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 24 Svar på interpellationerna 2014/15:635 och 657 om regeringens arbete mot islamistisk extremism

Anf. 123 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat justitie- och migrationsministern hur han ser på problemet att ingen åtalats med nuvarande terroristlagstiftning, vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att säkerställa att de som planerar terrorism från Sverige i högre grad kan straffas och om till exempel ansvarig åklagarenhet kommer att få ökade resurser. Han har även frågat om regeringen överväger legala åtgärder för resande med dubbla medborgarskap, exempelvis utvisning vid konstaterat terrorbrott. Interpellationen har överlämnats till mig att besvara.

Markus Wiechel har frågat mig om jag anser att det är rimligt att personer som varit anslutna till terrororganisationer inte straffas utan till och med får privilegier, att svenska skattemedel går till organisationer som har kopplingar till jihadism eller salafism, samt om jag och regeringen verkar för en översyn av vart statliga medel går så att de inte används för att froda extremism. Han har också frågat vilka åtgärder jag vidtagit och avser att vidta för att förhindra nyrekrytering av jihadister eller salafister och för att öka polisens befogenheter att förhindra verksamhet kopplad till islamsk terrorism.

En effektiv terrorismbekämpning kräver både förebyggande och repressiva åtgärder som kompletterar varandra. Inom Regeringskansliet pågår nu ett arbete med att ta fram en ny nationell strategi mot terrorism. Genom strategin avser regeringen att ta ett helhetsgrepp om de åtgärder som krävs för att motverka terroristbrottslighet. Särskilt fokus kommer att ligga på det förebyggande området, där det handlar om att påverka personers vilja att begå eller stödja terroristbrottslighet. Regeringen planerar även att presentera en handlingsplan för att värna samhället mot våldsbejakande extremism i syfte att tydliggöra målgrupper, åtgärdsområden och behovet av samverkan.

Självklart är det viktigt att lagföra de individer som gjort sig skyldiga till brott. I svensk rätt finns ett särskilt straffansvar för terroristbrott, liksom för försök, förberedelse och stämpling till sådana brott. Även offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott är kriminaliserat. Svenska domstolar är behöriga att döma över dessa brott även om de begåtts utomlands av svenska medborgare. I motsats till vad Roger Haddad påstår har åtal väckts för brott enligt lagen om straff för terroristbrott, och det finns även exempel på åtal som lett till att personer dömts för förberedelse till terroristbrott.

Terroristbrottslighet är generellt sett svårutredd. Tvångsmedel kan inte användas i utlandet. Svenska brottsbekämpande myndigheter är hänvisade till att begära rättslig hjälp av myndigheter i det land där den misstänkte befinner sig. I konfliktzoner finns dock ofta inte en fungerande statsapparatur, varför det inte är möjligt att begära rättslig hjälp ifrån dessa stater.

Personer som reser till konfliktområden för att delta i terroristhandlingar eller terroristträning utgör ett hot på platsen de reser till och utsätter även sig själva för fara. De som återvänder till Sverige kan utgöra ett allvarligt attentatshot i Sverige och andra länder och även radikaliseras och rekryteras nya personer till att resa eller stödja våldsbejakande extremism på annat sätt. En särskild utredare har analyserat behovet av lagändringar för att Sverige ska leva upp till de krav på straffrättslig reglering som ställs i den resolution om bland annat åtgärder för att motverka att personer reser utomlands i syfte att begå terroristhandlingar som antogs av FN:s säkerhetsråd i september förra året. Utredaren, som redovisade detta uppdrag den 17 juni i år, har lämnat förslag till nya straffbestämmelser om bland annat terrorismresor.

Även vid en utökad kriminalisering kommer svårigheterna med att utreda och bevisa den här typen av brottslighet att göra sig gällande. Samtidigt är det grundläggande i en rättsstat att det ställs höga beviskrav för att någon ska fällas till ansvar för brott.

Åklagarmyndigheten har de senaste åren fått ökade anslag och har en god ekonomi. Det är myndigheten själv som ansvarar för hur anslaget fördelas internt. Jag har fullt förtroende för det sätt som myndigheten sköter sitt uppdrag att lagföra brott.

Svenska medborgare har en absolut rätt att vistas i Sverige och kan inte utvisas. Svenskt medborgarskap är också oåterkalleligt, och svenska medborgares rätt till sitt medborgarskap är skyddad i grundlag. Vid den senaste reformen av regeringsformen 2011 stärktes detta skydd med brett stöd bland riksdagspartierna. Regeringen har inte för avsikt att begränsa detta skydd.

Markus Wiechels frågor besvarar sig själva. Islamiska staten i Irak och Levanten, Isil, är en terroristorganisation som gör sig skyldig till övergrepp varje dag. Samhällets stöd ska inte gå till någon organisation som ägnar sig åt våldsbejakande extremism eller som aktivt stöder sådana grupper.

Terrorismens utveckling ställer nya krav på arbetet med att bekämpa den. Det är viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna har ändamåls-enliga verktyg för att kunna hålla jämna steg med brottsligheten. För att bekämpa terrorism krävs ett långsiktigt arbete med fokus på samverkande insatser från många aktörer. Regeringen avser att utveckla bland annat detta i den kommande nationella strategin.

Anf. 124 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack så mycket, inrikesminister Anders Ygeman, för svaret på min interpellation! Jag måste ändå av formella skäl kommentera hanteringen av interpellationen, som enligt överenskommelse skulle ha besvarats den 9 juni. Statsrådet önskade ge ett samlat svar på flera interpellationer. Det är med besvikelse som jag ser att den enda nyheten, som egentligen inte är en nyhet, är att man har lagt till en mening om utredningen som kom onsdagen den 17 juni. Jag tänker inte kommentera svars-texten när det gäller SD:s interpellation. Det är inte min interpellation.

Herr talman! Folkpartiet inlämnade interpellationen i slutet av maj. Bakgrunden är dels medieuppgifter, dels egna besök på marken i områdena Biskopsgården, Hjällbo och Angered i Göteborgs kommun, som tyvärr har varit en av de storstäder i Sverige som låt oss använda ordet levererat flest unga radikaliserade personer till konfliktområden i Syrien och Irak. Det är klart att det är väldigt oroande att det är så. Jag vet att det genomförts ett antal åtgärder av den förra alliansregeringen men också att det aviseras åtgärder av den nya regeringen.

Min interpellation har som rubrik *Tillämpning av terroristlagen för återvändare*, alltså terrorister som kommer tillbaka till Sverige. Statsrådet menar att personer visst har åtalats. Då kan man gå tillbaka till 2003 när den riktiga terroristlagstiftningen kom på plats i Sverige och som sedan kompletterades 2010.

Jag diskuterar gärna generellt från 2003 och framåt. Men den här interpellationen gäller specifikt de återvändande terrorister som har deltagit de senaste två tre åren för till exempel al-Qaida eller Islamiska staten i Syrien och Irak.

Fru talman! Jag vill veta av inrikesministern hur många som har åtalats och inte minst hur många som har dömts för terroristbrott enligt lagen om terrorism som Sveriges riksdag stiftade 2003 och kompletterade 2010.

Fru talman! Statsrådet verkar inte vara beredd att kommentera Åklagarmyndighetens kapacitet. På Riksenheten för säkerhetsmål, som har ett särskilt ansvar för dessa frågor, är de tre personer som ska hantera samtliga ärenden som kommer via Säkerhetspolisen. Riksenheten säger att man är rustad men sårbar.

Nu ser vi en kraftig ökning av IS-krigare eller IS-terrorister som reser från svenska städer och som dessutom kommer tillbaka. Då finns det all anledning att titta på Åklagarmyndighetens kapacitet. Därför blir jag orolig när statsrådet inte aviseras några nya åtgärder utan säger att han litar på att myndigheten sköter sitt uppdrag. Jag tror också att de sköter sitt uppdrag, men det är en sårbar verksamhet som har ett stort tryck på sig.

Jag vill som sagt veta hur det ser ut med antal åtal och domar i enlighet med terroristlagstiftningen, för det är kärnan i min interpellation.

Anf. 125 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Ministern har talat om vikten av att lagföra personer som bryter mot svensk lag, och jag håller med. Men hur många gånger har det egentligen lagförts av de tre utsedda åklagarna? Det är lite samma fråga som Roger Haddad ställde.

Vem som helst kan förstå att det är något som inte fungerar och att en majoritet av alla de hundratals jihadister som åkt från Sverige säkerligen kommer undan nuvarande lagstiftning.

Det är bra att ett arbete med att bekämpa jihadismen pågår inom Regeringskansliet. Men ärligt talat, varför tar det sådan tid? Sverigedemokraterna har i flera år talat om de problem som vi nu ser och har tagit fram ett flertal lagförslag. Under flera års tid har vi sett hur islamismen har frodats i Sverige. I moskéer har hatpredikanter fått agera fritt, och även innan Islamiska statens framfart i Mellanöstern rekryterades jihadister i vårt land.

Regeringen säger att man har påbörjat ett arbete. Behovet av att utreda betonas. Vad är det som behöver utredas, ministern? Hur lång tid är rimlig tid för att kriminalisera en sådan här gärning? Kan man över huvud taget antyda att terroristlagstiftningen har hanterats för skyndsamt?

Ingen människa kan i dag påstå att hon inte vet vad IS är för något. Det är en organisation som ägnar sig åt att förstöra gamla kulturskatter, syssla med slavhandel och plundra erövrade områden. Det handlar om en grupp som våldtar, halshugger, stenar, korsfäster, arkebuserar, bränner och begraver människor levande. De hittar hela tiden nya sätt att mörda bebisar, barn, unga, vuxna, gamla, män och kvinnor. De kommer hela tiden på nya sätt för att förbli världens mest brutala organisation. De lyckas alltid chockera på nytt.

Fru talman! Jag hoppas innerligt att arbetet som regeringen äntligen har påbörjat inte är av den kaliber vi hittills har sett. Med vad som närmast kan betraktas som dagismetoder ska man stoppa vad som kan vara vår tids absolut största militära och icke-militära hot. Är det seriöst? Är det seriöst att arbeta för att uppenbara terrorister inte ska känna sig utpekade, kränkta eller på något sätt diskriminerade?

Det ska inte handla om att behöva bevisa vad det är de har gjort i Syrien eller Irak. Det ska räcka med vetskapen om att de har anslutit sig till eller tänkt ansluta sig till denna mördarsekt. Bara det att flera muslimska företrädare vägrat ta avstånd från Islamiska staten med hänvisning till att begäran är islamofobisk borde vara en väckarklocka.

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att säga att de som har denna övertygelse varken kan botas med terapi, nya jobb eller ett nytt hem. Dessa så kallade lösningar förvärrar situationen och lär snarare uppmuntra fler som lockas av extremismen att ta steget.

Som i många andra fall kan vi se Australien och dess premiärminister som ett gott föredöme. Tony Abbott har sagt: "If you go abroad to break Australian law, if you go abroad to kill innocent people in the name of misguided fundamentalism and extremism, if you go abroad to become an Islamist killer, well, we are hardly going to welcome you back into this country."

Han avslutade intervjun med att säga att samtliga återvändare skulle fängslas eftersom de utgjorde en säkerhetsrisk för Australien.

Fru talman! Så agerar en regering som vill värna och skydda sitt folk.

Anf. 126 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det första ord jag kommer att tänka på när jag hör debatten är Cervantes. Frågan är vem som är Don Quijote och vem som är Sancho Panza. De slåss ju mot väderkvarnar.

Låt mig berätta för Markus Wiechel och Roger Haddad vad som har hänt. Den 3 oktober 2014 utsågs jag till statsråd tillsammans med övriga regeringen. I december tillsatte vi den snabbutredning som borde ha tillsatts långt tidigare om att kriminalisera rekrytering, organisering och finansiering av terrorkrigsresor.

Denna utredning har nu levererat sitt betänkande. Det kommer att skickas ut på remiss under sommaren. Efter remisstiden kommer vi i höst att leverera denna lagstiftning till riksdagen. Det är inte en följd av ert högljudda väsnande eller av den tidigare alliansregeringen, utan det är en följd av ett resolutt regerande av samarbetsregeringen.

Vi har brutit ut den mer komplicerade frågan om regelrätt strid, just för att i tid kunna leverera det första viktiga kriminaliserandet. Men även där kommer regeringen att leverera.

Regeringen har agerat kraftfullt och skyndsamt för att kriminalisera såväl resandet som finansieringen, organiseringen och rekryteringen till terrorkrigsresor. Vi kommer också att täppa till ett antal rätt besvärande luckor i dagens lagstiftning. Låt mig ta upp en sådan lucka, nämligen att det i svensk lagstiftning är förbjudet att ge terrorträning men inte att ta emot terrorträning. Det är hårresande, och det måste vi rätta till.

Roger Haddad påstår i sin interpellation att ingen har fällts för terroristbrott. Det är fel. Det pågår ett antal utredningar, både vad gäller rekrytering och utbildning. Det har skett flera gripanden och två häktningar. De lagstiftande och rättsvårdande myndigheterna agerar alltså, och de agerar kraftfullt.

Hur starka avståndstaganden interpellanterna än levererar kommer vi inte runt de grundläggande problemen att brott måste bevisas och att huvuddelen av denna brottslighet sker i områden där vi har mycket svårt att samla bevis. I några fall har de fotograferat eller filmat sig själva och spridit det, vilket hjälper lagföringen. Vi har hjälp av signalspaning, av information från avhoppare och av information och källdrivning på plats.

Regeringen har i ett fall hittills gett tillstånd till åklagare att väcka åtal mot brott som har skett i Syrien. Jag är övertygad om att vi kommer att se fler gripanden, häktningar och åtal, både med den befintliga lagstiftningen och med den nya lagstiftningen som läggs på riksdagens bord i höst.

Anf. 127 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Inrikesministern svarar inte på frågan över huvud taget. I ett fall sedan 2003 har två personer dömts av både tingsrätt och hovrätt enligt lagen om terrorism. Det är ett enda fall sedan lagen om terrorism kom till. Men när det gäller dessa övriga ärenden kan vi väl säga för protokollet att man har blivit friad i hovrätten även i ett par fall där tingsrätten har dömt.

Men min interpellation gäller dem som de senaste två tre åren har deltagit som terrorister i Syrien och Irak för Isis eller al-Quaida. Vad jag vet, fru talman, har inte ett enda fall än så länge lett till åtal eller beslut i domstol enligt lagen om terrorism – inte ett enda fall.

Inrikesministern får gärna kommentera detta, men undviker det. Inrikesministern stod här för någon månad sedan och sa: Ni gjorde ingenting. Nu skärper vi lagen mot finansiering så att man kan döma personer utanför som rekryterar och så vidare.

I dag när jag fick interpellationssvaret skriftligt stod det dock på s. 2 att rekrytering, stämpling, förberedelse och finansiering av terrorism redan är kriminaliserat. Det finns redan, dels från 2003, dels den skärpning som Alliansen genomförde 2010. Då kommer vi tillbaka till kärnan. Hur kommer det sig att Säkerhetspolisen, vår egen underrättelsetjänst, i januari 2015 sa att man hade minst 130 bekräftade fall där terrorister stridit för IS, Islamiska staten?

Jag brukar alltid, fru talman, vänta med att kommentera eller använda den typen av uppgifter innan Säkerhetspolisen själva går ut med dem officiellt. Logiskt sett, om man bekräftar antalet stridande och säger att man har koll på dem och att man till och med, som inrikesministern bekräftar, har en lagstiftning på plats, varför har då ingen åtalats eller dömts för terrorism i Sveriges rike? Det är den politiska fråga som statsrådet har ytterligare en chans att besvara i den här kammaren.

När det gäller Åklagarmyndighetens kapacitet tycker jag fortfarande att den är värd en kommentar, nu när jag har hört både justitieministern och inrikesministern säga att man ska hamna i fängelse om man begår terroristbrott. Det är jättebra och en ambitionshöjning. Men det krävs resurser, inte minst för Riksenheten för säkerhetsmål vid Åklagarmyndigheten, för att kunna hantera dessa omfattande ärenden.

Fru talman! Avslutningsvis har jag en kommentar om tilläggsdirektivet. Folkpartiet har i justitieutskottet och med majoritet i riksdagen drivit igenom ett tillkännagivande om att det självfallet ska vara kriminaliserat att strida för en terroristorganisation i en väpnad konflikt.

När utredningen presenterades förra onsdagen var det mer fokus på tilläggsdirektivet än på själva utredningen, som presenterades efter sex sju månader. Vi i Folkpartiet menar att det finns en risk för att hela terroristpaketet fördröjs om man inte även kriminaliserar själva stridandet.

Jag noterar återigen, vilket är mycket intressant för statsvetare och för oss politiker, att vi ena gången inte har någon lagstiftning på plats mot terrorism medan vi andra gången, i dag, får svaret att vi faktiskt har en bra lagstiftning, som visserligen behöver kompletteras. Använd den då!

Anf. 128 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Ministern har naturligtvis rätt. Ni tillträdde i slutet av förra året. Men jag kan tycka att det är ganska märkligt att man som företrädare för en så kallad feministisk regering inte har agerat även innan man blev en regering. Jag oroas över bristen på koll gällande vart de statliga medlen har gått.

Jag blir uppriktigt sagt rädd för utvecklingen när regeringens egen samordnare mot våldsbejakande extremism kallar kritiker mot gräddfilspolitiken för populister bara för att man inte anser att daltande med jihadisterna är rätt väg att gå.

Jag har full förståelse för att ministern inte kan vara fullt inläst på exakt hur dessa organisationer är uppbyggda eller hur de bygger sina kontaktnät. Det räcker dock med några timmar framför datorn för att upptäcka banden mellan svenska församlingar och internationell fundamentalism.

Även om det borde räcka med de avslöjanden som *Uppdrag granskning* kom med redan 2012 för att förstå vad som försiggår i landets största och mest inflytelserika moskéer kan det vara värt en liten genomgång. Jag skulle egentligen kunna ta upp kopplingarna mellan olika vanliga svenska muslimska församlingar och diverse extremistgrupper, men jag tänkte försöka tydliggöra bilden och bara fokusera på de mest radikala.

Jag talar om Dawah-rörelsen och de församlingar som bekänner sig till salafismgrenen inom islam. De finns i hela landet och är verksamma i flera framstående moskéer i Stockholm, Göteborg, Eskilstuna, Örebro, Gävle, Uppsala, Malmö med flera.

Nu mera talar även Säkerhetspolisen öppet om att vissa av dessa moskéer har fungerat som samlingspunkter för den organiserade rekryteringen. Det är samlingspunkter som helt öppet bjuder in personer som sprider hat mot homosexuella och judar, förespråkar avrättning av dem som lämnar islam, talar sig varma för jihad och har starka band till militanta islamist-rörelser.

Fru talman! Många har fått läsa och höra om den svenska jihadisten från Göteborg. Denna person fortsätter än i dag att sprida sina budskap från sitt nuvarande hem i det så kallade islamska kalifatet. Problemet med detta är att det inte är att vem som helst. Han har varit verksam i ett flertal skattefinansierade organisationer och skryter till och med på Twitter om att ”svenska staten betalade min glock och kallash”.

Vederbörande, som bland annat har figurerat i SVT:s *Debatt* där han talade om islamofobi, hänar i likhet med många andra jihadister Sverige för vår patetiska icke-politik, som enligt hans egen utsago till och med väpnar terrorister. Han har även predikat för olika församlingar, som fått hundratusentals kronor i stöd från svenska kommuner, Allmänna arvsfonden och från statliga Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

En annan jihadist intervjuades för inte så länge sedan i samband med att han efter en krigsskada sökt vård i Sverige. När han på skattebetalarnas bekostnad var återställd reste han tillbaka för att fortsätta kampen. Såpo bad honom enbart säga till när han åkte.

Fru talman! Regeringens passivitet och missriktade satsningar i denna fråga är inte bara ett hån mot det svenska folket. Det är en käftsmäll mot våra kristna, kurdiska och yazidiska vänner i konfliktzoner, som är de hårdast drabbade. Det håller inte! Sverige ska arbeta mot dessa monster, inte med dem.

Anf. 129 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag får väl börja med Roger Haddad. Det är Haddad själv som är ansvarig för röran i svaren.

I sin fråga till mig, interpellationen, konstaterar han att ingen har dömts för terroristbrott. Nu har Haddad lyckats hitta en som har fällts för terroristbrott, efter att han skrev sin interpellation. Det är väl bra – gratulerar! Jag tror att Haddad kommer att hitta fler om han går igenom domar, så lycka till med det arbetet!

Jag delar Haddads kritik av alliansregeringen. Man gjorde för lite, man agerade för sent och man skulle ha gjort mer. Om vi redan innan hade haft den lagstiftning som regeringen strax kommer att lägga på riksdagens bord hade fler kunnat ställas till svars. Jag önskar att vi hade haft den lagstiftningen, men i samarbetsregeringen har vi agerat så snabbt det över huvud taget gick för att få direktiv och utredning på plats.

Jag hade naturligtvis önskat att det hade skett tidigare, men nu är det som det är. Nu ska vi agera så snabbt det bara går. Skälet till att vi inte har med strid i den första delen är just att det är mer komplicerat. Men vi vill ha på plats en kraftfull lagstiftning mot finansiering, rekrytering och organisering av terrorism.

Roger Haddad försöker göra ett nummer av att jag nämnde att finansiering finns i dagens lagstiftning, men att den ändå behöver skärpas. Precis så ser det ut. Vi har en lagstiftning mot terrorism, och det går att döma på den.

Som Haddad själv nu har upptäckt har det dömts folk på den. Vi griper folk på den. Vi häktar folk på den. Det väcks åtal på den. Men det finns allvarliga luckor i den. Jag gav uttryck för en i mitt tidigare svar. Det finns fler sådana luckor som vi måste täppa till, vilket den avgående alliansregeringen inte gjorde. Det sörjer jag, i likhet med Roger Haddad.

Markus Wiechel har en ändlös tirad av halvsanningar och påståenden. Det går nog inte att gå ned i den gyttjan. Låt mig bara konstatera att jag i mitt svar slog fast att ingen organisation som stöder våldsbejakande extremism ska ha samhällets stöd. Det ska vara utgångspunkten.

Regeringen har utsett en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism. Jag tycker att hon gör ett bra arbete mot radikaliserings och rekrytering. Det görs mycket ute i samhället också. Jag tycker inte att man ska göra twittrande terroristers utsagor till sin egen sanning, utan jag tycker att man ska hitta andra baser för fakta, Markus Wiechel. Det tror jag kommer att leda till en bättre politik.

Nu kommer den nya nationella strategin mot terrorism i augusti. Nu kommer en handlingsplan mot radikaliserings och rekrytering. Nu kommer ny, skarp lagstiftning för att göra terrorkrigsresor kriminella och ge verktyg för att kunna åtala. Det är jag glad över.

Vi kan göra mer. Men jag tror inte att vi gör mer främst genom att bli oeniga om detaljerna utan genom att enas om de stora dragen, så att vi kan vara extremt tydliga från det svenska samhället om att vi tar avstånd från den här typen av våldsbejakande extremism och terrorism.

Anf. 130 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Jag hade verkligen sett fram emot den här debatten. Men inrikesministern gav inte ett enda besked. Allt har vi hört flera gånger. Inrikesministern har snart suttit i åtta, nio eller tio månader, och det är samma cd-skiva hela tiden: Ni gjorde ingenting, och vi agerar, påstår inrikesministern.

Det är ett fall som har lett till dom. Men det är inte vad den här interpellationen handlar om, utan den här interpellationen handlar om IS-terrorister som de senaste två tre åren har rest till Irak och Syrien. Det är därför jag ställer interpellationen.

Det är noll åtal, herr inrikesminister. Det är noll domar. Är du nöjd med det? Folkpartiet är inte nöjda med det.

Analysera behovet, om det ska kriminaliseras att delta i strid för en terroristorganisation, står det i regeringens direktiv.

Folkpartiet vill vara väldigt klara: Deltar man i en terroristorganisation utomlands för till exempel al-Qaida, al-Shabab eller Islamiska staten, då ska det vara kriminellt, och då ska det straffas enligt lagen om terroristbrott. Jag hade önskat att direktiven den 17 juni till utredaren hade varit lite tydligare.

Avslutningsvis, fru talman: Åklagarresurserna får vi inga besked om i dag från inrikesministern, som går ut tillsammans med sin justitieministerkollega och säger: Nu ska vi ta krafttag, nu är vi uppe i 300–400 som har rest från Sverige och ungefär 100 som är tillbaka. Har man begått terroristbrott, står det i fetstil i några tidningsrubriker, ska man sitta i fängelse.

Hur sjutton ska tre personer på Riksenheten för säkerhetsmål i Stockholm klara av denna omfattande verksamhet? Det är orealistiskt. Det är omöjligt. Jag är mycket kritisk till att inrikesministern inte ger ett enda besked kring denna viktiga fråga.

Anf. 131 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Det var ett intressant inlägg från ministern.

Ofta talar man om olika tolkningar. Man kan ju tolka lagboken, Bibeln och Koranen olika. Det stämmer ju. Problemet i det fall som vi diskuterar nu är att det inte är någon slump att organisationer som Boko Haram, al-Qaida, al-Nusra, Islamiska staten, Hamas och al-Shabab hänvisar sina gärningar till just islam. Själva ledaren för Islamiska staten är bland annat skolad i islam och bokstavstroende och ska följa sin profet, som gjorde ungefär vad Islamiska staten gör i dag.

Med detta sagt vill jag absolut inte säga att alla muslimer stöder detta barbari. Men sharia är per definition odemokratiskt och är centralt inom islam. Hur troende väljer att förhålla sig till det är givetvis olika.

Organisationer och stiftelser med terroristkopplingar finansierar såväl moskéer som islamistskolor i Sverige. Inte sällan är det just i dem som man inför öppen ridå bedriver insamlingar till vad de kallar välgörenhet i krigsområden. Vad pengarna egentligen går till vet vi inte riktigt.

Vi har organisationer som alltför ofta får representera nästan samtliga svenska muslimer i Sverige. Det kan jag tycka är osjyst av flera skäl. Men framför allt är det illa att dessa organisationer legitimeras som om de vore moderata. Svenska staten ger exempelvis mångmiljonbelopp till organisationen Islamic Relief, som är terroriststämplad av Förenade Arabemiraten. Sveriges Unga Muslimer får ekonomiskt stöd trots att de i sin organisation har föreningar som är nära sammankopplade till extremism och har medlemsföreningar som har bjudit in hatpredikanter.

Fru talman! Jag hoppas att ministern menar allvar med att man inte ska bidra till de organisationerna.

Anf. 132 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Inte ett enda besked – allt har vi hört förut, säger Roger Haddad. Jag tackar för berömmet. Vi har en konsekvent linje.

Det är så att vi inte hade något i byråladorna på departementet när vi kom dit. Det är så att vi har levererat en utredning om lagstiftning mot terrorkrigsresor snabbare än mycket annat som har hänt från regering och

Prot. 2014/15:119
22 juni

Svar på
interpellationer

riksdag och att vi därför kommer att kunna lägga en lagstiftning på riksdagens bord under höstriksdagen. Det är jag glad för.

När det gäller Roger Haddads fråga om pengar till Åklagarmyndigheten har jag en konstitutionell nyhet till Roger Haddad: Budget är det tillfälle då regeringen anvisar medel till olika myndigheter. Regleringsbrev är det sätt som regeringen styr olika myndigheter på. Det gör vi inte via interpellationsdebatter med ack så värtaliga folkpartister.

När det gäller Markus Wiechel: Jag blir ändå lite fundersam, för Markus Wiechel ser bara en terrorist, och det är en muslim. Hela interpellationsdebatten handlar om utländska stridande. Det är inte ett ord om de trettio som strider i Ukraina för nyfascistiska organisationer. Det är inte ett ord om terroristen i USA som viftade med sydstatsflagg. Det är inte ett ord om den värsta terroristen i vår del av världen, Breivik, som tyvärr har stötts av flera sverigedemokrater i olika forum.

Om vi ska kunna föra kampen mot terrorismen måste vi orka se alla former av terrorism. Jag och regeringen ska se till att vi bekämpar dem alla och inte bara ser med ett öga på terrorismen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 25 Svar på interpellationerna 2014/15:617 och 618 om Jordbruksverkets nya regler för stöd till bredbandsutbyggnad

Anf. 133 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Anders Ahlgren har frågat landsbygdsministern om statsrådet är beredd att lyfta upp frågan om Jordbruksverkets nya regler till diskussion och ge verket en möjlighet att ompröva dessa så att de håller för verklighetens prövning och om statsrådet är beredd att konstatera att en centralistisk, exakt likartad modell inte fungerar när förutsättningarna ser olika ut i landet. Dessutom har både Anders Ahlgren och Daniel Bäckström ställt en fråga med samma innebörd till landsbygdsministern där de undrar om statsrådet är villig att arbeta för att det införs en rätt för regionerna att få göra undantag från regeln vid stödbeslut, om det finns särskilda skäl för det baserat på den regionala erfarenheten och kunskapen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationerna.

Frågorna kommer av att Statens jordbruksverk, som är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet, har publicerat en marknadsanalys som anger var stöd till bredbandsutbyggnad inom ramen för landsbygdsprogrammet kan ges.

Anledningen till att det behöver göras en marknadsanalys är att det finns krav i det EU-gemensamma statsstödsregelverket som säger att bredbandsstöd får ges endast där det inte är sannolikt att marknadsmässig utbyggnad kommer att ske inom tre år.

I Statens jordbruksverks analys, som har tagits fram med hjälp av Post- och telestyrelsen, görs bedömningen att den marknadsmässiga utbyggnaden inom tre år kommer att nå fram till tätorter med mer än 200 invånare och mindre än 200 meter mellan husen. Myndigheterna bedömer också att denna utbyggnad kommer att ske över hela landet.

För regeringen är det viktigt att statsstödsregelverket följs, för att inte skapa en situation där olagligt statsstöd betalas ut och återkrav på utbetalat stöd kan komma att ställas, samtidigt som det inte får uppstå en situation där områden faller mellan den marknadsmässiga utbyggnaden och den utbyggnad som det är möjligt att bevilja en ansökan om stöd för.

Regeringen har i den nyligen beslutade förordningen om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder som gäller för landsbygdsprogrammet förtydligat att marknadsanalysen ska beakta regionala skillnader och att den ska uppdateras minst en gång om året.

Anf. 134 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka it-ministern för svaret. Jag återkommer till det lite längre fram.

Först ska jag beskriva de problem som uppkommer när statens myndigheter är alltför fyrkantiga i sitt agerande. I detta fall handlar det om regelverk för stöd till fiberutbyggnad på landsbygden. I Sverige kommer stora summor, både offentliga och privata, att satsas på en snabb och omfattande utbyggnad av bredband så att 90 procent av alla företag och hushåll 2020 ska ha tillgång till 100 megabit per sekund.

Men förutsättningarna är olika i olika delar av landet. Det ser ut på olika sätt i vårt avlånga land. Jag vill visa på effekterna som det aviserade regelverket får i mitt eget hemlän Dalarna och i andra län med liknande landsbygd och med långa avstånd.

I Dalarna har länsstyrelsen och Region Dalarna gått samman i ett viktigt regionalt samarbete för att förbättra bredbandstäckningen. Det är ett arbete som nu kraftigt försvåras av regeringens tro på att olika delar i Sverige ser lika ut. Per automatik utgår staten från att en utbyggnad alltid ska ske på kommersiella grunder i alla orter med mer än 200 invånare.

På flera punkter kan vi visa att marknadsanalysen inte håller när den ställs mot verkligheten. Bland annat baseras marknadsanalysen på ett antagande att fibernätet byggs ut dynamiskt, det vill säga att det går från redan fiberförsedda fastigheter till nästa fastighet.

För Dalarna innebär detta synsätt ett hårt slag mot utbyggnaden och möjligheten att nå 100 megabit på landsbygden.

Låt mig ge några exempel på avstånd till närmaste fiberförsedd fastighet.

Klenshyttan i Ludvika kommun har 385 invånare. De har 12 kilometer till närmaste fiberförsedd fastighet och ingen rätt till bidrag.

Venjan i Mora kommun har 295 invånare. De har 33 kilometer till närmaste fiberförsedd fastighet och ingen rätt till bidrag.

Solvarbo i Sätters kommun har 332 invånare. De har 9 kilometer till närmaste fiberförsedd fastighet och ingen rätt till bidrag.

Åsen i Älvdalens kommun har 244 invånare. De har 15 kilometer till närmaste fiberförsedd fastighet och ingen rätt till bidrag.

Dalarna har 22 tätorter med ett invånarantal från 200 till 500 som i dag saknar betalande fiberkund inom en kilometer. Mer än hälften av dessa orter finns i kommuner med ett invånarantal under 6 per kvadratkilometer. Hur stor är då sannolikheten för att en marknadsmässig utbyggnad sker i dessa orter?

Länsstyrelserna och regionerna i Dalarna, Värmland och Gävleborg har tillskrivit Jordbruksverkets generaldirektör Leif Denneberg i början av

maj. Där skriver Dalarnas landshövding Maria Norrfalk och den socialdemokratiska regionordföranden Leif Nilsson:

Vi anser att det är av yttersta vikt att det öppnas en möjlighet att göra undantag från föreslagna regler om det finns särskilda skäl. Det bör överlåtas åt länsstyrelserna att i handläggningen av stöden utifrån en marknadsanalys eller analys av lokala förhållanden bedöma om särskilda skäl föreligger.

Fru talman! Jag ber nu it-minister Kaplan berätta om han tycker att det är rimligt att låta länsstyrelsen, som handlägger stödet till fiberutbyggnad på landsbygden, också få göra undantag från regeln om 200 invånare om det finns särskilda skäl baserade på den regionala erfarenheten och kunskapen.

Anf. 135 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Även jag tackar ministern för svaret. Vi som är engagerade i bredbandsfrågor ute i landet vet hur viktigt det är att både få till projekt och komma till avslut med investeringar.

Jag ställde i min interpellation frågan om statsrådet är villig att arbeta för att det införs en möjlighet och rätt för regionerna att göra undantag från reglerna vid stödbeslut, och om det finns särskilda skäl för det baserat på regionala erfarenheter.

Utifrån det svar som lämnades för en stund sedan här kan jag ändå konstatera att det kanske är mer fokus på att följa stödsystemets regelverk och det formella än att lägga kraft på hur vi ska kunna lyckas med att stötta de föreningar som bildas och har bildats ute i landet och som nu avvaktar och inte vet hur de ska gå vidare för att kunna göra investeringarna.

Jag är från Säffle i Värmland. I Värmland finns det 16 kommuner, och det finns regionala skillnader. Det är ett avlångt och utsträckt landsbygds-län med många olika engagerade människor. Jag vet hur viktigt det är att det finns infrastruktur och bredband som möjliggör företagande och bra boendeutveckling i en bygd.

Vår gemensamma målsättning för Värmland är att alla hushåll och företag ska ha tillgång till 100 megabit. Vi går längre än den nationella målsättningen till 2020. Vi jobbar nu gemensamt för att detta ska kunna genomföras. Men tillgången ser mycket olika ut. Av dessa 16 kommuner är det 4 kommuner som har kommit längre.

Innan jag blev riksdagsledamot var jag kommunstyrelseordförande i Säffle, som är en av dessa fyra kommuner. För sju åtta år sedan började vi att driva bredbandsfrågan hårt. Den väcktes utifrån de lokala förutsättningarna och de boende i bygderna, och det bildades tio föreningar. Det var ett fantastiskt folkrörelseengagemang som lade grunden för att vi har lyckats nå drygt 90 procents täckning på landsbygden.

Tillsammans med dessa föreningar har kommunen engagerat sig starkt, och vi har också fått EU-finansiering under denna resa som möjliggjorde att jag för min del, som bor ute i skogen, för fem år sedan kunde koppla upp mig på 100 megabit in i köket.

Dessa fem år har inneburit att vi har stabiliserat utvecklingen på landsbygden. Vi har också kunnat se effekterna, både bland företag och bland boende, och hur livet har utvecklats och vilken positiv effekt det blev.

Då tänker vi: Hur ska vi nu möta detta i förhållande till alla föreningar i övriga landet och i vårt län hemma i Värmland som just nu har funderingar på hur dessa gränsdragningar kommer att påverka? Inte minst i de mindre orterna ser vi att denna gräns på 200 invånare får mycket negativa effekter.

Uppe i norra Torsby som berörs är det flera orter som påverkar och ger förutsättningar för hur föreningarna ska kunna få en ekonomi att faktiskt dra igång projektet. Det känns mycket angeläget att kunna få beskrivet varför man har just denna gräns på 200 invånare, som är en svensk gränsdragning i förhållande till systemet, och hur det egentligen påverkar det praktiska. Jag känner verkligen att vi ska göra allt vi kan för att lägga en bra grund och stötta de eldsjälar som finns.

Jag undrar också hur ministern kan medverka till att följa upp det praktiska i detta sammanhang mer än en gång per år. Det går nämligen mycket snabbt nu.

Anf. 136 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack så mycket Anders Ahlgren och Daniel Bäckström för denna mycket angelägna fråga.

I Statens jordbruksverks analys, som expertmyndigheten Post- och telestyrelsen har hjälpt till med att ta fram, görs bedömningen att den marknadsmässiga utbyggnaden inom tre år kommer att nå fram till tätorter med mer än 200 invånare och med mindre än 200 meter mellan husen. Detta är inte endast en upprepning av mitt tidigare anförande, utan det är också själva grundföresatsen när vi talar om bredbandsutbyggnad.

När Anders Ahlgrens och Daniel Bäckströms parti satt i regeringen under de två tidigare mandatperioderna och också innehade bland annat it-ministerposten utlovade inte staten att ta hela kostnaden och ansvaret för utbyggnaden. Detta är en balansgång mellan den utbyggnad som marknaden gör på helt marknadsmässiga grunder och som är viktig för att man ska kunna hantera den angelägna, men relativt kostsamma utbyggnaden. I vissa delar av landet behöver staten komma in därför att vi gör bedömningen att det inte kommer att ske någon utbyggnad. Då kommer gränsdragningar att göras. Det är viktigt att se vad som händer på den undre delen av den fastställda gränsen.

När expertmyndigheter gör bedömningen att man inom tre år kommer att ha en utbyggnad inom de områden som inte innefattas av avgränsningen måste vi som lekmän och politiker och jag som statsråd se till att bevaka så att de som hamnar på fel sida om denna gräns inte far illa.

Därför är grundantagandet viktigt, att det är i de områden som inte kommer att nås av en marknadsmässig utbyggnad som staten ska gå in och hjälpa till. Dessutom ska det finnas ett rejält stöd, och det stödet har nyligen godkänts av kommissionen, 3,25 miljarder kronor i landsbygdsprogrammet. Jag är glad över att kunna presentera detta, men också se det som ett i raden av väldigt kloka beslut som den svenska regeringen har fattat under de senaste årtiondena på digitaliseringens område.

När det gäller själva grundantagandet är vi naturligtvis inte nöjda med att vi når de höga siffrorna för täckning. Enligt Post- och telestyrelsens senaste bredbandskartläggning var det endast ungefär 300 hushåll och företag som förra året helt saknade tillgång till bredband. Detta är resultatet

av tidigare regeringars arbete och ingenting som jag kan ta åt mig äran för. Men vi är inte nöjda.

I början av mars aviserade jag därför att regeringen kommer att göra en översyn av bredbandsstrategin för att säkerställa att den fortsätter att vara relevant och framåtblickande och för att också de företag, individer och föreningar som hamnar på fel sida av gränsen ska kunna inkluderas. Översynen kommer att inkludera både målen och fokusområdena.

Anf. 137 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Det är intressant att lyssna på it-ministerns resonemang. Om han läser våra interpellationer och lyssnar på våra argument finner han att vi ligger ganska nära varandra. Men vi vill ha en mer smidig hantering än den som statsrådet säger sig vilja ha. Men jag ska återkomma till den frågan.

I svaret säger it-ministern att EU:s gemensamma statsstödsregler säger att bredbandsstöd endast får ges där det inte är sannolikt att marknadsmässig utbyggnad kommer att ske inom tre år. Självklart ska vi inte bryta mot statsstödsreglerna, men problemet är ju inte att det finns en lång kö av företag som vill bygga ut fiber i Näs bruk, Håksberg, Limesforsen eller Skattungbyn. Problemet är att över huvud taget få till fiber i den här typen av mindre orter där man ligger ovanför 200-gränsen, men inte mycket ovanför. Det är också långt till närmaste ställe där det finns fiber.

Om ingen vill bygga på marknadsmässig grund kan man aldrig heller hamna i onåd när det gäller statsstödsregler. För min del tycker jag att det är en väldigt knepig argumentering.

Vidare säger it-ministern i sitt svar: ”Regeringen har i den nyligen beslutade förordningen om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder som gäller för landsbygdsprogrammet förtydligat att marknadsanalysen ska beakta regionala skillnader och att den ska uppdateras minst en gång om året”.

Fru talman! Då undrar jag vad ministern menar när han skriver ”beakta regionala skillnader”. Samtidigt säger han nej till våra krav angående att regeringen och statens högsta tjänsteman i Dalarna – det vill säga landshövdingen – inte ges förtroendet att göra undantag för regeln om 200 invånare, om det finns särskilda skäl baserade på den regionala erfarenheten och kunskapen.

Mina uppmaningar till it-minister Kaplan är: Ta nu tillfället i akt och beskriv vad det innebär när regeringen skriver i förordningen: ”marknadsanalysen ska beakta regionala skillnader”!

Ta tillfället i akt och beskriv vad det innebär att marknadsanalysen ska uppdateras minst en gång om året! Hur ska det gå till?

Berätta nu för landsbygdens folk på vilket sätt det presenterade regelverket kommer att ta hänsyn till att det ser olika ut i Sverige!

Anf. 138 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Betydelsen av fiber är oerhört stor för många bygder i Sverige. Det är kanske inte en så jättestor konkurrensfördel att ha bredband, men det är en väldigt stor konkurrensnackdel om man saknar det. För varje år som går ökar avståndet och konkurrensnackdelarna i takt med tiden.

Därför är det angeläget att i nuvarande situation komma fram till ett praktiskt avgörande så att engagemanget ute i bygderna inte stannar av,

bland annat i mitt hemlän Värmland. Där har många föreningsrepresentanter lagt ned mycket tid och engagemang, men nu tvingas de avvakta hur tillämpningen kommer att bli i praktiken. Detta är också extra angeläget för under de närmaste månaderna kommer flera ADSL-sändare att stängas ned. Jag talar om orter som Dalby, Höljes och Borangen i norra Värmland, och det kommer också att ske på fler platser runt om i Värmland.

För vår del är det ca 30 små orter i Värmland som berörs av 200-in-vånarsgränsen. I många av dessa orter finns det kopplingar till pågående fiberarbete. Man vill komma igång, och man vill få en bra anslutningsgrad så att den ekonomiska kalkylen håller hela vägen och så att det blir vettiga anslutningskostnader. Grunden för detta är det ideella engagemanget. Det är ovärderligt. Många eldsjälarna har engagerat sig starkt. Skulle staten göra den utbyggnaden får man räkna med minst det dubbla i kostnader, men också i tid för när utbyggnaden kan genomföras.

I de inventeringar som har gjorts av PTS och som ligger till grund för en ansökningskarta finns orterna markerade, och det baseras på statistik från 2010. Östmark i Torsby kommun är definierat som en tätort. År 2013 hade den orten 179 folkbokförda invånare, och det är alltså en minskning. I dagsläget utgår man från äldre statistik, och det kan slå väldigt fel. De orter som i dagsläget har lägre invånarantal än 200 bedöms ändå utifrån en högre nivå. Det är ju inte vad jag kan anse som praktisk politik. Man måste se till att det blir en bra fortsättning för de som är engagerade och att det kan ingå i möjligheten att få stöd.

Enligt ansökningskartan finns det fiber också i Höljes i Torsby kommun, detta i form av ADSL från Quadacom. Det är föremål för nedsläckning den 31 juli. Då mister man en förutsättning till koppling till närmaste fiber. I stället är den närmaste fibern ca 2 mil söderut, i Brattmon. Dessa förutsättningar ändras dagligen. Därför är det oerhört viktigt att dialogen finns men också uppföljningen, att länsstyrelsen tillsammans med statens myndigheter ser till att ofta och regelbundet följa upp hur förutsättningarna ser ut så att det blir möjligt för dessa att gå vidare.

Jag skulle än en gång vilja lyfta upp det som föregående talare var inne på, vad som händer efter uppföljningstiden på tre år om marknadskrafterna inte har hittat till bygderna. Ofta talar man om 800–1 000 hushåll i våra värmländska bygder för att marknadskrafterna, enligt förfrågan, ska vara intresserade av att gå in. Eller också talar man om tätorter som har färre antal hushåll men ligger nära de större städerna. Vad händer efter tre år, och hur kommer regeringen och staten att stärka och stötta det engagemang som invånarna i dag visar men som riskerar att släckas på grund av otydlighet?

Anf. 139 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Anders Ahlgren och Daniel Bäckström, för uppföljningsfrågorna!

Låt mig börja med den första uppföljningsfrågan och säga att Jordbruksverket är förvaltande myndighet i det här fallet. Det finns en viktig orsak till det. Under förra programperioden gjordes marknadsanalyserna av de enskilda projekten. Det kritiserades, med rätta tyckte många partier i denna kammare, eftersom det var ett omfattande arbete som hamnade på enskilda.

Prot. 2014/15:119
22 juni

Svar på
interpellationer

I och med tydligare EU-regelverk och ökade krav på uppföljning har den förvaltande myndigheten Jordbruksverket nu tagit ett ökat ansvar. Det tror jag gynnar både rättssäkerheten och möjligheten att utkräva ansvar. Eftersom Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet och ansvarar för att säkerställa att utbyggnaden sker i enlighet med EU-regelverket inkluderar det att säkerställa att en utbyggnad med stöd inte sker i områden där det är sannolikt att marknaden bygger ut inom tre år.

När det gäller den andra uppföljningsfrågan håller jag med Daniel Bäckström om att det är viktigt att siffrorna är korrekta. När det är 2010 års siffror som åsyftas kan det inte ligga till grund för vad som händer nästa år då mycket av dessa pengar ska börja göra nytta. Det är någonting som jag förväntar mig att myndigheten ska hantera, och naturligtvis kommer jag också att följa upp det. Det är mycket viktigt att riksdagsledamöter som Daniel Bäckström och Anders Ahlgren, som har lokalkännedom, lyfter upp de här frågorna på detta sätt. Det är deras plikt och uppföljningsskyldighet, och det är mitt ansvar som statsråd att se till att myndigheterna gör sitt jobb på rätt sätt baserat på rätt underlag.

Anf. 140 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Jag tror att det gäller att visa stor respekt för Sveriges geografiska olikheter. Områdena är inte lika, vi bor inte under likadana förhållanden, och det måste visa sig genom möjligheter till anpassning. Regeringen och staten driver för närvarande frågan på ett fyrkantigt sätt, vilket knäcker engagemanget hos alla de byaföreningar vi talar om men också hos länsstyrelsen och hos regionföreträdarna.

Jag ska be att få tacka ministern för debatten och hoppas att vi sått åtminstone ett frö till en mer anpassad tillämpning. För att kunna utveckla Sverige är det viktigt att vi har ett perspektiv på landsbygden. Det är inte alltid regeringen eller det statliga verket som vet bäst.

Låt mig återge några rader från ett vittnesmål av en mycket duktig kommunstyrelseordförande i Orsa kommun, en kommun med ungefär 8 000 invånare och jättestor yta att hantera: Orsa kommun har under många år arbetat aktivt med fiberutbyggnad och är den kommun i Dalarnas län som kommit längst med att ha anslutningskabel till alla byar. Jordbruksverket har nu skapat regler som innebär att stora delar av Orsas landsbygd hamnar utanför stödområdet för fiberutbyggnad. I ett slag har verket klassat flertalet av Orsas byar som tätorter.

Jag skulle kunna göra en hur lång lista som helst med vittnesbörd om hur fyrkantigt tillämpningen hanteras.

Jag vill be ministern att i sitt sista inlägg svara på frågorna och beskriva hur den regionala skillnaden ska tillämpas. Hur kommer statsrådet att hantera det? Hur ska utvärderingen gå till? Vilket ansvar vågar man lämna till sin egen länsstyrelse?

Anf. 141 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Jag tar med mig det ministern gav respons på tidigare. Jag tyckte att det var positivt. Det är viktigt att vi fortsätter att följa den typen av exempel som vi kom in på.

Landsbygdsutvecklingen är oerhört grundläggande för Sveriges framtid, liksom boendeutvecklingen och stärkandet av den regionala balansen. Mitt hjärta slår för landsbygdsutveckling. Som kommunföreträdare vet jag hur viktigt det var vid det tillfället att jobba nära ideella krafter, föreningar och företag. Tillsammans åstadkom vi satsningar som flyttade fram positionerna men även lade grunden för en långsiktig utveckling.

Jag hoppas att det fortsatta arbetet med många engagerade boende och företagare runt om i bygderna innebär att vi lyckas nå längre än de 90 procenten. Det som oroar mig långsiktigt är vad som kommer att hända med de sista 10 procenten. Jag vill skicka med till den fortsatta revideringen av strategin för Sverige att lägga krutet på de områden där det är svårast att få byggnation till stånd och där det är svårast att få marknadskrafterna att ta ansvar. Det är viktigt att ge så bra förutsättningar som möjligt för de människor som lägger ned åtskilliga timmar på att genom hårt ideellt arbete få sina drömmar uppfyllda. Det är viktigt att de verkligen lyckas. Ju förr vi kan få snabb bredbandsuppkoppling i bygder som Höljes, Långflon och andra vackra platser i vårt land desto snabbare kan vi få en stark utveckling.

Anf. 142 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Anders Ahlgren och Daniel Bäckström, för den här mycket viktiga interpellationsdebatten!

Det är viktigt att framhålla hur vi i Sverige har byggt upp digitaliseringens grund och hur vi också kan bli det som jag och regeringen satt upp som mål, nämligen bäst i världen på att tillvarata digitaliseringens möjligheter. När jag säger Sverige menar jag naturligtvis inte enbart landsbygden eller enbart städerna utan hela vårt land, allt som ligger däremellan och alla som bor i olika delar av landet och inte känner sig tvungna att flytta till storstäderna och bli en siffra i urbaniseringen.

Traditionellt har det i Sverige varit många kommuner och byalag som med hjälp av stödpengar bidragit till att bygga ut höghastighetsbredbandet. Att även byalagen har möjlighet att söka stöd för att bygga ut bredbandsinfrastruktur inom ramen för stödprogrammet har gjort att vi nått ut till fler på landsbygden och under mycket kortare tid än annars. Byalagen måste tillerkännas den kraft de är. Det är en folkrörelse. I den här typen av projekt leder det lokala engagemanget ofta till att anslutningsgraden blir mycket högre än vad den annars hade blivit. Det måste man ge dem erkännande för och stryka under. Över 1 000 byalag och aktivitetsgrupper har fram till i dag tagit initiativ till att bygga lokala bredbandsnät. Också det är viktigt.

Men regeringen är inte nöjd. Vi kommer att fortsätta att jobba med det som jag och regeringen aviserat, att genomföra en översyn av bredbandsstrategin. Vi satsar på bredbandskoordinatorer, som kommer att jobba med att effektivisera det regionala arbetet för utbyggnad av bredband, och ett nationellt sekretariat ska inrättas för att bistå och stödja dessa regionala koordinatorer.

Jag hoppas att vi kommer att få möjlighet att diskutera och föra fram den politiken ytterligare.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 26 Svar på interpellation 2014/15:644 om teckenspråkstolkning via bildtelefon

Anf. 143 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Lars-Axel Nordell har frågat mig vilka åtgärder som jag har vidtagit för att hitta lösningar samt vad som kommer att göras för att den viktiga bildtelefonitolkningen inte ska upphöra.

Jag delar Lars-Axel Nordells uppfattning att tjänsten bildtelefoni.net är viktig. Post- och telestyrelsen, PTS, har bland annat i uppdrag att ansvara för att alla i Sverige har tillgång till telefoni. Om marknaden inte tillgodoser att alla har tillgång till telefoni får PTS genom upphandling tillgodose behov som personer med funktionsnedsättning har av särskilda posttjänster, grundläggande betaltjänster och elektroniska kommunikationstjänster.

Den samhällsomsfattande tjänsten bildtelefoni.net har upphandlats av PTS, och sedan den 1 januari 2008 är det Örebro läns landsting som tillhandahåller tjänsten. I oktober 2014 fastställde Högsta förvaltningsdomstolen att Örebro läns landstings beslut att lämna anbud i den föregående upphandlingen strider mot reglerna i kommunallagen.

För att säkerställa att en förmedlingstjänst för bildtelefoni ska finnas tillgänglig när det nuvarande avtalet med Örebro läns landsting löper ut har PTS beslutat att genomföra en ny upphandling angående tillhandahållande av bildtelefonitjänsten från och med den 1 juli 2016.

Jag har fullt förtroende för att PTS sköter sitt uppdrag att säkerställa att tjänsten bildtelefoni finns tillgänglig.

Anf. 144 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Kaplan för svaret.

I Örebro finns Europas största tolkcentral, där Örebro län, förutom vanliga tolkupdrag på plats, med hjälp av bildtelefoni årligen servar hela landet med 250 000 tolkupdrag, enligt gällande prognos. Det sker genom ett samarbete med tio regioner och landsting; Örebro län har huvudansvaret. Sedan interpellationen inlämnades har Post- och telestyrelsen meddelat att det finska företaget Evantia tilldelats kontraktet från och med den 1 juli 2016 och 38 månader framåt med möjligheter till förlängning på 24 månader.

Det är bra att statsrådet har förtroende för Post- och telestyrelsen. Men frånvaron av svar på själva frågorna gör mig faktiskt orolig. En tredjedel av Sveriges döva bor i Örebro som ett resultat av att Riksgymnasiet för döva och hörselskadade sedan länge är lokaliserat dit. Jag hade hoppats på att statsrådet skulle säga något om vikten av att säkerställa att den verksamhet för döva och hörselskadade som nu diskuteras verkligen fungerar. Men jag ser tyvärr inget sådant i svaret. Därför undrar jag: Hur ser statsrådet på framtiden för de teckenspråkiga och deras möjligheter att kommunicera via bildtelefoni? Hur ser statsrådet på det faktum att ett finskt bolag som är till hälften ägt av finska staten har vunnit kontraktet? Det är de två frågor jag vill lägga till.

Anf. 145 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar Lars-Axel Nordell så mycket för att han tar upp denna mycket viktiga fråga. I samband med sina uppföljningsfrågor lyfter han i en bisats fram att jag i mitt inledningsanförande inte skulle ha betonat

vikten av frågan i sig. Men själva anledningen till att vi står här är att både Lars-Axel Nordell och jag som statsråd tycker att frågan är viktig. Att Örebroområdet har en särställning och dessutom internationellt tilldrar sig uppmärksamhet och intresse för att följa efter de goda insatser som gjorts står utom allt tvivel.

När det gäller uppdraget att öka tillgänglighet och användbarhet har regeringen utsett PTS till en av 14 myndigheter, så de är inte ensamma i detta. De har ett strategiskt ansvar för att genomföra regeringens funktionshinderspolitiska mål. På regeringens uppdrag arbetar PTS för att öka tillgängligheten till och användbarheten av elektroniska utrustningar. PTS har lyft fram vikten av att balansera det här uppdraget med deras övergripande uppdrag, där man inte skiljer på personer utifrån deras förutsättningar. Myndigheten förfogar över ca 140 miljoner kronor varje år för detta ändamål. Till exempel upphandlar PTS tjänster för personer med tal-, röst- eller språksvårigheter. I det ingår bland annat den tjänst som vi diskuterar här och nu.

PTS tar sitt ansvar för att säkerställa att förmedlingstjänsten bildtelefoni finns tillgänglig. Den 17 juni beslutade den oberoende myndigheten vilken anbudsgivare som tilldelas uppdraget i upphandlingen, nämligen det finska bolaget Evantia. Uppdraget är att tillhandahålla tjänsten från och med den 1 juli 2016. Avtalstiden är 38 månader med möjlighet till förlängning på 24 månader. Det är också viktigt att veta att det inkom tre anbud inom ramen för aktuell upphandling. Det här har skett helt i enlighet med gängse regelverk, och det är ingenting som jag vill ändra på, antagligen inte heller Lars-Axel Nordell.

Det vi dock vill säkerställa – här håller jag med Lars-Axel Nordell och välkomnar därför denna interpellation – är att människor oavsett funktionsnedsättning inte kommer i kläm, att de har att se fram emot en oavbruten tjänst som fungerar, är till fyllest och uppnår de höga kvalitetskrav vi ställer på leverantörer. Om nu det här finska bolaget inte skulle leva upp till detta är det naturligtvis expertmyndigheten som är bäst lämpad att ta emot klagomålen från användarna men också i egenskap av uppföljningsmyndighet se till att det här sker på bästa möjliga sätt för de användare som är i behov av tjänsten.

Anf. 146 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för de kompletteringarna. Det är viktigt att slå fast att det naturligtvis handlar om en verksamhet som i dag fungerar. Jag tror inte att någon egentligen har negativa synpunkter på den verksamhet som i dag bedrivs av Örebro läns landsting, eller Region Örebro län, som det heter numera. Det sker 250 000 bildtelefonsamtal plus de egna tolkupdrag man har på plats. Läger man samman dem med de 80 000 som sker ute i landet är vi uppe i 1 000 teckenspråkstolkningar per dag. Det är alltså en väldigt stor användning av tolkningar. Det är väldigt många som behöver sådana. Sammanlagt blir det 330 000.

I dagsläget jobbar ett femtiotal personer med det här. Naturligtvis kommer de att få lämna sina jobb. Det är beklagansvärt att de blir uppsagda på grund av detta. Men det viktiga menar jag ändå är att vi får fungerande tolkupdrag även fortsättningsvis. Det är det som det handlar om.

Lokaliseringsprincipen lyfts fram av domstolen. Man har sagt att Örebro läns landsting, eller Region Örebro län, inte kan lägga fram en offert.

Jag undrar lite grann hur statsrådet ser på det faktum att ett halvstatligt finskt bolag i stället för den verksamhet som vi har i dag har vunnit kontraktet. Det vore väldigt intressant att få reda på hur statsrådet utifrån en generell ståndpunkt ser på att man ska kunna konkurrera med varandra på det sättet.

För mig som ledamot i riksdagen och talesperson för folket känns det väldigt konstigt. Det vore intressant att höra om statsrådet delar min oro och min uppfattning att det känns märkligt att det ska vara på detta sätt på grund av de principer som vi har i vårt land.

Anf. 147 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Lars-Axel Nordell, för uppföljningsfrågorna! Först och främst måste jag vända mig mot Lars-Axel Nordells beskrivning av situationen i själva huvudfrågan att denna tjänst skulle upphöra den 30 juni 2016, som det står i interpellationen till mig, och att det kommer att leda till många svårigheter och ökad isolering för många teckenspråkiga. Det kan vi vara överens om att det skulle göra, om tjänsten upphörde.

För att säkerställa att en förmedlingstjänst för bildtelefoni ska finnas tillgänglig när det nuvarande avtalet med Örebro läns landsting löper ut har PTS beslutat att genomföra och har också genomfört en ny upphandling angående tillhandahållande av bildtelefonitjänsten. Jag menar att i frågan finns ett antaganden att tjänsten generellt ska upphöra, och det stämmer inte riktigt. Det viktiga är resultatet från leverantörerna.

När det sedan gäller vem som lämnar anbud och vilka anbud som inte anses strida mot reglerna i olika lagar lämnar jag som statsråd naturligtvis till rättsväsendet att avgöra. Hur Lars-Axel Nordell gör får Lars-Axel Nordell själv avgöra.

Örebro läns landsting har sedan den 1 januari 2008 tillhandahållit tjänsten. Detta har för bara ett drygt halvår sedan fastställts av Högsta förvaltningsdomstolen, alltså inte någon lägre rättsinstans, utan Högsta förvaltningsdomstolen. Den har beslutat att det strider mot reglerna i kommunalagen att lämna anbud från landstinget i den föregående upphandlingen.

Att jag som statsråd skulle gå in och tycka saker om detta låter sig nog inte göras i första taget. Då behöver vi en bredare diskussion. Det är möjligt att det är vad Lars-Axel Nordell här öppnar för. För att vara på den konstruktiva sidan menar jag att det är två saker som här är viktiga.

Det ena handlar om upphandlade tjänster när myndigheter hanterar frågorna. Det är viktigt att veta att PTS är en av flera myndigheter som har regeringens uppdrag att se till att ha ett strategiskt ansvar för att genomföra vårt funktionshinderspolitiska mål. Det är inte att ta lätt på.

Det handlar i grunden om att myndigheterna år för år hela tiden redovisar hur de går till väga när de gör detta och att vi som regering och ni som riksdag har möjlighet att ställa krav och också screena vad som görs inom området.

Min förhoppning och naturligtvis också skyldighet är att se till att den upphandlade tjänsten sker på bästa möjliga sätt. Jag har i dag inga skäl att tro att PTS inte skulle ha gjort upphandlingen på bästa möjliga sätt. Det har kommit tre anbud inom ramen för upphandlingen. PTS har i vederbörlig ordning valt ut ett.

PTS är inte någon liten myndighet som bara jobbar med den här frågan. Den har ett brett spektrum av olika frågor, bland annat spektrumfrågorna.

De är vana vid olika typer av upphandlingsformer. När de den 17 juni beslutade att uppdraget går till det finska bolaget Evantia Oy är det viktigt att fullfölja det och också följa upp kvaliteten.

Prot. 2014/15:119
22 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 148 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det är alldeles riktigt att jag skriver i interpellationen att om tjänsten upphör den 30 juni kommer det att leda till dessa svårigheter.

Det kommer att bli ökad kraftig belastning på andra tolkuppdrag. Det kommer att leda till isolering, är jag rädd för. Det kommer också att innebära att ett femtiotal personer kommer att få lämna sina jobb i Örebro. Så ser det ut. Det är landets centrum för teckenspråkstolkning, eftersom så många bor där. Det är bakgrunden.

När interpellationen skrevs visste vi inte hur många anbud som hade kommit in. Vi skrev den innan vi visste det. Nu säger statsrådet att han gärna ser en bredare diskussion om detta och hur vi ska hantera den här typen av frågor. De är lite knepiga med tanke på att vi har en lokaliseringsprincip i Sverige. Såvitt jag förstår finns den inte i vårt grannland.

Det blir lite konstigt när principerna möter varandra på det här sättet. Det bör vi diskutera. Det kan kanske inte riktigt vara lagstiftarens mening att det skulle bli den typen av effekter. Det kan vi ta med i diskussionen, som jag ser fram emot. Jag tackar för debatten. Jag antar att det inte är sista gången som statsrådet och jag möts i en debatt om teckenspråk och just bildtelefoni.

Anf. 149 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Lars-Axel Nordell! Vi kommer säkerligen att få återkomma i den här frågan. Jag är väldigt glad över att det finns riksdagsledamöter i kammaren som lyfter upp väldigt viktiga delar. Det är de kanske inte för hela befolkningen utan för en viktig del av befolkningen. Den ska dessutom kunna räkna med en fullgod service oavsett funktionsnedsättning. Det är någonting som jag själv personligen brinner för och har jobbat med innan livet i riksdagen och på departementet och som jag vet att också Lars-Axel Nordell särskilt har fokus på.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 27 Svar på interpellation 2014/15:692 om utförsäljningar av allmännyttan

Anf. 150 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Nooshi Dadgostar har med anledning av de aviserade utförsäljningarna av allmännyttan i Luleå frågat mig om jag kommer att vidta några åtgärder för att säkerställa att allmännyttan även i framtiden har en stark position på den svenska bostadsmarknaden.

Inledningsvis vill jag säga att jag delar Nooshi Dadgostar åsikt att allmännyttan även i framtiden ska ha en stark roll. Vidare vill jag säga att försäljningen av bestånd ur allmännyttan i första hand är en kommunal angelägenhet och inte en fråga för regeringen.

Varje kommun arbetar utifrån sina lokala förutsättningar för att öka bostadsbyggandet. Kommunerna har som ett led i det kommunala självstyret ett bostadsförsörjningsansvar, och allmännyttiga bostadsbolag är ett verktyg i arbetet med bostadsförsörjningsfrågor.

Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunerna med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Riktlinjerna ska bland annat innehålla kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet samt kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål.

Kommunens mål och insatser ska grundas på en analys om till exempel befolkningsutveckling, demografisk utveckling, bedömning av bostadsmarknadens långsiktiga behov, en analys av bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Den analys och de bedömningar kommunen gör ligger till grund för olika former av beslut som fattas med anledning av de bostadsbehov som finns. Kommunernas beslut ska ligga i linje med det bostadsförsörjningsansvar som kommunen har och som anges i lagen. Jag följer utvecklingen på området väldigt noga.

Jag vill även tillägga att det 2011 infördes en ny lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag samtidigt som allmännyttans hyresnormerande roll upphörde. Boverket har under flera år haft i uppdrag att följa upp effekterna och konsekvenserna av denna omreglering med sikte på en framtida utvärdering. Jag avser att återkomma i den frågan.

Anf. 151 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Allmännyttan är vårt viktigaste verktyg för att påverka stadens och ortens utveckling. Den säger att medborgarna – vi som sitter här, du och jag – kan vara med och genom vårt ägande påverka det som vi ser runt omkring oss och det land vi lever i.

Det ställer viktiga frågor på sin spets. Vem är staden till för? Vem ska skapa framtidens stadsmiljöer? Hur ska detta styras framåt? Vem ska ha makt över denna kollektiva resurs, som vi ändå äger? Ska det vara ett fåtal företag som ska fördela den mellan sig, eller ska människor som bor på orten vara med och utveckla den? Vad är regeringens idé om stadsutveckling, och i vems intresse ska det ske?

I Stockholm har vi sett hur aggressiv utförsäljningspolitik har trängt ut normalinkomsttagare från staden och stadskärnan. Ombildningar och privatiseringar gör bostadspolitiken till ännu mer av en förstärkt kommers utan att politiken och medborgarnas vilja kan tränga igenom.

Det är synd, för det stoppar oss från att växa. Unga talangfulla arbetsökande väljer i dagsläget bort huvudstaden. Kvinnor i destruktiva förhållanden finner ingen väg ut ur relationen, och äldre människor kan i dag inte hitta moderna, funktionella bostäder att flytta till när huset har blivit alldeles för stort.

Vi har i grunden också ett problem med att byggbolagen känner att de behöver upprätthålla ett högt tryck på bostäder som kommer ut på marknaden för att kunna maximera sina vinstmarginaler i varje enskilt projekt. Det är därför det finns en rädsla för att släppa ut alldeles för många bostäder på marknaden på en och samma gång. Det finns till exempel byggbolag som sitter på mycket mark utan att bygga.

I grunden går detta stick i stäv med vad det är vi behöver och vad det är som arbetsmarknaden behöver i sin helhet. Därför är just allmännyttan

grunden och navet i att komma bort från bostadsbrist och trångboddhet och få ut nya bostäder på marknaden. Vi bygger baserat på behov och idén om att alla människor har rätt till ett modernt boende.

Förra året röstade inte bara stockholmarna utan alla svenskar med kraft för en annan politik än den borgerliga utförsäljningspolitiken. Det var inte – det kan jag garantera – med löften om ökade utförsäljningar och bostadspolitiskt marknadsstyre som de rödgröna vann valet förra året. Tvärtom – det var med löften om samhällsansvar för våra ungdomar, för våra familjer mitt i livet och för våra sjukpensionärer för att de ska ha någonstans att bo i ett modernt hem som inte kostar alldeles för mycket pengar. Vi tillsammans har ett ansvar för att korta bostadsköerna, för att upprusta slitna hyresrätter med varsamhet och för att garantera medborgarinflytande.

Jag måste säga att dessa löften rimmar mycket illa med det som händer i många av de kommuner som styrs av regeringspartierna – Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det är som om de har tagit efter Stockholmsmoderaternas syn på vad det är att bedriva allmännyttan och kommunala bostadsbolag. Man har valt att sälja ut stora andelar av allmännyttan med löften om att sedan bygga upp kanske en tiondel av det som har sålts ut. Är det vad bostadsministern vill se – att andelen allmännyttan minskar? Titta på kommuner som Luleå, Gävle och Eskilstuna där allmännyttan nu drastiskt minskar! Känner ministern oro över utvecklingen när fler och fler och större och större bostadsområden privatiseras?

Vad vill regeringen med allmännyttan? Som bostadsminister kan man naturligtvis ha en viljeinriktning och tycka någonting om allmännyttan – det vi äger gemensamt – och dess utveckling i Sverige.

Anf. 152 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar Nooshi Dadgostar för uppföljningsfrågan men också för denna mycket viktiga interpellation. Den ger oss möjlighet att både diskutera och lyfta upp frågan på en principiell nivå.

Först och främst vill jag återigen hänvisa till att när Luleå – som är den kommun som omnämns i interpellationen – fattar ett beslut i enlighet med det som helt riktigt beskrivs här måste det kunna vara Luleå kommuns beslut. Oavsett om det handlar om miljöpartister, vänsterpartister eller vilket parti det än är måste det vara kommunen själv som gör ställningstagandet utifrån sitt eget bostadsförsörjningsansvar. När jag åkte upp till Luleå och träffade ansvarig KSO, kommunstyrelsens ordförande, framgick det också hur de hade tänkt.

Jag kan egentligen tycka vad jag vill om detta. Men om Luleå kommun ser en utmaning i att de vill ha fler som bygger i kommunen, så att det blir fler bostäder totalt sett, och gör bedömningen att om de kan locka till sig ett antal seriösa fastighetsbolag och byggbolag genom att sälja ut en del av det befintliga beståndet måste det kunna vara Luleå kommuns ansvar att göra det som är det bästa möjliga för deras invånare. Om kommuninvånarna då tycker illa om detta kommer man de facto att rösta bort denna majoritet i Luleå.

Vi har en liknande situation i Skellefteå, där man har fattat ett liknande beslut och dessutom genomfört det. Då är det kommuninvånarna som måste se på olika alternativ och säga att ett alternativ antingen har gjort rätt eller borde ha agerat annorlunda.

Regeringens vision ligger nog väldigt nära det Nooshi Dadgostar beskriver som en ansvarsfull bostadspolitik, nämligen blandade upplåtelseformer. Det ska finnas hyresrätter, bostadsrätter, äganderätter, villor och radhus på samma område. Där det finns för mycket av en typ av upplåtelse rätt tycker vi rent principiellt att det är bra att det kan utökas med en mångfald av upplåtelseformer.

Om man ser på utförsäljningen som sådan finns det utförsäljningar som har varit bra för kommuner och dess invånare, och det finns utförsäljningar som har varit mindre bra för kommuner och dess invånare. Detta kommer vi nog att se även framöver. Men att från statligt håll diktera villkoren för det kommunala självstyrets innebörd med bostadsförsörjningsansvar låter sig inte göras med mindre än att man får se över hela det kommunala självstyret. Jag vet att mitt och Nooshi Dadgostars parti har en likalydande inställning till vad det kommunala självstyret är.

Om vi vill se vad det är som skapar nytta för medborgarna är det framför allt att unga och studenter, som fortfarande inte har ett eget kapital, lätt ska kunna komma in på bostadsmarknaden. Därför har vi i den budget som vi kommer att lägga fram till hösten – och som jag vet har ett stöd från Vänsterpartiet när det gäller dess innebörd men också dess utrymme – ett förslag om att det ska byggas fler hyresrätter. Man diskuterar nu detta mellan regeringen och Vänsterpartiet. Det ska vara billiga, små och klimatsmarta hyresrätter.

Jag är också glad att kunna deklarerat att Stockholms kommun med det nya rödgrönrosa styret, där både Nooshi Dadgostars och mitt parti ingår, har gett i uppdrag till de kommunala bostadsbolagen att fördubbla sitt byggande. Det är någonting som jag välkomnar, och det ger kanske också en föraning om var jag står i frågan.

Anf. 153 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Det är bra och viktigt att vi har en bostadsminister i Sverige som tar det här på allvar.

Jag tycker ändå att det är landet Sverige som behöver se till att vi har bostäder på till exempel högskoleorter så att alla kan utbilda sig. Hur ska man annars kunna göra det? När vi inte har några bostäder i Stockholm är det ett slag mot hela Sveriges tillväxt, inte bara mot Stockholms tillväxt. Det är klart att den nationella bostadspolitiken och viljeinriktningen betyder oerhört mycket. Det är därför lite fegt av bostadsministern att peka på de juridiska ramverken för detta för att slippa ta ställning. Jag känner till att bostadsministern inte kan bestämma över de lokala partirepresentanterna, men han kan peka ut en riktning.

Låt mig ta exemplet Luleå. Trots att det kommunala bostadsbolaget har en urstark ekonomi, trots att regeringen har aviserat statligt stöd för nybyggda hyresrätter och trots det mycket gynnsamma ränteläget väljer politikerna att sälja ut var tredje hyreslägenhet. Det är klart att man i retoriken alltid har behjärtansvärda orsaker till att man gör saker och ting. Det hade Stockholmsmoderaterna också. Men frågan är vart vi är på väg i Sverige. Har regeringen en åsikt om det?

Är det den bilden väljarna ska ha av regeringens bostadspolitik, vackra ord men i slutändan fullständigt vårdslös utförsäljning av våra gemensamma tillgångar, nere på marken i kommunerna?

Jag läste underlaget till det kommunala ärendet och häpnade. Kommunledningen hänvisade till att exempelvis Danderyd och Staffanstorp har många privata byggare, för att kunna bevisa att det nästan bara är privata värdar som bygger. Men i de två kommunerna finns det inget allmännyttigt bolag. Det finns alltså inget kommunalt bolag som skulle kunna bygga. Det är häpnadsväckande att ett kommunalråd deltar i den typen av vilseledande information till väljarna, som det i så fall är. Är ministern nöjd med bilden av regeringspartiernas bostadspolitik som Luleborna har fått den här våren?

Om vi går vidare till det som hände i Gävle och debatten om alla utförsäljningar där finns det en rad felaktigheter kring hur begreppet affärsmässighet i lagstiftningen används. Det står i lagen att de kommunala bostadsbolagen måste vara affärsmässiga i dag. Våra kommunpolitiker använder nu det på olika sätt. De säger till exempel att det skulle vara affärsmässigt att sälja ut ett bestånd för att kunna fastställa värden på sina fastigheter, att det skulle vara affärsmässigt att göra det ena eller det andra. Men det är inte vad lagstiftningen innebär.

Det allmännyttiga ansvaret står fortfarande över det affärsmässiga. Bolagen har alltså fortfarande betydande socialt ansvar för att ta fram hem till kommunens invånare. Dessutom rör det sig om affärsmässiga principer och inte affärsmässiga grunder, som det står i andra delar av kommunallagen.

Många av regeringspartiernas politiker har någon sorts kvartalskapitalism för ögonen när de ska tolka ordet affärsmässighet. De gömmer sig bakom en felaktig tolkning av lagstiftningen för att rättfärdiga sina egna utförsäljningar. Det tycker jag är ganska oärligt.

Är ministern redo att tydliggöra lagstiftningen för kommunpolitikerna hur affärsmässigheten ska tolkas? Att det är affärsmässigt innebär alltså inte att det per definition är bättre att sälja ut sina tillgångar än att lånefinansiera sina investeringar. Affärsmässighet kan inte rättfärdiga utförsäljningar för att man ska ta reda på till exempel marknadsvärdet på kommunens fastigheter.

Avser ministern att tydliggöra vad affärsmässighet betyder?

Anf. 154 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Nooshi Dadgostar, för uppföljningsfrågorna!

Till att börja med handlar det egentligen inte så mycket om mod eller icke-mod när det gäller att bedöma vad olika kommuner, 290 till antalet, företar sig i fråga om bostadsförsörjningsansvaret. Det gäller att stödja de kommuner som behöver stöd. Och det är väldigt många i dag.

Regeringen har lagt upp ett ambitiöst program för att det totala antalet hyresrätter ska öka. För det har vi aviserat en betydande och viktig pott i den kommande budgeten. Jag är väldigt glad över det. Det görs tack vare en rödgrön regering, en samarbetsregering. Det blir svårt att jämföra med vad man har satsat på de senaste åtta åren när det gäller bostadsbyggande, framför allt hyresrätter som är grundfrågan i diskussionen.

Det är också viktigt att nämna att regelförenklingsarbetet kommer att fortsätta. Regelförenklningar är oerhört viktiga för att fler hyresrätter ska byggas.

Det behövs dock även bostadsrätter. Det behövs villor och radhus. Alla typer av bostäder behövs. Därför är jag glad över att majoriteter som den i

Stockholm men även i Göteborg och Malmö, där våra båda partier ingår i styret, försöker hitta konstruktiva vägar framåt. Man ser till att upplåta mark på ett sådant sätt att det blir fler hyresrätter men också så att bostadsrätterna, som också efterfrågas, villorna och radhusen kan bli fler.

När det gäller det lagtekniska var det en, i mitt tycke, olycklig ingång på området när den nya lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag infördes 2011. Man hänvisade till tvingande direktiv och gjorde en maximalistisk syn på vad som behövde genomföras. Men de kommunala fastighetsbolagen och deras samarbetsorganisation Sveriges allmännyttiga bostadsföretag, som vi har mycket bra och nära kontakt med, gav signaler om att de jobbar utifrån det uppdrag de har. De kommuner som har ett smart och konstruktivt sätt att jobba på lyckas faktiskt uppnå det som kan förväntas av dem.

Det som är viktigt är den politiska styrningen. Vi ser hur stor skillnad det kan bli. Efter åtta år med borgerlig majoritet i den här staden, Stockholms kommun, nådde utförsäljningar en nivå där man till slut fick vidta drastiska åtgärder. I dag är det en rödgrönrosa majoritet, i vilken Vänsterpartiet och Miljöpartiet ingår, som har kunnat sadla om och försöker hitta vägar framåt, med befintlig lagstiftning. Hittills har jag inte träffat på att det skulle vara ett hinder för dem att jobba med allmännyttan, de kommunala fastighetsbolagen.

I fråga om de norrländska situationerna – det är inte bara i Luleå; liknande situation har uppstått i Skellefteå där man dessutom har genomfört detta – kommer det här att bedömas av medborgarna under de närmaste tre åren. Jag vet att det styrande, stora partiet i Luleå har i princip egen majoritet. Men om det är som Nooshi Dadgostar säger, att det finns ett folkligt missnöje med det som händer, vilket vi kommer att se effekterna av de kommande tre åren, kommer det att återspeglas i valresultatet.

För min del handlar det om att se till att det finns blandade upplåtelseformer.

Anf. 155 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag tackar för det svaret.

Jag tror inte att det skapar särskilt mycket hopp och framtidstro att bara säga: Vi gör en massa dåliga saker nu, och sedan får vi se vad som händer om tre år. Nu säljer vi ut en massa här i Stockholm, Luleå och andra kommuner – förra mandatperioden var det mycket som såldes ut – och sedan får vi se hur man väljer att rösta.

Jag tycker inte att det är så man arbetar fram politik som ska skapas utifrån människor.

Problemet med affärsmässigheten i lagstiftningen är att den tolkas strikt och att juridiken används som argument för att sälja ut. Ingen vågar stå för det politiskt utan säger att det är tolkningen av begreppet i lagstiftningen som gör att man i till exempel Luleå säger att allmännyttan är så stor att man måste sälja ut, eftersom allt annat inte vore affärsmässigt.

Jag menar att det är felaktigt. Allmännyttan kan mycket väl äga en stor andel av hyresrätterna i en kommun. Det kan tvärtom vara direkt felaktigt att sälja ut, eftersom kommuninvånarna tjänar mycket pengar på den gemensamma tillgången.

Det är fullt möjligt att till exempel korsfinansiera mellan olika bestånd i ett kommunalt bolag. På vissa håll menar man att det inte är juridiskt möjligt. Det måste bostadsministern uppmärksamma.

Jag tror att allmännyttan är framtiden. Och jag tror att regeringen kan göra det till sitt politiska projekt att skapa en större allmännytta som är med och påverkar samhällsutvecklingen och har medborgarna i fokus. Då måste det vara andra kommuner, inte det som händer just nu i Luleå och i Skellefteå, som får stå som exempel på detta.

Tack för en god debatt!

Anf. 156 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack så mycket, Nooshi Dadgostar, för debatten! Jag är glad över att det finns riksdagsledamöter som verkligen tar sitt uppdrag på allvar när det gäller att försöka se olika delar av bostadsmarknaden och de boende. Ibland känns det nästan som att vi i övriga fall debatterar marknadens väl och ve när det gäller bostadsbyggande. Här handlar det i grunden om en känsla för framför allt de boende. Detta tycker jag är någonting som Nooshi Dadgostar gör med den äran.

Min roll som statsråd är varken att klandra eller att försvara våra 290 kommuner. Luleå har tagit ett beslut utifrån vad man anser är bäst för sina kommuninvånare. Det är verkligen inte så att jag tycker att man ska vänta och se. Beslutet är taget, och kommunen är den som de facto har ett bostadsförsörjningsansvar. Det är kommunen som kommer att behöva stå till svars inför sina kommunmedborgare om den teori som man har kommer på skam – teorin handlar om att man vill locka till sig fler bostadsbyggare i Luleå, som ska göra det möjligt att växla upp bostadsbyggandet i staden. Då har man haft en teori som inte har fallit väl ut, och då kommer Nooshi Dadgostar att få rätt.

Jag tror att den kommunföreträdare som inte har gjort sin hemläxa in-om det här området kommer att straffas hårt av sina kommunmedborgare. Därför tror jag också att de verkligen försöker ha bra underlag för att kunna hantera det ansvar som åligger dem och oss som regering. Det handlar om att unga, studenter och nyanlända ska ha någonstans att bo. Men det handlar också om att se till att ha långsiktighet i bostadspolitiken.

Tack för frågan!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 28 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 17 juni

2014/15:711 Brister i sjukförsäkringens prövningstider

av *Lotta Finstorp* (M)

till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

2014/15:712 Förbättring av Kemikalieinspektionen

av *Sten Bergheden* (M)

till klimat- och miljöminister *Åsa Romson* (MP)

Prot. 2014/15:119
22 juni

2014/15:713 Kostnaderna för vattendirektivet
av *Sten Bergheden* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:714 Bristen på bostäder för studenter
av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:715 Öppna data

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:716 Levande kust och skärgård

av *Lars Tysklind* (FP)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:717 Överenskommelse om minimimått på havskräfta

av *Lars Tysklind* (FP)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:718 Gotlandstrafiken och en grönare sjöfart

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet Anna Johansson (S)

den 18 juni

2014/15:719 Alkoholsmuggling

av *Johan Hedin* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 29 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 juni

2014/15:668 Utredning om kraven för att förena kontaktförbud med fotboja

av *Pia Hallström* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:669 Regionala skillnader i kontaktförbud

av *Pia Hallström* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:670 Lokala poliser

av *Ellen Juntti* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:671 Alternativ till läx-RUT

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:672 Pensionärers faktiska skattenivå

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:673 Barnarbete i Indien

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:674 Hur kvalitetspengarna fördelas och följs upp

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:675 Breddad rekrytering till högskolan

av *Torbjörn Björlund* (V)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:676 Kunskapscentrum om patientsäkerhet

av *Jan Lindholm* (MP)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:677 Konkurrenskraften i Sveriges skatteavtal

av *Olle Felten* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:678 Grön omställning

av *Lotta Finstorp* (M)
till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:679 Framtidens arbetsgivaravgifter

av *Olof Lavesson* (M)
till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:680 Konsekvenserna för landsbygden av höjd bensinskatt

av *Helena Bouveng* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:681 Rovdjurshandläggarnas kompetens i jaktfrågor

av *Ulf Berg* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:682 Omedelbart offentliggörande av rovdjursangrepp

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:683 Regelförenklingar för djurhållning

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:684 Sveriges syn på demokrati i Burma

av *Roger Haddad* (FP)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:685 Krav på djurskydd vid offentlig upphandling

av *Åsa Coenraads* (M)
till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2014/15:686 Trafiksituationen vid Ystad hamn

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:687 Bestämmelserna om tilläggsbelopp

av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:688 Biltåg

av *Kent Härstedt* (S)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:689 Återinförande av förköpslagen

av *Kent Härstedt* (S)
till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

den 19 juni

2014/15:690 Kemikalieinspektionens handlingsplan
av *Betty Malmberg* (M)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

§ 30 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 juni

2014/15:626 Kortbedrägerier

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:631 Utvecklingen i Turkiet

av *Désirée Pethrus* (KD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:634 Extra pappamånad vid assisterad befruktning av ensamstående

av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:637 Lönekartläggning i Försvarsmakten

av *Stig Henriksson* (V)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:640 Bistånd till Bangladesh

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:644 Skyddet av Ojnareskogen och Bästeträsk

av *Jens Holm* (V)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:643 Sveriges engagemang i Tunisien

av *Sofia Damm* (KD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:647 Beskattning i ROT- och RUT-sektorerna

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:648 Uppsägningen av filmavtalet

av *Cecilia Magnusson* (M)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

den 18 juni

2014/15:639 Följerätten och bild- och formkonstnärers ersättningar

av *Rossana Dinamarca* (V)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med § 15
anf. 43 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 19 anf. 80 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 24 anf. 124 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
§ 4 Anmälan om ersättare.....	1
§ 5 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 6 Anmälan om gruppleddare för partigrupp	2
§ 7 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 8 Anmälan om faktapromemoria	4
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:680 om en ny avfallsutredning	4
Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	4
Anf. 2 OLA JOHANSSON (C).....	5
Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	6
Anf. 4 OLA JOHANSSON (C).....	7
Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	8
Anf. 6 OLA JOHANSSON (C).....	9
Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	10
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:665 om skyddad skog	11
Anf. 8 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	11
Anf. 9 ANDERS FORSBERG (SD)	11
Anf. 10 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	13
Anf. 11 ANDERS FORSBERG (SD)	14
Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	15
Anf. 13 ANDERS FORSBERG (SD)	16
Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	16
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:681 om stöd till de småskaliga vattenkraftverken i Sverige.....	17
Anf. 15 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	17
Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M)	18
Anf. 17 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	19
Anf. 18 STEN BERGHEDEN (M)	20
Anf. 19 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	21
Anf. 20 STEN BERGHEDEN (M)	22
Anf. 21 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	23
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:682 om bekämpning av översvämningsmygg	24
Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	24
Anf. 23 MARGARETA B KJELLIN (M).....	25
Anf. 24 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	25
Anf. 25 MARGARETA B KJELLIN (M).....	26
Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	27
Anf. 27 MARGARETA B KJELLIN (M).....	28
Anf. 28 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	29
§ 13 Svar på interpellation 2014/15:686 om analysgrupper och framtidens välfärd	30
Anf. 29 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	30
Anf. 30 TINA GHASEMI (M).....	31

Anf. 31 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	32
Anf. 32 TINA GHASEMI (M)	33
Anf. 33 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	33
Anf. 34 TINA GHASEMI (M)	34
Anf. 35 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	35
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:615 om tak för	
hemtjänstavgifter	35
Anf. 36 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	35
Anf. 37 JEFF AHL (SD)	36
Anf. 38 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	37
Anf. 39 JEFF AHL (SD)	37
Anf. 40 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	38
Anf. 41 JEFF AHL (SD)	38
Anf. 42 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	39
§ 15 Svar på interpellation 2014/15:633 om	
könssegregeringen i samhället	39
Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	39
Anf. 44 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	40
Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	41
Anf. 46 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	42
Anf. 47 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	42
Anf. 48 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	43
Anf. 49 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	44
§ 16 Svar på interpellation 2014/15:537 om regeringens	
ekonomiska politik	44
Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	44
Anf. 51 NIKLAS WYKMAN (M)	45
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	46
Anf. 53 NIKLAS WYKMAN (M)	47
Anf. 54 SARA KARLSSON (S)	48
Anf. 55 FREDRIK SCHULTE (M).....	49
Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	50
Anf. 57 NIKLAS WYKMAN (M)	50
Anf. 58 SARA KARLSSON (S)	51
Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M).....	51
Anf. 60 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	52
§ 17 Svar på interpellationerna 2014/15:556 och 671 om	
överskottsmålet	53
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	53
Anf. 62 NIKLAS WYKMAN (M)	53
Anf. 63 FREDRIK SCHULTE (M).....	54
Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	55
Anf. 65 NIKLAS WYKMAN (M)	56
Anf. 66 FREDRIK SCHULTE (M).....	57

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	58
Anf. 68 NIKLAS WYKMAN (M)	58
Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M)	59
Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	60
§ 18 Svar på interpellation 2014/15:579 om kontrollstation för koldioxidskatten avseende jord- och skogsbruket	60
Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	60
§ 19 Svar på interpellationerna 2014/15:588 och 599 om bensin- och dieselprisets nivå.....	61
Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	61
Anf. 73 JAN ERICSON (M)	62
Anf. 74 NIKLAS WYKMAN (M)	63
Anf. 75 SARA KARLSSON (S)	64
Anf. 76 ANDERS FORSBERG (SD)	65
Anf. 77 TREDJE VICE TALMANNEN	65
Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (M)	65
Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	66
Anf. 80 JAN ERICSON (M)	67
Anf. 81 NIKLAS WYKMAN (M)	68
Anf. 82 SARA KARLSSON (S)	69
Anf. 83 ANDERS FORSBERG (SD)	70
Anf. 84 FREDRIK SCHULTE (M)	70
Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	71
Anf. 86 JAN ERICSON (M)	72
Anf. 87 NIKLAS WYKMAN (M)	72
Anf. 88 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	73
§ 20 Svar på interpellation 2014/15:589 om regeringens straffbeskattning av unga anställda	74
Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	74
Anf. 90 LARS HJÄLMERED (M)	74
Anf. 91 JAN ERICSON (M)	75
Anf. 92 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	77
Anf. 93 LARS HJÄLMERED (M)	77
Anf. 94 JAN ERICSON (M)	78
Anf. 95 FREDRIK SCHULTE (M)	79
Anf. 96 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	80
Anf. 97 LARS HJÄLMERED (M)	81
Anf. 98 FREDRIK SCHULTE (M)	81
Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	82

§ 21 Svar på interpellation 2014/15:596 om myndighetskritik av regeringens finanspolitik	83
Anf. 100 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	83
Anf. 101 NIKLAS WYKMAN (M)	83
Anf. 102 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	84
Anf. 103 NIKLAS WYKMAN (M)	85
Anf. 104 FREDRIK SCHULTE (M).....	85
Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	86
Anf. 106 NIKLAS WYKMAN (M)	87
Anf. 107 FREDRIK SCHULTE (M).....	88
Anf. 108 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	88
§ 22 Svar på interpellation 2014/15:603 om EU-skatt på finansiella transaktioner	89
Anf. 109 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	89
Anf. 110 FREDRIK SCHULTE (M).....	89
Anf. 111 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	90
Anf. 112 FREDRIK SCHULTE (M).....	90
Anf. 113 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	91
Anf. 114 FREDRIK SCHULTE (M).....	92
Anf. 115 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	92
§ 23 Svar på interpellation 2014/15:613 om höjningen av a-kassans tak.....	93
Anf. 116 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	93
Anf. 117 FREDRIK SCHULTE (M).....	94
Anf. 118 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	94
Anf. 119 FREDRIK SCHULTE (M).....	95
Anf. 120 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	96
Anf. 121 FREDRIK SCHULTE (M).....	96
Anf. 122 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	96
§ 24 Svar på interpellationerna 2014/15:635 och 657 om regeringens arbete mot islamistisk extremism	97
Anf. 123 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	97
Anf. 124 ROGER HADDAD (FP)	99
Anf. 125 MARKUS WIECHEL (SD)	100
Anf. 126 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	101
Anf. 127 ROGER HADDAD (FP)	101
Anf. 128 MARKUS WIECHEL (SD)	102
Anf. 129 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	103

Anf. 130	ROGER HADDAD (FP).....	104
Anf. 131	MARKUS WIECHEL (SD).....	105
Anf. 132	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	105
§ 25	Svar på interpellationerna 2014/15:617 och 618 om Jordbruksverkets nya regler för stöd till bredbandsutbyggnad.....	106
Anf. 133	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	106
Anf. 134	ANDERS AHLGREN (C).....	107
Anf. 135	DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	108
Anf. 136	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	109
Anf. 137	ANDERS AHLGREN (C).....	110
Anf. 138	DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	110
Anf. 139	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	111
Anf. 140	ANDERS AHLGREN (C).....	112
Anf. 141	DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	112
Anf. 142	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	113
§ 26	Svar på interpellation 2014/15:644 om teckenspråkstolkning via bildtelefon.....	114
Anf. 143	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	114
Anf. 144	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	114
Anf. 145	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	114
Anf. 146	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	115
Anf. 147	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	116
Anf. 148	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	117
Anf. 149	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	117
§ 27	Svar på interpellation 2014/15:692 om utförsäljningar av allmännyttan.....	117
Anf. 150	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	117
Anf. 151	NOOSHI DADGOSTAR (V).....	118
Anf. 152	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	119
Anf. 153	NOOSHI DADGOSTAR (V).....	120
Anf. 154	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	121
Anf. 155	NOOSHI DADGOSTAR (V).....	122
Anf. 156	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP).....	123
§ 28	Anmälan om interpellationer.....	123
§ 29	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	124
§ 30	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	126
§ 31	Kammaren åtskildes kl. 18.42.....	127